

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת קרח תשפ"ו

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

כני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.662.4888

היכל הקודש

בלומינגטאון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

חולין. פרק שלישי - אלו טרפות דף מה עמוד ב - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

1 מו' ר' חייא מתני איפכא - פירש בקונטרס דמסותרא כלישנא קמא, דקיס ליה רבי
2 יוחנן בשתתיה לעיל, דאמר: נזקב הקנה למטה מן החוזה נידון כריאה. ונראה
3 דאולקין בבוליה לחומרא. מדלא אימרו הלכתא אל כמר ולא כמר, וגם רבי יוחנן דאמר:
4 נזקב הקנה למטה מן החוזה. משמע: בין דריאה בין דכבדא נידון כריאה. וכו' רבינו גונאל
5 פסק לחומרא ושלשית נקובתן במנשה, בין
6 דכבד בין דלב בין דריאה.
7 **מאן** דאמר רב עורו רוב מוחו מאי - דרלמא
8 הוא הדין ברוב מוחו לכד - טרפה, ונקט
9 רוב עורו דריאה דאפילו רוב בני רוב
10 ורבינו חם מפרש: דמבני ליה אי בני נמי רוב
11 מוחו. ועורו ונקט - מפני שהוא עיקר, ומכל
12 מקום כלא מוחו נמי אנתה יצא.
13 **נתמוזמו** מחיה דרד - תימיה לרובו יצא. בן
14 מאיר, ומייתי ראה ממוח דראש
15 דשיעורו כנקב משהו למוח חוט השדרה
16 דשיעורו ברובו.
17 עד
18 **דשפכי סמפונות פוליהו והקא** - "לבות חללו" קתני, מיה לי חלל גדול מיה לי חלל קטן! קנה
19 הלב - רב אמר: ב'משוהו, ושמואל אמר: ברובו. הי ניהו קנה הלב? אמר רבה בר יצחק אמר
20 רב: חלב שעל גבי הפנות. הפנות סלקא דעתך? אלא: שעל גבי דופני ריאה. אמר אמימר
21 משמיה דרב נחמן: הלתא קני הוי, חד פריש לליבא, וחד פריש לריאה, וחד פריש לכבדא;
22 ריאה - כריאה, דכבדא - ככבדא, דליבא - פליגי. מר בר ר' יוחנן אפכא: דריאה -
23 ככבדא, דכבדא - כריאה, דליבא - פליגי. אול רבי חייא בר יוסף אמרה לשמעא דרב קמיה
24 דשמואל, אמר ליה: אי הכי אמר אבא, לא ידע בטרפות ולא כלום. "נשבר השדרה" תני
25 רבנן: חוט השדרה שפסק - ברובו, דברי רבי; רבי יעקב אמר: אפילו ניקב. הוה רבי כרבי
26 יעקב. אמר רב הונא: אין הלקה כרבי יעקב. וכמה רובו? רב אמר: רוב עורו, ואמרי ליה: רוב
27 מוחו. מאן דאמר רב מוחו - כל שפן רוב עורו; רב אמר: דאמר רוב עורו, ולא מוחו? מאי? תא
28 שמי, דאמר גיזלי אמר בר הונא: רובו שאמרו - רוב עורו, מוח זה - לא מעלה ולא מוריד.
29 רב נחן בר אבין הוה יתיב קמיה דרב; כד ברוב עורו, וקא בדיק ברוב מוחו, אמר ליה: אם
30 רוב עורו קיים, מוח זה אינו מעלה ואינו מוריד. אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יהושע בן
31 לוי: נתקד - פסול, נתמסמס - פסול. איזוהי התקדה, ואיזוהי המסמסה? התקדה - כל
32 שששף פקתו, מסמסה - כל שאינו יכול לעמוד. בעי רבי ירמיה: אינו יכול לעמוד מפני
33 כבדו, מאי? תיקו. בי רב אמר: נתמסמס - פסול, נתמוזמו - כשר. מיתרבי, רבי שמעון בן
34 אלעזר אמר: בהמה שנתמוזמו מוחה - טרפה! הויא "נתמסמס" איתמר - אינו? ותא לוי
35 הוה יתיב בי משווא, חזיא ליהווא כבדא דטרייה לרישיה, אמר: "נתמוזמו מוחיה דידן", לאו
36 דלא חיי? אמר אבין: לא, לומר שאינו מוליד. עד היכן חוט השדרה? אמר רב יהודה אמר
37 שמואל: עד בין הפרשות. רב דימי בר יצחק הוה קא בעי למיזיל לבי חזאי, אתא לקמיה
38 דרבי יהודה, אמר ליה: יקר בין הפרשות הוה? אמר ליה: זיל איתיה לי גדי ואהיו
39 לך. איתיה ליה גדי שמושה, אמר ליה: בליעה טפי ולא ידעי. איתיה ליה פחתא - אמר ליה:
40 בליטן טפי ולא ידעי. אמר ליה: תא אבנדך גמרא. הכי אמר שמואל: ריה אחת - טרפה,
41 שלישיית - כשרה, שניה - אינו יודע. בעי רב הונא דרב ירמיה:
42 עד

1 פולין - גלגלי. על פי הקדה - למקום חבור הצואר והגולגולת. ופולין עצמן
2 מוח שבגד הפולין. חלל גיזול - חלל האמעעי. חלב קטן - הרבה חורים
3 קטנים של זו סביב. סמפון גיזול - אמעעי שבאומה. חמה לבות הסמפונות קתני
4 ולא תני "לבות הסמפון", אבל ליה תני "לבות החלליה" אלא "לבות חללו".
5 קנה ליה - לקמן מפרש. במשהו - אם
6 ניקב. כל חלב מקרי "חלב", בין טמא בין
7 טהור, ורשומן אינו אלא לשון חבמים, כגון
8 גבי שתי חתיכות אחת של חלב ואת של
9 שומן (חולין מג"ב). דלע כדריק קרי ליה שומן
10 משום דגבי חלב תניה. חד גבי דפנות -
11 היודר על הצלעת מן השדרה. על גבי
12 דפנות סלקא דעתך - ונמא חזותה תלא
13 בשמי? שעל גבי דופני ריאה - קנה שומן
14 שידר בין שתי ערעות הריאה ודיק
15 כשדרה, ומחורב לחלל הלב. תלתא קני הוי
16 לאחד שהקנה נכנס לחוזה ומתפצל
17 לשלשה. חד פריש לריאה - ומתחלק
18 בחובה, וקן חסמפונות. דריאה - ריאה -
19 כנקב משהו. דכבדא בי כבדא - עד שינטל
20 כולו, כדנתן (חולין מג"ב). גבי יבד: רוב
21 נשתתיר ממנה כלום. דליבא פליגי - רב
22 ושמואל לעיל. סתני איפכא - דריאה עד
23 שינטל ככבדא, וככבדא בי ריאה בשמושה
24 דליבא פליגי רב ושמואל, וכלשנא קמא
25 מסמבאר, דהא קם ליה רבי יוחנן כותיה,
26 דאמר לעיל ועמדו א: נזקב למטה מן החוזה
27 נידון כריאה. אמר ר' שמעון לרב -
28 דאמר במשהו, קמיה דשמואל. ואבתי לא
29 חוה שפתי ליה, דרב בסוחרה חוה ראש
30 ישיבה, ודחם חוה אמר שמושה, ושמואל
31 חוה בנחרעדא. אבא - רב הכי חוה קרי
32 ליה שמואל, דרב חוה עריף מניה. אני
33 משמתי: "אבא", ואית גרסי אבא כהר"י.
34 חוה רבי - שבא מעשה ליה ודורה
35 להחמיר, ולא סמך על דבריה. רוב עורו -
36 אם נתקף רוב היקף עורו סביב, אף על פי
37 שהשומן לא נפרד כלום - טרפה. ואבתי לא
38 רוב מוחו - דרבין דמפרש הנפרד המח
39 מנפנים, אף על גב שהעור כולו קיים -
40 טרפה. כל שכן רוב עורו - שרריו חוה העור
41 מחזיקו, וכיון שפסק העור - סוף המח
42 לפרד ולצאת. גיזול - שם חכם. כדריק ברוב
43 עורו - ואשבח ליה מוחו דרביה. הדר
44 בעי למבדק ברוב מוחו דניחא נמי קיים.
45 נתמדד פסול בשמושה פסול - רישני,
46 ואוחס השדרה קאי. אף על גב דהמסמסה
47 קילא מתמרובה כדמפרש ואולי, אפילו הכי
48 גתא תרווייהו, דאי גתא המסמסה לחודה
49 הוה מפרשין דהיינו נשפר כקתון. המרכה
50 - לשון מורק. שנתרכבה ונעשית המח בתוך הקרום כמים, ונשפר מראשו לסופו ומסופו לראשו, ואם היו נקובין כחן ויהו יצא דרך הנקב. ואינו יכול ליעמוד - מפני
51 שנעשה צלול, אבל לא כל כך שיהיה נשפך כיתון של מים, אבל כשאוחרין אותו מניה קצתו למעלה מידו הוא נכנס ונפול. מפני כבדו - שהוא עוב וכבד לא לא
52 נתכרף מנפנים. מוחו? חליל הוא זה שמכבדו, אלא? וכל בני התמרך ונתמסמס בכלל פסק החוץ, וקדם לחו' לרבנן שמתוך ליקוי זה תתד ליעקב ולפסיק. אי נמי -
53 אין פיסוק גדול מזה. אף על גב דאמרן: מוח זה לא מעלה ולא מוריד - הני מילי בהפרדה. אבל בהמרכה לא. תיקו - וכל תיקו דאיסורא לחומרא. נתמסמס פסול
54 כדקאמר. נתמוזמו כשר - (להכי רוב נקט נתמסמס פסול, ולא תימא נתמוזמו ותמסמס חוה הוא ולא פליגוני עליה אתא. נתמוזמו - תריוקו ממוחם מקצתו מאיל.
55 פרייה - "מניעיר כלעו. נתמוזמו מוחיה דרין - דואג חוה עליו, ואומר: איר לו לה שנתמוזמו מוחו. שאינו מוליד - תולדות האיש מן המוח היא באה. שדרה נבשה
56 שיר יקד וגיה הגייה כולן מחוברין לחוה השדרה. שהוא מתפצל וירגא מתחת השדרה ונעשה יד אצל הידריס ונכנס לתוכו. עד היכן חוט השדרה - עד היכן כחו של
57 הדיקת לרדת בהמה טרפה בפסקתו? החוט יוצא מן המוח ואחר על פני כל השדרה האלילה עד סוף הנוב. עד בין הפרשות - עד מקום שחור מפרש ומתפצל לצלילי,
58 כנגד הירכתי הוא מתחיל לפרש, וירגא רוב אחו' לירך וזו ואחר לזו, ולאמעעי יורד לזנב. ולמטה מאותן פולין צלילי כנגד שתי אצבעות הוא חוה ומתפצל על לשלשה,
59 ולמטה מזה עד מתפצל בין הצלילי, וירגא רוב קמיה עד סוף. אם נפסק מן המוח עד בין הפרשות הללו, כל מקום שפסק שם רובו - טרפה. אם למטה מבין הפרשות נפסק
60 - כבר תשכח, והירכיים מעמידין את שדרתו, ואינה מתה בכך. איתיה ליה גדי שמן - שחוט ומופשט. ולא היה לו שהות לעכב עד שיקרענו ויראה לו הפיצול
61 מנפנים, והיה מראה לו מנחירי, שדוחק לבו הוא ונפרד מנחירי שבכנס בכשר האיליה לכאן ולכאן מתחת לעצם. ואלי ידעי - חוה צריך לרוב על מלא
62 חוט השנרה, ואם נפסק לכאן - טרפה. אם נפסק לכאן - כשרה. כלבין מפי - היעצע על סוקא דאמנא דחורב חבשר ומדוכ ודוקו בן את מוח החוט הנפצל על
63 דעו שנעשה דק ואינו ניכר. עד אחת - כל מקום שפסק מן השדרה עד בין הפרשה ראשונה - טרפה. פסק בין הפרשה שלישיית - שניה - אינו יודע.
64 עד

חולין. פרק שלישי - אלו טרפות דף עמוד ב - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

חוטאת

איניקיב תתאה ולא תספק עילאה מאי - לעיל (חולין מהא) גבי קרום של מוח לא בעי הכי, ופשיטא עדילאה מגו, שהיא עב חוקי.

והלכתא מנג כדרב יוסף ב - בכל דוכתי (חולין גגג) קיימא לן ברבינא קילקא, ולא תתירא לפסוק באן אלא משום דבעי לאתויי דרב יוסף. אלא לא שגא - פריש רבנא דהולץ לא שגא וטרפה.

ולפירושה, הוא דאמר לקמן (מזב) אדומה כשרה מדריב נתן - צריך לומר היינו בשמלתב על ידי נפחה, וכן השלמת מתוך הלכות טרפות דרכיו גרשום והבלכות גדולות לא רבינו גם ובקונטרס פירש: לא שגא, וכשרה כדלקמן. וכן פסק בהלכות גדולות ורב אלפס, ורבינו יעקב ב' רבי אבין דהיא מודה. אובימי אובמי - פירש בקונטרס: טייש, שיש בה מראת שחרות. היא דאמינת בספקו. בודיעתא טרפה - שיש לפירש הלכות כשרות לא - מועשה בא לפני רבינו ע' והבשרי כשרה אלא דהיה רוב שחרות. אבל תימה.

דכין דאמר לקמן (חולין מה) דטרפה משום השחר אדום הוא אלא שלקה. אם כן מה לי רוביה מה לי קמעתה? וכן דעל ידי לקותא היא ותרעה לכתב דהרש, אובמנא דהכי בני כחולא. דאמר לקמן (שם) כדשרה. וכן פירש בהלכות גדולות על רבינו עם. אין מקפין בבעי - כשרה היכא אלא דלא משמשא אד אטמא כדפירש בקונטרס. דאי לא ניכח - כשרה, בר מהכא דאיכא תרי בועי דסמכין להדדי.

כרבסמך ומאן.

אבל כסדרן היינו רביתיהו - נראה לי: כסדרן - דוקא באותו ענין כמו שהן שוכבות זו אצל זו. אבל אם הם שוכבות זו על זו, אין על פי שם סמכות זו לזו - טרפה. דאין זה חוק ועוד כתוב בערוך (ערך אן ג) בשם רבינו גאנאל: כסדרן - בקלה בר טפי רב, אפילו סריכן תרי אוני באמצע ועיקרן מפרקי מחדרי - טרפה. וכל שכן אן בדקות זו על גבי זו, הראשונה ע' השניה או השניה עם השלישית, ודאי טרפה. ורביתיהו הגאונים בתבן: בין דהיא איכבה על גבי בתרתה - לא אריטא, לא איכבה לן בהיא סריכא. ותרבה בתרי רבינו תודה על קבלת רבינו גאנאל, וכתב שלא מצא בכל הלכות טרפות של רביתיהו שאין שום חילוק בין מפרקי מעיקר לאל מפרקי.

היינו רביתיהו - על פירוש הקונטרס. פירש והדיכסיב ממתת נקב היא אביה, קשה לרבינו יעקב דאמאי כסדרן כשרה? דני רבינו גאנאל לבקש לרבא - לא היה אלא קרום שעלה ממתת מכה בריאה שאינו קרום, אף על פי שאין הקרום דרוק למקום אחר. והיא דהא אמרין את דכסדרן

את המכה. וכי גרסינן: הכא בין דלא שליט בה אוריא הורא בריא. אלא גילוי גילוי - קליפותא קליפותא? כשרה? בלע כן נפכת בלע. וטעמיה: אובימי אובימי - טעמייה בלעו, שחרות. חוותא חוותא - גוונים גוונים. דרוקא הנך גוונים לא מטרפא בהו. כגון אדומה ירוקה הנך דלקמן בהלכות. אין מקפין בבעי - בועה שניכבה בריאה היכא דלא משמשא אד אטמא, וליכא למתיליה בטבאה. ואין ידוע אם קרום שחיה אם לאתר שחיה אין מביאין מנה אחרת לרוקן לקריב אצלה ולטבעה ולראות אם שגא ותרבה משום דים, כדאמרין לקמן בפירוקן (חולין נא). מקפין בריאה. דהני מילי ריאה. אבל כיון שנעשית בה בועה אין מראה ניכר, שיש עשוי להשנות נקב היא אביה. ושמא אריאה אדום היה לו ושתנהו. לשון מקפין מפרקין זו לזו, כמו "אין מקפין שתי תבית" דמסכת ביצה (לבב). לית לכו בריקותא - סריכא ב' השמות נקב היא אביה. שמתוך שהריאה שואבת כל מיני משקה והמשקה נעשה עב בתוכה כמין *גלגלירא ירוצא מעט מעט דרך הנקב, נקמה ונעשה קרום. כך מצאתי בתשובת הגאונים. ואף על פי שראוי סתם הנקב ואין מראה אחר - אין רביתיהו חולין מהו. קרום שעלה ממתת מכה בריאה אינו קרום, שיש ליסתר. ללא שגא - כגון שנים החיצונות נדבק סריכא ממשל אמצעית ואין מראה אחר - אין רביתיהו חולין מהו. שמתוך ששוכבות זו על זו אין מתפרקות. חולין מהו חוקי. אבל כשוקן שלא כסדרן - זו וחלבת לבאן וזו וחלבת לבאן, והקרום מתפרק ונסתר. וכן הלכה. וליכא מאן דפליגי עליה. ואונה הסרוכה באומא היא אצלה, מעשה בא לדין וראשתי אין פי רבינו יעקב בר יצחק והיתיר לא לאכול. ויש שסופרין. הוא אמר לי טעמו ועממה. האסרין אומרי: הרי נקב יש, ולא נמצאו שריאה אלא באוני, כדאמר רבא אבל כסדרן רביתיהו, הוא אולי לא אכשרו. וטעמא דאניו משום בוציע חוהו ומתחמתו, והדרא בריא. ותרתי, שהרי שריאה הסמוכה לדופן, באוני כשרה באומא טרפה. כדלקמן (חולין מה). קטע מורי: לא מצנו אומא בגמרא. ורבא לא מצינו טעמו ממתת חוה. הדרא בכל ריאה אצלה לעיל ולא שגא בה אוריא. ורבא פירש טעמו משום דרבינו רביתיהו, כלומר כך הן גדולות זו עם זו ואין מתפרקות זו מזה, הלכך לא שגא אוני ולא שגא אומא. ורבא דנקט אוני משום דעיקר מילתיה דאורי' לן לשאל כסדרן טרפה. ואף על גב דאי אורי סריכי אוני ברופן חוה שריה, כדאמרין לקמן (חולין מהא). אשבעין רבא דההיא חוהי טעמא. דכיון שהחל צר לו שותבת תמיד אלא הדופן ואין מתפרקת ממנו זו מזה. אבל דשלא כסדרן - מתפרקות הן, שהרי אינו מצינו מפרקין, ולא תימא דהיא הדופן מעמידן על תפרקין זו מזו. אבל באונא אומא שלא כסדרן לא איצטרכיב לן לאורי, דכיון כדברוח החלל חן עמודתי מן בועה ביה שלא תיפרק? וסיגי מצאתי לדבריה בתשובת הגאונים, וניכרם דברי אמת. ועשונתא דוורא. כל היכא דסכבא טרפה, כדבולוי לנבא דידה שלא כסדרן נינהו.

כאדינא סומקא - שנשארת בקרום התחוקן, והיא בתמרה אדומה. דאוישא - כשנפוצח אותה משמעת קול באילו רוח יוצא ממנה. הכי רסני: אי ידעינן מוכח אוישא מוכביני עליה נרפא או ניכלא או רוקא - מושיבין על אותו מקום כנג *פלומיה בלעו. גילא - קש. אי גילא שגא מרחק תחתוי תפיחה - כידוע שיש שם שחרות יוצא משם. טרפה - משום ריאה שנקבה. ואי לא - ידעינן מהכא אוישא, פנמיס שאין יכול להחביק לשמיעת האוזן מהיכן קול זה נשמע. מיינינן משיבלתא - *למקוייא בלעו. דימא פשוירי ומוהבינן - לכולה ריאה לתוכה, שכל מקום שיש בה נקב יוצאצו המים. דבוצינן לה - והנקב נסתם ואין זו בדיקה פיה. פפשיש - למקשין אותה כאבן, ואם אין שם נקב בקרום העליון ויש נקב בתחתון - מתפרק עליון מחמת שהוא קלוש, ומים הקרום מתחזקין אותה כשמתקשה שקרוין *כדייריש. תתאה איניקיב - הירוח יוצא מנפכים דרך הנקב, ואינו יכול לצאת חוץ מפני קרום העליון שנגזר, ובנסג הירוח לוכן שני הקרומים, לפיכך היא משמעת קול. שהאדיפה - *כדייריש. סי' לא תניא ושרא שקציים טעמייהו. כן טעמייהו כגון צרערייה דהומה להם שעורן רך, חוץ משמונה שריצים שעורן קשה אינו דייב עליון שכתב משה חובל עד שתצא מהם טיפת דם. ואף על פי שצטרך הדם והאדים עורן מבחוץ אין זה לקותא דמתוך שעורן רך דהאדים יוראים לתארים. ובא נמי ממחרת האדים שחבת ליה נקב? וכי תניא לשמיעת שריצים מרטינן לה - ודגא בתו בפרק "שמונה שריצים" (שבת קנב). צעירי הים - גאספא במקום אחד, דהיינו חשיבה העור מבחוץ אף על פי שלא יצא. וקרי ליה תתם חברה שאינה חוזרת. דכיון שהאדים העור מבחוץ כידוע שנקער העור מפנים וסוף ליקבב ולצאת, ודבא נמי, להאי כשרה ריאה שחבת ליה בעור גמור. להאי פירוש התם, דבתר דאית לזו עור היא תכלה. ובתר דלית עור לזו חשיבה תכלה קרן צעירת דם. ותר מתנתא קמיימא לא ידענא היכא תניא. אלא לא שגא - דבין כולה ובין מקצתה - כשרה. כדאמר לקמן (חולין מה). אדומה כשרה מדריב נתן. אם נמי לא שגא - לא גרסינן, איזו היא יבישה -

לגבי מומי כבד קאי. רבי יוסי בן המשולם אומר - ואף על פי שאין מוציאה דם אין זו יבישה עד שתביח כל כשרה נפכת בצפורן. רוח ואורי אומא באשאי מוקלל מוקלל

לגבי מומי כבד קאי. רבי יוסי בן המשולם אומר - ואף על פי שאין מוציאה דם אין זו יבישה עד שתביח כל כשרה נפכת בצפורן. רוח ואורי אומא באשאי מוקלל מוקלל

לגבי מומי כבד קאי. רבי יוסי בן המשולם אומר - ואף על פי שאין מוציאה דם אין זו יבישה עד שתביח כל כשרה נפכת בצפורן. רוח ואורי אומא באשאי מוקלל מוקלל

לגבי מומי כבד קאי. רבי יוסי בן המשולם אומר - ואף על פי שאין מוציאה דם אין זו יבישה עד שתביח כל כשרה נפכת בצפורן. רוח ואורי אומא באשאי מוקלל מוקלל

לגבי מומי כבד קאי. רבי יוסי בן המשולם אומר - ואף על פי שאין מוציאה דם אין זו יבישה עד שתביח כל כשרה נפכת בצפורן. רוח ואורי אומא באשאי מוקלל מוקלל

לגבי מומי כבד קאי. רבי יוסי בן המשולם אומר - ואף על פי שאין מוציאה דם אין זו יבישה עד שתביח כל כשרה נפכת בצפורן. רוח ואורי אומא באשאי מוקלל מוקלל

לגבי מומי כבד קאי. רבי יוסי בן המשולם אומר - ואף על פי שאין מוציאה דם אין זו יבישה עד שתביח כל כשרה נפכת בצפורן. רוח ואורי אומא באשאי מוקלל מוקלל

לגבי מומי כבד קאי. רבי יוסי בן המשולם אומר - ואף על פי שאין מוציאה דם אין זו יבישה עד שתביח כל כשרה נפכת בצפורן. רוח ואורי אומא באשאי מוקלל מוקלל

לגבי מומי כבד קאי. רבי יוסי בן המשולם אומר - ואף על פי שאין מוציאה דם אין זו יבישה עד שתביח כל כשרה נפכת בצפורן. רוח ואורי אומא באשאי מוקלל מוקלל

אבל אכל אפילו כטרפא דאסא טרפה - ונראה דאם נמצאת העיניתא לצד שגמאל, אכל נבא דלא אורחא חביי - טרפה. דהא מפרש טעמא משום דעניי ברייתא הכי אית ליה. והא דמעט אנבה ולא מעט לצד שגמאל - נקט גבה למעטי אפילו בימין. ואם שניתא מקומה היה טראה לחתיה, מומעטא גבה ורקא. ואף כי רבינו שלמה מטיף

בריי עיניתא אף על פי שאחא אינה עומדת במקומה, אכל הוי אסור אם לאו יאצתא עיניי. אמר נח דרבי חוהי וכוונתו לברכה אמר שיהיה מקובל לאסור, ואפשר שדעמא משום דלאו אורחיה ברבי.

אפילו כטרפא דאסא טרפה - משום אביי השערי ודריב רבינו אבין בתב דרבי רבינו יצחק בספרי, דדוקא בשאר אבות וכו' הריאה חייא טרפה, אבל האונות בעניי חיה התחתונה שהיא עליונה הסמוכה לצואר - כשרה. ודריכה לחפצלה ותב כמחשבה אפילו לא אכל כטרפא אפילו אלא על ידי נפוחה - טרפה. ואי לא הויא אפילו בתר נפוחה כטרפא דאסא - טראה לאכי העורוי שהיא כשרה.

דשניא כאופתא - היינו שהלקה לגמרי. אבל אם יש בה שום היכר בעלמא כשרה.

שלישי הביאו לפני - טראה נבא דברתי וזמני הויא חוקה, כרבי (בכמות סד, ב) מדמאר לה המתיני. אלא ירוקה חיה יומי כברתי - ויש ספרים שכתובו בתי "כברתי", והכלי

אחד. וכתב ברייתא דהוא עביע ירוק, ותרנגויל על "עזרי" הוא טרפה. ודאך דהוא אביע אינדיש בלעו, דהוא דמי לרקיע, דהא משמע שהיא

דומה קצת לחבלת. כדאמרין (ברכות טו, ב) כרד שכיר בין חבלת לברתי. אמר. החלת דומה ליה אם וים דומה לרקיע (חולצין פט"א, ב) ומתוך כך אינדי

רבינו הם. דהא דפסלנין בפרק "לולב הגזול" (סנהדל ד, ב) אחרוני הירוק כבתרן - דוקא אביע אינדי. ומיזו נראה דמכח אין לחכשי

שאר אחרונים הידוקים, דלא נקט כברתי למעטי שאר עיניי ירוקה. והבא נמי אל הוי דוקא כברתי, דלא גביל ירוקה כשרה מרדכי

נתן פריש קונטיסי ירוקה כשביבס, אלאם כברתי לאו דוקא. וכן נראה, דלא אית למעטי

אלא דדמיא לכשרות ומרדכי ויעבתא. וכך מניי קריג ירוקה אוקיר, כדאבא במסכת נגעים

(תוספתא פרק א הלכה ג) ירוקה כנפך טוסי. איבא למאן דאמר כשעה. ואמרין בפרק

ארכא (בבב"ב ע"ד) ירוקה אית הניכרי - שיהיוק"ק ארבעים טוהוב ומרדלוח) שלא עניי עיניהם במנוח, ויתעסקו בהצלת נפשות ולא באבנים טוהוב ומרגליות.

אבל נקב שיש בו חסרון אפילו רבי מנוחן מודה - ריש שרז לאסור כשרהיא

הריאה חסרה, שיש קמט וסדק וחסרון על הריאה, אפילו עלה בנפחה והער והבשר

קיים. והשביי לום רבינו יצחק, ריש שרז ודעתה הוא בידם, דאם כן היה ליה לשערי הכא חבי וכדברי הכל, ולא היה ליה לאוקמא כרבי

שמעון. אלא דהאי כיון דעלה בנפחה - כשרה, וכן פסק רבינו קלנימוס ביהודה - שלפופרת

הסמפונות - הני מילי נקב דליית ביה חסרון, אבל נקב דאית ביה חסרון - אפילו רבי שמעון מודה. רבי חנניה חליש, על לגביה רבי נתן וכל גדולי תהור, איתיה קמיה ריאה שששששש

אאשורה. אמר רבי: הווא דקיימי סמפונות. אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי: מנא ידעניו? אמר ליה: מיייתניו צעא דקיימי, ושששששש לא בנהיה; אי אית בה שווייקי חוורי - מנא ריאה שששששש, וקרומי שלה קיים - בשרה. מנא נמי הכי: ריאה שששששש, וקרומי שלה קיים, אפילו מתוקת רביעית - בשרה. יפלה ריאה שששששש, וקרומי שלה קיים - בשרה. מנא נמי הכי: ריאה שששששש, וקרומי שלה קיים, אפילו מתוקת רביעית - בשרה. יפלה

דרמיא לאופתא - בקעת עינים, וכדמפרש. בנשיטא - דפחיוז - קשה. והינו נמי בנשיטא. דנפחא - נעשת לבנה בקעתה, והינו נמי בחווחא. והיכא דלא מחתבא בחיורן גמור ובסדק, אלא כמין מראה הפרש ניכר בו - כשרה, דלא שיעא כי אופתא היא. כבוחלא - צבע כחול, שהווא כמראה

*לזורר, לא ירוק אלא שחור. כשרה אפילו - קורט דיו יבש, דהוא שחור. רובי גניא - לענין דם נדה. אלא שיקה - אלמא לקוחא הוא, וסופו לירקב. וירוקה - כמין עשבים, כדלמקן. ארויסא - *שששששש

כשרה - הדררא בריא, מרדכי נתן. המתיני חו - דאן לך דבר העומד בפני פיקוח נפש מיזן מעבריה וזה גבולו עריות ושפיכות דמים. שבילע עז - והוא דגול. שיהא עריות ושפיכות בבשרו. שהיה דמו הולך בין עור לבשר, והוי

מניא אכל לום, וזהו דהוא הנפש. ומתוך שאין בו חיות הוא נתן מבחב קלה. כבבאר כשרה - ריאה שמראה שלה דומה לכבד

כשרה. כבשיטא מרפא - והכי קום לה, דבהכי היא לקוחא ובהכי לא הויא לקוחא. כבששוא - ירוקה, ולא כעשבים אלא

כמראה כשוא *הסמלרן, או כמראה מניא קרובים, או כמראה בריה. וכל אלה

מוזיק ירוק, אלא שיש משונה מזה, וכל מראה *הקרני נקרא ירוק. אמוס בריאה - דוכמא ומטעמא דא עייל זקא בניה.

מוגלא - *אוקוויטוריא. מניחין עלה - על אותו אטום דלאחר שנקרף. איבבבבבבא - דנידי רוקא כשרה, דהא עייל ביה זקא. ואי

אל - לקוחא הוא. מרפאה אינו קרום - שסופו לסתור. וכל סריכ דהוא קרום

העולה מתחת מבה קו, והכי אף על גב דלא נפיק זקא טרפה. האי ריאה אוישא

הא מרישתא לעיל. דמבויז - חומקין הנקב. דמפריש - ליעון טושים. משקשן

אודה. וקרומי הרוק כשואו מתקשה - נסתר במשטמוס הדי. דומנין דלא אינקב ליעלא,

ומינקב ביה דלא נפיק לה. ששששששש ביהוה בשר הריאה בתוך קרומים שלה,

ושפך מראשה לסופה ומסופה לראשה בתוך הקרומים. וחסרון היא, שהיתה

כלה מלאה ועכשיו חזרה ריקנית. ויהי ניקבה - שאי אפשר לחסרה שלא ינקב

הקרומי. לא צריכא לשמעון - דהא דאיצטרכא לאשמעוניי רבמיני חסרה

לרבי שמעון איצטריך, לאשמעוניי חנא דמתניתין דפליג רבי שמעון אניקבה ולא

אחסרה. דבנקב של בו חסרון מרי. קרישיי פסיפא - שיש בו חסרון המנוקב. מנא

ידעניו? שמא נימוקה אחת חסון. מיייתני צעא דקיימי - קעה של חרס המנופוס

באבר שרוקן *פפולומיאיה בלעו, השיעא דהא, ושששששש פיה. ושששששש בנות - קרעים הקרום והכל נשפך. שווייקי חוורי

שמעויה הסמפונות וזה ניקבה. שששששש מאלה מקצתה, ואינה נשקבת בקיתון, אך

בנקצתה לא נשאר כלום. אפילו מחוקת רביעית - חלל חסרון המחוקק רביעית הלוג.

שלפוחת

חז"ן, פרק שלישי – אלו טרפות דף מח עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" רלו רש"י

1 שלפוחיות — קרום שהולך מונה בה, ובלעו מ"רר"י. לקמן בפירוקן (חז"ן גה.ב.)
 2 תנאי: היא האם, היא שרופה, היא שלפוחית, ואסרו להם — לא גרסינו, ובשני
 3 הרגלים לא אמרו להם כלום, ובשלישי עמדו למנון, ורבו המתירין והחירוהו.
 4 הכפוכה לדופן — וברקע בעלעלת. אין חוששין לה — שמה נקבה. אלא תלינן
 5 רעוטה ברופן, ואומרינן, דופן זה מבה וזה היתה

6 ובשתיחה קלטה הריאה אצלה. העלתה
 7 — הריאה, צמחין — *מלנין* סביבות
 8 סמיכתה לדופן, הואיל הדינן בה כירעא —
 9 תלינן למבה ברדה. דהלש פומיה — פיו
 10 חודר ורק וחותר יפה, שלא יקרע קרום
 11 הריאה במשכו אותה מן הדופן, בריק לה
 12 בפשויר — לאחר שפירקה ומצאו מכה
 13 ברופן — מנפח בה, אי נאמבצא מיא —
 14 טרפה, שהי נקבה, הכי גרסינו: בשלמא
 15 הבא איתנן ברופא ובשרה — ולא גרסינו
 16 "אי איתנן ברופא ברופן", כלומר, בלמא
 17 הבא בריק לה, דאי לא נאמבצא לא אמרינן
 18 נקבה ונסתמה, דכיון דאיכא למיתליה
 19 ברופן — תלינן בה, ובשרה, אלא הבא —
 20 גבי תרתי אנן, מביי סרכא זו ממתת מבה
 21 היתה, די מנייהו דאנקב טרפה, והאי דלא
 22 מפקא זיקא — קרום עלה בה וסתמה. וכו'
 23 אמר רב נחמן ב"ה, דההיא העלתה שני
 24 חוששין לה, מכלל דאי פשיטא לן דנקבה
 25 הריאה לא מתיני לה סתימת הדופן? הנה
 26 במקום רבייתא — במקום שהריאה והדופן
 27 גדולין כאחד וסמוכין תמידי, דלא מפרק
 28 הדיא סירכא, דילכך כשרה, וכי אמר רב
 29 נחמן חוששין לה — למעלה ברחוב החלל,
 30 כנגד האומן הגדולה, דכיון דרווקה
 31 הריאה מן הדופן — מפרקא הדיא סתימה,
 32 ואפילו הכי, כי לא העלתה צמוחים — אמר
 33 אין חוששין לה, דתלי לה ברופן, ובדא
 34 כאמינא סיראי לן, דחוששין לה, ולחומרא
 35 אולנין בדאורייתא. מקום דחיתובי דאני —
 36 שוק סמוך לצואר במיער החלל, ובדא
 37 הלכתא כרב נחמן, דליכא דפליגי עליה.
 38 דבכ"י בפשוירא — נסתבבה ונאותו טרפה,
 39 בכשר שבין שתי הצלעות, דהוי סתימה
 40 שריא דלא מפרקא. אבל בעלעלת עצמן
 41 אין זו סירכא קיימת, אלא נקב הוא —
 42 ואפילו הכי כי סבך מכשרת לה, אלמא
 43 מתינתא סתימה לריאה ענקתה, ניבך —
 44 הגיד של אדם. פוליא — משום כרות שפכה,
 45 מפני שהוא שרתי — ואינו יורה כחץ,
 46 וקיימא לן (נדה מג.א.) כל שכבת זרע שאינו
 47 יורה כחץ אינו מליץ. כבתם — הנקב אחרי
 48 כן, כשר — לבא בקולו מפני שהוא מוליץ.
 49 דאני קרום — אבל סתימת דופן — סתימה
 50 מעליתא הוא. מתקין כו' — השתא
 51 דאמרת נקב הוא בריאה אלא שהדופן
 52 סותמתה, אילו אעניקב דופן לחדה ריאה
 53 כנגד דופן הריאה לאתרי זמן, מאי — טרפה,
 54 דאלא לא סתימת דופן, ליתני — במגנתיח
 55 נקבת הדופן כדאי טרפה, דיש בהמה
 56 שטרפה בכין דלא מיניח מטרפא —
 57 דטרפת מתמת ריאה בא. צמחין — *מלנין*
 58 מוולנין ברבי — מגמגמין צמחין — היינו
 59 מוולנין, לא בעי רב אומצא — רוצה היה
 60 לדעת אם יכשירה ואם לאו, לית לי פשיט — דחזרה היה. אקפן אגא — הטבחים יקיפו לי באגמה. כמו "החוטני מקיף" (אבות פרק ג משנה טו) לשון אגמה. וליה לא
 61 כבידא היה — לרבי יוחנן לא סבידא ליה לאבשרי, ומיטרח נמי לא היה טריף לה ניהליהו, דלא שמינא ליה מרבייה. כסנינן — אולינן. מסגי — לשון פוסט.

1 שלפוחיות — היינו במקום שהולך מונה, אבל ניבך כיה השתן או ניטל — טרפה. ומה
 2 שלא הזכיר לא במשנה ולא בגמרא — שמה דהו בכלל ניבוק הדיקן.
 3 מיתנינן סכנא דהלש פומיה — והיינו כשלא העלתה צמוחים, אבל העלתה צמוחים
 4 — אפילו איכא ריעותא ברופן לא תלינן ברופן.
 5 רב נחמיה בריה דרב יוסף בריק לה בפשויר —
 6 איכא ריעותא ברופן קאי, כפירש
 7 בקונטרס, ועתה נהנינן להרפיק כל הסתימות,
 8 ואין בדיקין אותן לא ברופן ולא בפשויר.
 9 אמר רבנא דהוא דסבין בפשויר — פירוש:
 10 נאחו ומסוכך היטב בכשר, כמו "עמר
 11 מסוכך" וחז"ן ל"ב, ולחבי נקט "סבין" ולא נקט
 12 "סריך", ובתשבוך רב שר שלום גאון כתב: דבין
 13 סריך וסריך, ובין לא סבין וסריך — כשרה. ולית
 14 הלכתא כרבנא, אלא כרב נחמן דאמר, ריאה
 15 שניקבה חדרה סותמתה שריה, והשעמט מתוך
 16 דבריה דרבנא לא בא לפשר כשרה שר לר נחמן,
 17 אלא סברא דנפשיה קאמרו, וכן נראה, מדפריך
 18 עלה דהעלתה צמוחים דחוששין לה: ותי אמר רב
 19 נחמן הכי? האמור רב נחמן ריאה שניקבה ורופן
 20 סותמתה כשרה ולא בשמי, דאס דכח ויה לא
 21 סבין, ועוד, מדפריך רב יוסף לרבנא ולא לרב
 22 נחמן — משמע דלרב נחמן לא בעי לא סבך
 23 אמר סריך, ואין נקב פסיל שם, שדופן סותמתה,
 24 ומיזו לא ידעינן מנא ליה שלא ידא הלכה
 25 כרבנא שדוח בתרא? ושנאן אז היה רבנא
 26 טמא שהוא בכל התלמוד שהיה חבירו שר ב
 27 אש, שגולד ביום שנת רבא, מאב רב יוסף
 28 להשיב על דבריו, ובהלכות טרפות לרבינו
 29 גרשום כתב דריאה הסתומה לדופן אף במקום
 30 רבייתיהו דאני, וסרכה וסוכבה בכשר שבין
 31 הצלעות וא בעלעלת עצמן — בדיקנא להו
 32 בנתיחה עם הצלעות, או גוררין החבר עם
 33 הסירכא ומנפחין לה, אם עולה בנתיחה —
 34 כשרה, דכיון שהסירכא אינה סתומה כל
 35 הנקב — לא יתפרק עוד, כיון דבמקום רבייתיהו
 36 קיימא, ובקונטרס פירש דסבך כשרה היינו
 37 דוקא בכשר שבין הצלעות, אבל בעלעלת עצמן
 38 לא, לא למעטי קרום שפכה חמת מכה
 39 בריאה — הכי נמי יהוה מצי למימר, למעט
 40 שלא במקום רבייתיהו.

1 שלפוחיות שלה — פשרה. התליע כבר שלה זה היה
 2 מעשה, ועלו עליה בני עמיא שלשה רגלים לרננה,
 3 לרגל שלשי — החייויה להם, אמר רב יוסף בר מנימי
 4 אמר רב נחמן: ריאה הסמוכה לדופן — אין חוששין
 5 לה, העלתה צמוחים — חוששין לה. מר יהודה משמיה
 6 דאבימי אמר: אהר זה ואהר זה — חוששין לה. הכי
 7 עברינו? אמר רבא, רבין בר שבא אספדה לי: מיתנינן
 8 סכנא דהלש פומיה ומפרקינן לה; אי איכא ריעותא
 9 ברופן — תלינן בתר דופן, ואי לא — מתמת ריאה דהא,
 10 ומרפא. ואף על גב דלא קא מפקא זיקא, רב נחמיה
 11 בריה דרב יוסף בריק לה בפשויר. אמר ליה מר
 12 וזמרא בריה דרב הונא בריה דרב פפי לרבינא: הא
 13 דרב נחמיה בריה דרב יוסף, אתון אהא מתניתו לה,
 14 אנו אדרבא מתנינן לה, דאמר רבא: הני תרתי אוני
 15 דריאה דסריךן להרדי — לית להו בריקוהא לאששויר,
 16 רב נחמיה בריה דרב יוסף בריק לה בפשויר. מתקין
 17 לה רב אשי: האי מאי? בשלמא הקא — תלינן ברופן,
 18 וכשרה; אבל התם, אי האי נקב — מרפא, ואי האי
 19 נקב — מרפא! וימי אמר רב נחמן הכי? והאמר רב
 20 יוסף בר מנימי אמר רב נחמן: ריאה שניקבה ורופן
 21 סותמתה — פשרה! לא קשיא, הנה במקום רבייתא,
 22 הקא שלא במקום רבייתא. — והיכא מקום רבייתא? —
 23 החיתובי דאני. גופא, אמר רב יוסף בר מנימי אמר
 24 רב נחמן: ריאה שניקבה ורופן סותמתה — פשרה.
 25 אמר רבינא: והוא דסבך בפשרא. אמר ליה רב יוסף
 26 לרבינא: ואי לא סבך מאי — מרפא, אלא מאמרין
 27 נקבה היא; אי הכי, כי סבך נמי! דהא תניא: ניבך —
 28 פסול, מפני שהוא שרתי, נסתם — פשר, מפני שהוא
 29 מוליץ, ויהוה פסול שחזור להכשירו; "ויהוה" למעוטי
 30 מאי? לאו למעוטי כהא גוונא? — לא, למעוטי קרום
 31 שעלה מתמת מכה בריאה, דאינו קרום. מתקין להם

1 רב עקיבא בר הניא: אילו איניקב ברופן לרדה מאי —
 2 ולמיעוטא, הא דאמר רב יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן: מרה שניקבה ויכבד סותמתה —
 3 פשרה; אילו איניקב כבר לרדה, מאי — מרפא, ליתני נקבות הפכדי? אלא, כי ניבקה דלא
 4 מויזה מיטרפא — לא קתני, הקא נמי: ביון דלאו מויזה מיטרפא — לא קתני. בעא מויזה רבה
 5 בר בר הנה משמואל: העלתה צמוחין מהו? אמר ליה: פשרה. אמר ליה: אף אני אומר
 6 פו, אלא שהתלמידים מודונין דרבה, דאמר רב מתנא: מליא מולא — מרפא, מים וימים —
 7 פשרה. אמר ליה: הריא כבוליא אהמר. רבי יצחק בר יוסף היה קאוויל בתריה דרבי ירמיה
 8 בשקא דפסחיה, וזננה להך דקיימין צמחי צמחי, אמר ליה: לא בעי מר אומקא? אמר
 9 ליה: לית לי פריטי. אמר ליה: אקפן אגא. אמר ליה: מה אעביד לך, הכי אתו לקמיה דרבי
 10 יוחנן, משדר להו לקמיה דרבי יהודה ברבי שמעון, דמורי פה משמיה דרבי אלעזר ברבי
 11 שמעון להותירא, וליה לא סבידא ליה. אמר רבא: פי הוה מסנינן בתריה דרב נחמן בשקא
 12 גוליא

1 שררה לקמה דרבי יצחק נפחא - לא מפני שקבל לקושיהם, כדפישרי בקונטרס,
 2 לדלעל (וחולין מזב.) שנינו דלא יצריבא אלא להבי שמעון, אלא מושם דדלמא
 3 אי הוה ריאה קמן הוה מתקבץ, ואף על פי שרבי אמי הקשה לעיל קושיא זו לעילא
 4 מלעילא דהריאה שניקבא וא שחסרה - קבל תירוצו של עולא, ויש ספרים דגרסי
 5 מלעילא: 'איתוכיה רבי אחא לעילא.' **דלמא** א -

6 דהוה יצחק קמן הוה מנגבא - לא משום דררר
 7 הווש מתקוב ואתאי, דאם כן אמאי מכשר
 8 בסתוק בחתיכה דברזאי אלא בעי למימר דרר
 9 הסמפונא דריאה שניקבא וחסרה - ונכנס בריאה מבחין. **קופא**
 10 לגוי אי קופא לבר - אין לפרש כשהמחט
 11 מוקעתה חרץ לכבד ומקעתה בתוכו, אבל מולו
 12 תחת הכבד - כשרה בכל ענין, דסמפונא נקט
 13 ואתאי, דאם כן מאי פירך מוחט שנגמא בעובי
 14 בית הכסות? דעל כרחיך הווש כשהוא בתוך
 15 בית הכסות איתאי, דאי בחלל הגוף היכי
 16 קפארו? כשרה מאי חוה, ונכנס קובא אלא ער חוה
 17 - כשרה? הא ודאי דרר הווש נקיב ואתאי
 18 אלא אי קופא לגוי - לעד סמפון של כבד
 19 קאמר, ואפילו כולה בתוך הכבד, ונראה, דהוקא
 20 גבי כבד ש' חולק בין קופא לגוי לקופא לבר
 21 אבל בריאה - כשרה בכל ענין, דקרוכה לקנה,
 22 סמפונא דריאה ש' לה רוח חילא גורל, כון אמ
 23 נמצאת בתוך הקורקבן - כשר, שדך הווש
 24 בא מחט עם המכאל, שדוקובן מלחי כוונת.
 25 אבל

1 **הגלדא, ואמרי לה: בשוקא דרנגו, חוי הגך דקיימן**
 2 **כנדי כנדי ולא אמר להו ולא מירי. רבי אמי ורבי**
 3 **אסי הוו חילפי בשוקא דמבריא, חוי הגך דקיימי**
 4 **מירי מירי ולא אמרי להו ולא מירי. אתמר, מהט**
 5 **שנמצאת בריאה - רבי יוחנן ורבי אלעזר ורבי הנינא**
 6 **מכשירי, רבי שמעון בן לקיש ורבי מני בר פפשי ורבי**
 7 **שמעון בן אליקים טרפי. לימא בהא קמפילגי, דמר**
 8 **סבר: הסרון מנפנים - שמייה הסרון, וקר סבר: לא**
 9 **שמייה הסרון? לא, דכובלי יקמא: הסרון מנפנים לא**
 10 **שמייה הסרון, ומהכא בהא קמפילגי, מר סבר: סמפונא**
 11 **נקט ואתאי, וקר סבר: נקובי נקיב ואתאי. התיא**
 12 **מהמא דאשתבח בחיתוכא דריאה, איתיהה לקמיה**
 13 **דרבי אמי, סבר לאכשורה. איתביה רבי ירמיה,**
 14 **ואיתימא רבי ירמיה: הריאה שניקבא או שחסרה,**
 15 **מאי חסרה? אילימא מבחין - היינו ניקבה? אלא**
 16 **לאו - מנפנים, ושמע מניה: הסרון מנפנים שמייה**
 17 **הסרון? הדר שדרה לקמיה דרבי יצחק נפחא, סבר לאכשורה; איתביה רבי ירמיה, ואיתימא**
 18 **רבי ירמיה: הריאה שניקבא או שחסרה; מאי חסרה? אילימא מבחין - היינו ניקבה?**
 19 **אלא לאו - מנפנים, ושמע מניה: הסרון מנפנים שמייה הסרון? הדר שדרה לקמיה**
 20 **דרבי אמי וברפיה. אמרי לה: והא רבנן מכשירי אמר להן: הוה הכשירו - שזיעים**
 21 **מאזיה טעם הכשירו, אמן מאזיה טעם כשירו? דלמא אי הוה ריאה קמן מיקבא? - טעמא**
 22 **דליהא, הא איתא ולא מיקבא - טעמא רב נחמן, האי סמפונא דריאה דאינקוב**
 23 **מקבא? - הווא - לחיורו אתמר. והאמר רב נחמן: האי הירורא דקמא דאינקוב להו**
 24 **חכריה - קנין עליה! אמר רב אשי: טרפות קא מדמי להדידי? אין אומרין במרפרא זו דומה**
 25 **לזו, שהרי חותכה מנאן, ומתה, חותכה מנאן - ותייהו הווא מהמא דאשתבח בסמפונא**
 26 **רבה דריאה, איתיה לקמיה דרנגו מרופאי, לא אמרו פה לא איסור ולא היתר, היתר לא**
 27 **אמרו פה - כשמעמתייהו, איסור נמי לא אמרי פה, מין דכסמפונא רבה אישתבח - אימא:**
 28 **סמפונא נקט ואתאי. הווא מהמא דאשתבח בחתיכה דכבדא, סבר מר בריה דרב**
 29 **יוסף למרופא. אמר ליה רב אשי: אילו אשתבח בכשרא פתאי גוונא, הוה מריר**
 30 **מר? אלא אמר רב אשי: חויןא, אי קופא לבר - נקובי נקיב ואתאי, אי קופא**
 31 **לגוי - סמפונא נקט ואתאי. והני מילי - באליתמא, אבל קמיתאי - לא שניא**
 32 **קופא לגוי, לא שניא קופא לבר - נקובי נקיב ואתאי. ומאי שניא ממוחט שחלל**
 33 **בעובי**

1 גדולא = רצעין. כנדי כנדי - צמחון גדולים כבדים בריאה. מיני - צמחים
 2 גדולים מכנדי וכבר הוקשו בטעלו, ואלו הן אותן המצויין בבהמות שלנו בעומם
 3 ואין מראיהו דומה לריאה, אלא דומין כמראה מוגלא, ולאו היינו אטום בריאה
 4 וחולין מזב., דאטום אין עם צמח ואינו משתה מן הריאה, אלא שאין עולה
 5 בנפוחה. מהמא שנמצאת בריאה - ואין
 6 הריאה נקובה מבחין, ואין הרוח יוצא
 7 ממנה. הסרון מנפנים - שהתברר אובל
 8 הכשר סביבותיה ששהוה שם חסרה. הכי
 9 גרסין: לא דכובלי יקמא לא משמי הסרון.
 10 דהא הכי אוקימא לעיל (וחולין מזב.)
 11 דאכשרי ריאה ששפכה בקיתון, ועדי, אי
 12 גרסין 'דכובלי יקמא עילמא שמייה חסרה', אי נמי
 13 סמפונא נקט ואתאי כדמרש, מכל מקום
 14 כיון שנמצא בכשר הריאה - אי אפשר בלא
 15 חסרה כדפרישית. **סמפונא נקט ואתאי** -
 16 דרך הקנה נכנס ובא כסמפונא, ומן
 17 הסמפונות לבשר, ומכל מקום קרום החיצון
 18 לא נקיב, ואף על פי שאין דרך הקנה לבלוע,
 19 אפילו הכי, הווא דאיתא דריאה קמן ולא
 20 חויןא דאינקבא - על כרחך סמפונא נקט
 21 ועל, ורועתא דלא חויןא לא מחוקקין, נקיב
 22 נקיב - דרך הוושא בא ונכנס, שאין דרך
 23 הקנה לבלוע, ונקבה את הדוקן, ויצאה
 24 הנקבה את קרום הריאה ונכנס לתוכה.
 25 והלכתא כהך רבנן ומנשיה, דהא רבי יוחנן
 26 ורשי לקיש - הלכה כרבי יוחנן, ועוד, דקם
 27 ליה שטחיתויהו ורבי מאיר ורבי, דאמרי
 28 לקמן: אי קופא לגוי - סמפונא נקט ואתאי.
 29 אילמא עבירא קנה שיכנס לתוכו מחט, ולא
 30 מחוקקין איתאי חוילא ריאה נקב ניכר, כל
 31 ודוקא כי אתא כולה ריאה לקמן, אבל
 32 נחתכה קודם שבא לפנינו - חיששין דלמא
 33 אמר ירמיה קמן הוה נקובה. והכי פסקי רב
 34 אמר לקמן בשמעתין. **בחיובא** - לארז
 35 שנחתכה נמצאת באחד החתיכות. **סבר**
 36 **לאכשורה** - דקסבר סמפונא נקט, וחסרון
 37 מנפנים לא שמייה חסרה, שדחה קמיה דרבי
 38 יצחק - ולא משום דך שמייה. דהא איבא
 39 לשנויה בדשנין לעיל (וחולין מזב.) לעולם
 40 מבחין, ולרבי שמעון אשטריך, אלא משום
 41 דנחתכה הריאה לא סמך אנגריה למימר
 42 סמפונא נקט ועל, דלמא אי הוה ריאה
 43 לקמן הווא נקובה. ותוע דמיושם הר ספיא
 44 הדר ביה, דהא כי חיר אחרורה קמיה טרפה
 45 מואי טעמא. והא רבנן - לדלעל כשירה,
 46 רבי יוחנן ורבי אלעזר ורבי חנינא. שדויעין
 47 מאזיה טעם הכשירו - שהיא בא כל
 48 הריאה לפניהם וריאה שלמה, והלכך על כרחיך דרך הקנה נכנסה. **דלמא** - הוה נקובה, שרוב הנכנסין -
 49 לריאה ולא ניקבה. כשרה - ומשום טעמא דכסמפונא נקט ועל. ונמי דרך הסימפון בא - הרי לא בסמפונת נמצאת, ועל כרחיך ניקבה הסמפון ויצאה
 50 לבשר הריאה. ואמר רב נחמן: הווא סמפונא דאינקב - טרפה לחיורו **אתמר** - אצל פיעול שמתפצל מחיורו נקיב, אצל דופן של תיביו. דכיון דדופן תיביו קשה
 51 הוא, ידיריש בלעו - עמוד כנגדו, ואינו סותם תנקב ולא מגין עליה. אבל ניקב לאחר פיעולו ברחוק - בשר הריאה שדוחה רך נכנס לתקב ומגין עליו. והא לא
 52 אמרין דלמא אינקב לחיוריה - דאחזור וירעאל לא מחוקקין אי לא ותיחוק, כגון חובא דליתא לריאה קמן, ועל כרחך חוקה היא זו שרוב הגבלעין אין בגלעין
 53 אלא דרך הוושט, ומשם לא יצאה בתוך הריאה בלא נקיבת דקין וריאה. **נמא** - אנטרילי בלעו, חלב טהור. **הווריא דנמא** - דקן הסובבין אותו סביב כעגולה.
 54 **דאינקב לחיוריה** - שניקב באותו צד שביתו לחיור, שלא ניקב היצון שבכולו. שהרי חותכה מנאן ומתה חותכה מנאן וזוהי - כן שניקב רגליה למעלה ממומת
 55 הגידים ולא שובר העצם - כשרה. נחתכה למטה במקום צומת הגידין, אף על פי שמגון מנאן - טרפה. כדמרטין לקמן: וזה שחיתר צומת הגידין, בפרק 'ברמה'
 56 (וחולין גז.) ואף על פי שלא בתוך העצם. **רבנן מרופאי** - הוה רבנן לדלעל, רבי מני ורשי לקיש ורבי שמעון, וטרפי למחט שנמצאת בריאה. **בשמעתייהו**
 57 - דמחוק וירעאל סמפיא. דחיששין שמא דרך הוושט נכנסה תחלה, ונקבה כרס או דלמא חסרה. **כיון דכסמפונא רבה אישתבח** - מי מנוכה לא אותו סמפון אם
 58 דרך חסר כדריים נכנסה? הלכך דברים נכנסים על כרחו דכסמפונא נקט, ועל דרך הקנה, ובה לסמפונת הריאה. הוה מריר **מר** - בתמייה, כלומר, וכי נקבת הכבד טרפה
 59 הוא? **אי קופא לגוי** - אם עבה שיהא נקובה בו נחבא בתוך הכבד, וחדרה שחוקין **לפניה** - ודאי שחוק סמפונא נקט, ודאי סמפונא נקט, ואחר כך ניקב
 60 חודה את הסמפון ויצא לכבד וממנו לחוץ, ואי קופא לבר, לחלל הבהמה ופיה לתוך הכבד - ודאי דרך הוושט נכנסה תחלה, ונקבה דוקן, ויצאה ונכנס פיה לכבד.
 61 **באליתמא** - מחט עבה שאינה יכולה לנקב דרך קופא שלה. אבל כסמפונא, כגון מחטין שלנו שנגמקין בשר אפילו דרך קופא שלהן.

חזו"ן. פרק שלישי – אלו טרפות דף מט עמוד א – מתוך מהדורת 'אבן ישראל – (שטיינזולץ)' רמ"א רש"י

1 **עוכי בית הכסות** – בסוף הכרס שקורים 'מציא' יש בו עשתי ככובע ושפת דופנו
2 כפולה שתי פתות אודוקן זו בו ושומן מנדין, וקרוין לו **דובולון. **מגז אחד** –
3 שנקבה את דופן הפנימית ולא נקבה את השנית. **כשרה** – שחברתה מגיעה עליה.
4 **משני צדדין** – שנקבה השנית ורצאה חללה הלל הגוף. **טרפה** – ולא אמרין חיבא ולא

5 נקבה אלא את האחת; אי קופא לבר שנומצא
6 קופא שלה תחובה ברופן ופיה כולה בתוך
7 הכרס – ודאי מברזן בנסה, שנקבה את
8 הרושט או כרס או דקין, ובאת וחללה הגוף,
9 ומשני חזרה ונבנסה לעיבוי בית הכסות, ועברה
10 כבר כולה את הדופן החיצון, ולא הספיקה
11 קופא שלה לעבר את דופן הפנימי. ואי
12 מנפספס באהת, וכעשוי היא מתחלה לצאת
13 דרך עובי בית הכסות – אין דרך הקופא לצאת
14 וניצא טרפה. אלא מרקמתי כשרה – שמענין
15 מיות לה כי היא דומעת למימיו ממונא טקט
16 ועל כן בנת ביה דמי דמי דרך הרושט באת עד
17 הלום ועכשוי היא מתחלה לנקב, ואפילו קופא
18 לבר – לא טרפינן. **אובלין ומשקין דחקיה**
19 – ומתוך הרוק בנסה קופא שלה בבשר
20 הליכין, אף על גב דקופא לבר, הואיל ולא יתני
21 נקב יוצא לחוץ – כשרה. **הונא מר טריף** –
22 דקסבר: טובין נקב. אבל בנסה אלא דרך
23 הרושט, ונקבה כרס או רושט או דקין, ויצתה.
24 **מכשר** – כיון דמספמאני אשחבתה אמריןן מי
25 מיטונה להנס כסמפון הז? אלא דרך הקוב
26 בנסה. הדקה וקה נבר סמוכין לו לזה
27 בתהליקין סתמן לריאה, ונב עקה חלב הקוב
28 הדבר מתחלקין לסמפונות בראשן האחד, ויש
29 למזג שנכנסה סמפוני (חבדר) והקתון לסמפוני
30 קב חבדר, ומשם יורחא לכבר דרך הסמפונות.
31 **שקילין** **ליבמא ערוטאי** – שהאכלין
32 לכלבים. קשייתא – נרעין של המרה.
33 **סיפסונא** – דבדנ נקט, ועל דרך הקנה בנסה.
34 דאי דרך הרושט בנסה – אינא ראייה לנקב

35 כלום ולצאת משם ולחזור וליכנס כאן דרך
36 נקב. **ואף על גב דלא נפקא** – שאינה יכולה
37 לצאת דרך הסתם כשרפינן להרצאה, לפי
38 שחברתה דוקן. **מריבא הוא דריבל** – על
39 ידי נענוע, שנענעה הבהמה בהליכתה ימים
40 רבים, ונכנס תמיד מעט מעט מבוזק לדון
41 שאינה יכולה בעשוי לצאת. **מירבל** – שרוק
42 כברה שמונענעו אותה, כמו 'אייתי ארבלא
43 והקירבל' ב'מסעי מציאות' (בבא מציעא כ"ב).
44 **מיבוע בוע** – בנמול, ומאן טרפינן בנמול טרף
45 נמי בתיא. **לאבילא** – האובילא אנתה כמו
46 שהיא. **או על ידי סמנין** – כשמערכת
47 סמפוני המאריך את העינים אף היא סיסיעה
48 עמם. **אוחוז כוזא ריאה דורה בארבעה** –
49 כשהאוזן נקבה ברירת ריאה שלה שוה
50 ארבעה, לפי שהסמפונין מערכת בה 'ואי
51 שלקא דעתך' – במות שוה מאידה –
52 עלקוט דקין שלם עם הריאה בוזא וליכיל,
53 ומאי דקאמר. **הבי גרסינן**, ואי סלקא דעתך
54 לאבילא ליקנט בוזא וליכיל. **חיבא**
55 **דמפושטא ואי דמכחא** – איני שמעתי:

56 במיעי החוה, שמתוך הרוק הדי קורעת בפנימיה. ובמודמה אני – בכל מקום שהוא יודע שיכול לתלות, כגון נקב העשוי בסכין, או שתלשה ממלמעה בחוקה אחר כך נמצא
57 את נקב. **ואתבטל אליו**, מרשש כילוי – מרשש הרטובן שמעתיק לעם את דבריו כשהיה דורש. **אבוה דאבא** – רב אחא. **אלין בוזא** – דאמר בפרק קמא (תלכן
58 ט"א), ואז זכא ונתן אליו בני מעיים ודחויין כשהן נקובין – אין אומרים במקום נקב נקב. מורגא – תולעת היוצאת מן הריאה ונקבת. **קודם שחיישי פריש** – מן הריאה ונקבה וטרפתה.
59 **מלוק ריבנא** – דורה כרטיבה. **אין גמרא כרבי שמעון קאמר** – לא אמר הלכה כרבי שמעון, אלא 'אין הלכה כרבי שמעון קאמר'. **ואת מתי בייש** – רב כביי שחיה לרבי
60 ויורא. **ואין חלבה כרבי שמעון** – אין גמרא כרבי שמעון, ולא תשבח בשם מי נאמר. **ישמעאל בהנא מסייע בתי** – ממדי הוא ערוז ומקיל להם. ולקחיה מפרש
61 היתר לאלוה. ומשום כבי ישמעאל נקט ליה. **ויסבנין** – שהוא היתרה, ולא תשבח בשם מי נאמר. **ישמעאל בהנא מסייע בתי** – ממדי הוא ערוז ומקיל להם. ולקחיה מפרש
62 הדכא. **מאי דאי** – היכא מסייע להם. **ואני אברכם** – רבי ישמעאל מוקי ליה אבתנים, ורבי עקיבא מוקי ליה אישראל. **ומאי מסייע בתי** – הואיל ורבי עקיבא נמי אית ליה
63 ברבה להננים מוקרא ארתינא. במקום ברבה לישאל – אצל ברב ישראל. **דחי ערפא**, ומשמע שמתבררין חן עם השאר.

1 **אבל** דיוחא מבוע בוע – פירש הקנטרס; ולמאן דייש במוח חישי נמי הכא. ואם כן
2 היה ולא כהלכתא. דקיימא לן הלכתא כרבי יצחק דמשכיר לעיל. אבל נראה,
3 דאפילו רבי יצחק – במחש הוא דתלינן שבאחת דרך הסמפונות. אבל קשייתא דיוחא,
4 שהם נסים ואינו יוכלין לבא ברווח דרך הסמפונות – אישיתין שזאנ נקבה הרושט חוזר

5 **בעוכי בית הכסות, מצד אחד – קשרה, משני צדדין**
6 - **טרפה, ולא אמרין: לחוץ אי קופא לבר אי קופא**
7 **לגיזו אמרין: התם, פון דאיכא אובלים ומשקים** -
8 **איכא אובלים ומשקים דחקיה. ההוא מחטאי דאי'שתפס**
9 **בסמפונא רבה דכבדא, הונא מר בריה דרב אידי**
10 **טריף, רב אדא בר מינויני מכשר; אהו שילייה לרבינא,**
11 **אמר להו: שקילו גלימא דטרופאי! ההיא קשייתא**
12 **דאי'שתפס כפרה; אמר רב אשי, פי הוינן בי רב**
13 **על גב דלא קא נפקא, מירבף הוא דנקב ליה. והא**
14 **מילי – דדיקלא, אבל דיוחא – מיבוע בעו. אמר**
15 **רבי יוחנן: למה נקרא שמה "ריאה" – שמאיה את**
16 **העינים. איבענא להו: לאכילתה, או על ידי סמנין?**
17 **תא שמע, דאמר רב הונא בר יהודה: אוחוז –**
18 **בוזא, וריאה דורה – בארבעה; ואי שלקא דעתך**
19 **לאכילתה, לינקמ בוזא וליכיל! אלא, על ידי סמנין.**
20 **אינקבא ריאה היכא דמי'שמשא ידיה דמכחא, תלינן או**
21 **לא תלינן? רב אדא בר נתן אמר: תלינן, מר ויזרא בריה**
22 **דרב מרי אמר: לא תלינן. והלכתא: תלינן. אמר רב שמואל**
23 **בריה דרבי אבהו: אבא מרשי' כלי דתרפרם תוה, ויזרא**
24 **תלינן. אמר רב אבהו קמיה תא דמר ויזרא בריה דרב מרי, ויזרא**
25 **קבלה. אמר רב מרששיא: קותיה דאבוה דאבא מסתבדא,**

26 **דא תלינן בוזא. מורגא – פליגי בה**
27 **לאחר שחייבה פריש, חר אמר: קודם שחיישי פריש, וחד אמר: לאחר שחייבה פריש. והלכתא:**
28 **אבא: עד שתינקב לסמפון גדול, יתיב רב אחא בר אבא קמיה דרב הונא, ויחייב ויקאמר: אמר רבי**
29 **מלוק, אמר רבי יהושע בן לוי: הלכה כרבי שמעון, אמר ליה: מלוק ערבא קאמרת? אין הלכה**
30 **כרבי שמעון קאמרי! פי סליק רבי יורא, אשפתיה לרב ביבי דיתבי וקאמר, אמר רבי מלוק אמר**
31 **רבי יהושע בן לוי: הלכה כרבי שמעון, אמר ליה: תי דמר, דאנא ורבי תיאי בר אבא ורב אפי**
32 **איסקעינן לארריה דרבי מלוק, ואמרו ליה: אי אמר מר הלכה כרבי שמעון? ואמר לן: אין הלכה**
33 **כרבי שמעון אמרי. ואת מה בידך? אמר ליה: הכי אמר רבי יצחק בר אמי אמר רבי יהושע בן לוי:**
34 **הלכה כרבי שמעון. ואין הלכה כרבי שמעון. "ניקבה השמה" אמר רבי יצחק בר תנחני אמר רבי**
35 **אושעיא: הלך ששל בני קבה – פהנים נתנו בו היתר, קרבי ישמעאל שאמרו משום אבותיו; ויסבנין,**
36 **למדנו ברבה לישאל מפי פהנים. מאי הניא? דתנאי: "הוא תרבו את בני ישראל" – רבי ישמעאל אמר:**
37 **למדנו ברבה לישאל מפי פהנים, לפהנים נעמן לא למדנו; קשייתא אמר: "ואני אברכם" – הוי**
38 **אומר: פהנים מברכין לישאל, והקדוש ברוך הוא מברך לפהנים. רבי עקיבא אמר: למדנו ברבה**
39 **לישראל מפי פהנים, מפי גבוהה לא למדנו; קשייתא אמר: "ואני אברכם" – הוי אומר: פהנים מברכין**
40 **לישראל, והקדוש ברוך הוא מסכים על דם. אלא רבי עקיבא ברבה לפהנים מנא ליה? אמר רב**
41 **תנחן בר יצחק: מ'ואיברכה מברכך". ומאי מסייע פהני? – דמקוץ לה לברכה פהנים במקום ברבה**
42 **דישראל. רבי ישמעאל שאמר משום אבותיו, מאי היא? דתנאי: "את כל התכל אשר על הקרב"**
43 **ות**

44 **במיעי החוה, שמתוך הרוק הדי קורעת בפנימיה. ובמודמה אני** – בכל מקום שהוא יודע שיכול לתלות, כגון נקב העשוי בסכין, או שתלשה ממלמעה בחוקה אחר כך נמצא
45 את נקב. **ואתבטל אליו**, מרשש כילוי – מרשש הרטובן שמעתיק לעם את דבריו כשהיה דורש. **אבוה דאבא** – רב אחא. **אלין בוזא** – דאמר בפרק קמא (תלכן
46 ט"א), ואז זכא ונתן אליו בני מעיים ודחויין כשהן נקובין – אין אומרים במקום נקב נקב. מורגא – תולעת היוצאת מן הריאה ונקבת. **קודם שחיישי פריש** – מן הריאה ונקבה וטרפתה.
47 **מלוק ריבנא** – דורה כרטיבה. **אין גמרא כרבי שמעון קאמר** – לא אמר הלכה כרבי שמעון, אלא 'אין הלכה כרבי שמעון קאמר'. **ואת מתי בייש** – רב כביי שחיה לרבי
48 ויורא. **ואין חלבה כרבי שמעון** – אין גמרא כרבי שמעון, ולא תשבח בשם מי נאמר. **ישמעאל בהנא מסייע בתי** – ממדי הוא ערוז ומקיל להם. ולקחיה מפרש
49 היתר לאלוה. ומשום כבי ישמעאל נקט ליה. **ויסבנין** – שהוא היתרה, ולא תשבח בשם מי נאמר. **ישמעאל בהנא מסייע בתי** – ממדי הוא ערוז ומקיל להם. ולקחיה מפרש
50 הדכא. **מאי דאי** – היכא מסייע להם. **ואני אברכם** – רבי ישמעאל מוקי ליה אבתנים, ורבי עקיבא מוקי ליה אישראל. **ומאי מסייע בתי** – הואיל ורבי עקיבא נמי אית ליה
51 ברבה להננים מוקרא ארתינא. במקום ברבה לישאל – אצל ברב ישראל. **דחי ערפא**, ומשמע שמתבררין חן עם השאר.

מאי

ואברכה

שאמר

להביא

1 **להביא** חלב שעל גבי הדקין - לא עלה צריך למיכתב (ויקרא א) "את החלב המכסה
 2 את הקרב", ודמאי כל החלב אשר על הקרב" (נשם מרבנן אף שעל הדקין,
 3 או שעל הקיבה לאידך, ולמעט חלב שעל גבי דפנת כתיבה. כדריש בתורת כותים.
 4 **חלב** כותים - לא מירי הבא בריש ושמן סחמתה, ואז נסרבה בשמן. דשמיטא

5 דטרפה, דסחמתה זו אינה מירי הדקין דאין שומן
 6 לריאה ואין זה שומן שלה. ולא מירי הבא אלא
 7 כגון דקין שנקבו חלב הבנתא סותם את הנקב.
 8 שחוא שומן שלהם, ותמיד שוכבים בו, ואודוך
 9 הוא נמא דחיה סתימה מעליה. וחלב היראה
 10 ככובע נמי דאנטרין למימר דאינו סותם -
 11 היינו כגון טרפשא דליבא, דבאמר לקמן, שיק
 12 שם כל שעה. אבל בריאה אין שום חלב סותם.
 13 **חלב** חדר מאי - נשאל לרבינו יצחק על מוח
 14 שנמצא בקרקבו, וניקבה הביט שלו וגם בשרו.
 15 רק שחיה שומן סותם למעלה, והחיה. והיה
 16 מביע לן הבא אלא חלב חיה, שבגווז בריבוא
 17 טמא, אבל בחלב טהור דעוף, שלא מצינו כנגוד
 18 טמא - פשיטא דסותם, דמיהיק שפיר.
 19 **רב** ואיסורא דאורייתא וכו' - כדכר פפא
 20 ודמא, ומסבירא דרבא נמי חזו בו.
 21 דקאמר לקמן משמיה דרב נתנן: חומצא ובר
 22 חומצא דעל תימין חזו ולא תימין. **והשאר** לה
 23 המשקין מתורין - ואם תאמר: כמאן? הא
 24 אפילו רבנן דבסמוך לא שרו אלא חמשה וש
 25 למור: דהוא הדין לכולן, ואותן חמשה דנקט -
 26 דמיהיק דפליג רבי שמעון עלייהו, אבל בשאר
 27 מודה.

1 חלב שעל הדקין - לקמן (חולין צגא), אמרנן: ריש שמיא באמתא בעי גיררה,
 2 וזוהו חלב שעל הדקין, כשהמעינים מתחילים לימשך מן הקיבה היו חלב שעל הדקין
 3 אסור עד אמה לדברי רבי ישמעאל, מפני שחלב שעל הקרב שקורין *טייליא
 4 מחובר בו, והכתוב מרבהו בכלל מירואת כל החלב". אבל חלב שעל הקיבה לרבי
 5 ישמעאל מותר, והיינו "מסיעו בהניג". **קרומ**
 6 ונקלף - קרומ קד שי עליו, ונקלף הקרומ
 7 מעל החלב, שאינו ארוך בו כל כך. **אף כל**
 8 קרומ ונקלף - והיינו שחלב שעל גבי הקבה,
 9 וכל כשן חלב שעל גבי הדקין. **ותבה** -
 10 "היא שמתלה" מותרגמנין "היא תותביה"
 11 (שמות כב), כשמתלה הוא פרוש על הקרב,
 12 וכן על הדקין בראשן. אבל חלב הקבה הוא
 13 תותב, אלא תותבת תחומת הוא ארוך.
 14 ושעל הדקים מראשו והלאה - היינו מן
 15 הבנתא כשמפרישין אותו מוקן - נשאר מן
 16 החלב עצמם, ולא תותב הוא אלא אודק
 17 בהם. כך היא הצעה של משנה - כמו
 18 שהשבתא ואיפוך קמייתא. כיון דקתני מה
 19 חלב בו' - שדורש את המקרא, והדורך
 20 לדיקוך, למר קרומ ונקלף ולמר תותב קרומ
 21 ונקלף. דיוקא הוא - ולא תחליף דבריו של
 22 חז"ל. **אף הכי רבי ישמעאל** - במתיה,
 23 הא דאברת לעיל נתנו בו היתר כרבי
 24 ישמעאל, והא רבי עקיבא הוא דשרוי ליה
 25 ולא רבי ישמעאל: חלב מותר סותם - כגון
 26 דקין שנקבו חלב הבנתא סותם את הנקב
 27 ככשרה, וחלב טהור ארוך הוא נמא, והוי
 28 סתימה מעליה. **טמא אינו סותם** - כגון
 29 הקרב סותמן - אינת סתימה, לפי שאינו
 30 דבחר אלא תותב. חלב חיה - המכסה את
 31 הקרב מוח - שסיסום אם ניבכ דברס של
 32 חיה, ולחא דבעי האבעיא לא אפשיט ליה
 33 במתי טעמיה דרב מוח. **אח זמי פתור** -
 34 דלא אסר רחמנא אלא "כל חלב שור וכשב
 35 וצמר ויקרא זו. מיהוק - מחובר יפה בבשר.
 36 הנהור חסה בו" - בתורת כותים נפקא כל
 37 מיצהה הבחן ופנו את הבית בימים יבא
 38 הבחן לראות את הנגע ולא טעמא? וגו', אמר
 39 רבי מאיר: וכו' מה מטטול לן, כשמתהרהר
 40 למימרן שלא יראה הבחן את הנגע ולא
 41 יאמר "טמא" עד שיהו הכלים נפנקין? ואם
 42 תאמר: מלי עיזו בגדי ומתבת - מטטולין
 43 והם טהורים. ועל מה חסו תורה - על כלי
 44 חרס ופכו, שאין להן שחרה אלא שבידה,
 45 וכל כך חסה תורה על ממונן של ציר עץ -
 46 על חומר על ממונן של צירקים. **אמר ליה**
 47 **רב חייא** ר' ליבא ר' - כלמא, הא רב דאמר
 48 לעיל: טמא אינו סותם. וטרפה איסורא
 49 דאורייתא היא, ויש לה לילך אחר המנהג,
 50 דקיימא לן (עבודה זרה וא) בשל תורה הלכה,
 51 ולגלו מיהו גלוי ברלקמן, ונלוי ככנת נפשות
 52 הוא, ויש לה לילך אחר המתמיר. אין בהן משום גלוי - שאין נחש שותה מהם. שומת היה - אותו נחש, שאין שאר נחשים עשין כן. **בצירין** - ושם מקום. **אמר**
 53 **ליה** - רבא לרב נתנן בר יצחק. **אורי** - מיהא - על כרחך בציר, ולא קיימא לן ביה רבי שמעון. **הוא רב פפא** בו' - וכו' היכי דבוצרי ליה הלכתא כותיה - ברבש
 54 נמי לית הלכתא כותיה. כי הוה מפילי לא גלויא - אם מים אין, הוה שרו ליה בציר, לפי שהציר שורף הארס ועוב אין מוקי, ושוחין אותו גלוי. **אורי** ליה רבי שמעון
 55 דברבש הלכתא כותיה, הוא קאי רבי שמעון כן אלעור כותיה. דרבי שמעון טמא הוא ורבי שמעון כן יוחי. **חפי דברכבשא** - חלב שעל החלולת המוציאה יריע שקורין
 56 *דמחייא, עשו קרטין קרטין כניע חטים. ואם ניקבה ואתו חלב סחומה - לא מניה, וטרפה. וקרטין עגולין לן כמו בראש. **מיפשיא ליבא** - שומן חלב ששוי ככובע
 57 והלכת כהנא בו - אינו סותם אם ניקב חלב או היראה בעקבו, ולא ורוא סחומה. והיינו טעמא דיראה הסרוכה בשומן חלב, דאף על גב דהיינו בריחא ואצלה הוא גלוי,
 58 ולמשת מחומצת דאינו הוא. וטרפה. דעל כרחך היראה ניקבה, שאין סירטא בלא נקב, וסתימה זו אינת כלום. **מיפשיא** וכו' **חומצא** - עינשה חבלת על הקיבה, ולקמן
 59 מפרש להו. **סתיים** - אם ניקבה הקיבה, ולא **דיענא** - רבא קאמר לה. **יפה** חכ כח מנח **האב** - ברייתא היא בשבועות בפרק "כל הגשבעין" (מתם), שהבן גובה
 60 בשבועה ושלא בשבועה, והבא אינו גובה אלא בשבועה. והתם מפרש לה. **אינוו** - בני ארץ ישראל. **מיכל אבלי** ליה - דקטביר חלב טהור הוא.
 61 ולדיחן

1 **וגו' - להביא חלב שעל גבי הדקין, דברי רבי ישמעאל,**
 2 **רבי עקיבא אומר: להביא חלב שעל גבי הקבה,**
 3 **ורמינתי: "את החלב אשר על הקרב" - רבי שמעון**
 4 **אומר: מה חלב המכסה את הקרב קרומ ונקלף -**
 5 **אף כל קרומ ונקלף, רבי עקיבא אומר: מה חלב**
 6 **המכסה את הקרב תותב קרומ ונקלף - אף כל תותב**
 7 **קרומ ונקלף. שלא רבין משמיה דרבי יוחנן: קף היא**
 8 **הצעה של משנה, ואיפוך קמייתא. מאי הוית דאפקת**
 9 **קמייתא? איפוך דתרייתא! - שאני הכא, כיון דקתני**
 10 **"מוח" - דיוקא. או הכי, כרבי ישמעאל: קרומי**
 11 **עקיבא היא: אמר רב נתנן בר יצחק: שאמר משום**
 12 **אבותיו, ליה לא סבידא ליה. אמר רב: חלב טהור**
 13 **- סותם, טמא - אינו סותם. ורב ששת אומר: אחד**
 14 **זה ואחד זה - סותם. בעי רבי יודא: חלב היה מאי?**
 15 **דקא אמר: חלב טהור סותם, והאי נמי - טהור**
 16 **הוא; או דלמא משום דמתרק, והאי לא מתרק! אמר**
 17 **אבוי: מאי תיבעי ליה? נהי דשרי באבליה, אהדקין**
 18 **לא מתרק! ההוא נקב דסתמה חלב טמא, דאחא**

19 **לקמיה דרבא: למאי נחוש לה? חזא, דהא אמר רב ששת: נמי**
 20 **סותם. ועוד, התורה חסה על ממונם של ישראל. אמר ליה רב פפא לרבא: רב, איפוא?**
 21 **דאורייתא, ואת אמרת: התורה חסה על ממונם של ישראל? נמיטובי כנדוקא איגלי ליה**
 22 **בסתקא דרובשא, אתא לקמיה דרבא, אמר רבא: למאי נחוש לה? חזא, תנן: שלשה**
 23 **משקים אסורים משום גילוי - תינו ותימים ותחלב, ושאר כל המשקים - מותרים. ועוד, התורה**
 24 **חסה על ממונם של ישראל. אמר ליה רב נתנן בר יצחק לרבא: רבי שמעון, וספנת נפשות,**
 25 **ואת אמרת: התורה חסה על ממונם של ישראל? רבי שמעון מאי היא? דתניא: המשא**
 26 **אין בהם משום גילוי - ציר וחומין, שמן ודבש ומזורים. רבי שמעון אומר: אף הן יש בהן**
 27 **משום גילוי. ואמר רבי שמעון: אני ראיתי נחש ששטה ציר בצירין, אמרו לו: שמאי הוה,**
 28 **ואן מביאין ראיה מן השומים. אמר ליה: אודי לי מיתת בציר, דהא רב פפא ורב הונא**
 29 **בריה דרב יהושע ורבנן, פי הוה להו גילויא - שרו ליה בציר. אמר ליה: אודי לי מיהא**
 30 **ברבש, דרבי שמעון אן אלעור קאי פותיה, דתניא: וכן היה רבי שמעון אן אלעור אוסר**
 31 **ברבש. אמר רב נתנן: חלב העשוי ככובע אינו סותם. היכא? אמרי ליה חפי דברכבשא,**
 32 **ואמרי ליה: מיפשיא דליבא. אמר רבא, שמעית מנייה דרב נתנן תרתי: היכא רבי חייא, מיפשיא**
 33 **חר סתיים וחי לא סתיים, ולא דענא נמי. מיפשיה. רב הונא בר חיינא ורב הונא בריה דרב**
 34 **נתנן אמר: בר חיימא - סתיים, מיפשיא - לא סתיים. אמר רב טבוח, ויפשינך: יפה פח הבן**
 35 **מכח האב. הי חיימא וחי רבי חיימא? תא שמע, דאמר רב נתנן: אינוו - מיכל אבלי,**

1 אחר המחמיר. ואת אמר בו, **כנדוקא** - מוכר כרים (פסחים לא), שמעתי. **בסתקא** - כר של רבש. **רבי שמעון** - וגלוי מיהו גלוי ברלקמן, ונלוי ככנת נפשות
 2 הוא, ויש לה לילך אחר המתמיר. אין בהן משום גלוי - שאין נחש שותה מהם. שומת היה - אותו נחש, שאין שאר נחשים עשין כן. **בצירין** - ושם מקום. **אמר**
 3 **ליה** - רבא לרב נתנן בר יצחק. **אורי** - מיהא - על כרחך בציר, ולא קיימא לן ביה רבי שמעון. **הוא רב פפא** בו' - וכו' היכי דבוצרי ליה הלכתא כותיה - ברבש
 4 נמי לית הלכתא כותיה. כי הוה מפילי לא גלויא - אם מים אין, הוה שרו ליה בציר, לפי שהציר שורף הארס ועוב אין מוקי, ושוחין אותו גלוי. **אורי** ליה רבי שמעון
 5 דברבש הלכתא כותיה, הוא קאי רבי שמעון כן אלעור כותיה. דרבי שמעון טמא הוא ורבי שמעון כן יוחי. **חפי דברכבשא** - חלב שעל החלולת המוציאה יריע שקורין
 6 *דמחייא, עשו קרטין קרטין כניע חטים. ואם ניקבה ואתו חלב סחומה - לא מניה, וטרפה. וקרטין עגולין לן כמו בראש. **מיפשיא ליבא** - שומן חלב ששוי ככובע
 7 והלכת כהנא בו - אינו סותם אם ניקב חלב או היראה בעקבו, ולא ורוא סחומה. והיינו טעמא דיראה הסרוכה בשומן חלב, דאף על גב דהיינו בריחא ואצלה הוא גלוי,
 8 ולמשת מחומצת דאינו הוא. וטרפה. דעל כרחך היראה ניקבה, שאין סירטא בלא נקב, וסתימה זו אינת כלום. **מיפשיא** וכו' **חומצא** - עינשה חבלת על הקיבה, ולקמן
 9 מפרש להו. **סתיים** - אם ניקבה הקיבה, ולא **דיענא** - רבא קאמר לה. **יפה** חכ כח מנח **האב** - ברייתא היא בשבועות בפרק "כל הגשבעין" (מתם), שהבן גובה
 10 בשבועה ושלא בשבועה, והבא אינו גובה אלא בשבועה. והתם מפרש לה. **אינוו** - בני ארץ ישראל. **מיכל אבלי** ליה - דקטביר חלב טהור הוא.
 11 ולדיחן

חלוץ. פרק שלישי - אלו טרפות דף נ עמוד א - מותר מהדרת "אבן ישראל - (שטיינליץ)" רמ"ה רש"י

ולידון אפילו מיסתם נמי לא סתים - בתמינה לידון, וביבבל נוד דלא אבלי

ליח - להכי מיהא מחוקין ליה בחלב טהור לזיות סותם. שמע מינה: יהיה דפליגי

ביה בני ארץ ישראל ובני בבל קרי ליה בר נחמן "בר חמצא", והיינו דאיתרא, חלב

שבמקום הדרת. שקביה שיהי קשה, ומבוגר ח"ך "דאקשתא", ומכפנים לעוגל

קרי "דאיתרא" = חבל, ובדאיתרא ובגין, ודאיתרא כולי עלמא לא

כדמפרש ואזיל. דאקשתא כולי עלמא לא

פליגי - דבין לבני בבל ובין לבני מרבא

סוור. דאפילו רבי עקיבא דאמר לעיל תחלין

נ.ט.ב. ונתב קרום ונקף אסור, והאי נמי

לתוב דמי, שאינו מחובר אלא באמצע

הקשת שקורין "ופיטשא". בני פליגי

דאיתרא - בני בבל סברי לה כרבי

ישמעאל דאמר: כל קרום ונקף חלב סריב

הוא, והאי נמי קרום ונקף אסור, ובני מרבא

כרבי עקיבא דבעי תותב קרום ונקף, והאי

לא תותב אסור. אמר ר' חל. דכרבי עקיבא

כולי עלמא ולא פליגי דשרי, דכרבי עקיבא

סברי לה. כי פליגי דאקשתא - מאן דאסר

סריב, תותב אסור, ומאן דשרי סריב, ח"ך

דמחבר במקצת - לאו תותב ח"ך, והאי

לישנא כתיבא לא תחוקמא מלתייה דרב

נחמן, דכיון דאקשתא דפליגי ביה אמר רב

נחמן טסתים - כל שכן דאיתרא, וכליתו

שרי, ואם כן מאן לא סתים? ודרב נחמן

אלישנא קמא. דהכי מסתברא לישנא קמא.

כדאמרין בביקום שנתרג (פסחים נא.א.) כי

אתר רבה רב תנה אכל דאיתרא, על

לבהיה רב ארא וסכסיה קן משה, משום דבני

בבל אסרי לה. דכרבי תרומיו אסרי, דבתר

בני בבל רבין, דאין בני גולה אגן, וכלישנא

קמא ולחומרא. דכל היבא דאיבא תרי לישני

בגמרא, אי מדיד דאיתרא הוא - ולי

לחומרא, וברבדנ - דלי בתר בתרא. כי היל

- אלישנא קמא אפי. רבי יבמי - מרבבא

הוא, ואמר: מקמצי, וטליץ ממנו מעט

למעלה מהוא דאיתרא. אמר מנחם טרוב

שכרבי עקיבא, וכוליך השאר. תפסם - לשון

דכרבי (בב"א "לא תסותם" - מנגמם, בבליה

את - שנתנו בו אסור. גום - תחון עד

עיקרו כולו השלך. גום - כמו "גוממים

השופ" לקמן (תולין ע.ב.) ליח - מבפנים

היא. שירקא דמעיני - *גגלד"א, ואדוקה

בין מבפנים, ומרביאן אותה מום דחוק.

נמריה חרמא דרבי אבא מרבי אבא - לא

שמעתא לקמן דרבי אבא בריה דרבי יואי.

ולאו היינו רבי אבא קמא. כל שישת ימים

הראשונים - פס אבולת. בא מפקום קרוב

כי פליגי דאיתרא - והיא דפסחים פרק "מקום שנתרג" (גא.א.) כי סליק רבה בר רב

דאיתרא כולי עלמא לא פליגי דשרי - ולחאי לישנא מירוש מילתא דרב נחמן

בנחומא: איתו מילך אב אבלי ליה. השתא אפילו דלא אבלין, אפילו

סותם אגו. ולא כפירוש הקונטרס, דכרבי

דלחאי לישנא כתיבא לא תחוקמא מלתייה דרב

נחמן. אמר ר' חל. ביום שבעי בא ממקום קרוב

מונה עמדם - לכאורה היה נראה דיום שבעי

לא דוקא, אלא בלילה של שבעי, דכרבי א

פסק אבולת מעיניה, דאי ביום השבעי - הא

מקצת היום כבולו ואין שירק לומר מונה עמדם.

ומיהו, אפילו ביום שבעי ממש איירי, דבמנוע

קטן (כבא.) מוקי לה שבעין קמיתא דרבי אמו,

דאיתא דקא באבולתיה עד שילכו לה.

מודקה לקח ומנסה לגסה - פירש רבינו

נחמאי: לשתמא במחמתה דלשון דקד

להקל, דאי באונא ואונא - הוה ליה למישר

קטנה ודגולה. כדאמר רבי יוחנן גבי כרס.

ואיתו

שירקא דמעיני דנפיק אגב דחוקא. גמריה תבריא דרבי אבא מרבי אבא, ומנו - רבי יוראי;

ואמרי לה: תבריא דרבי יוראי מרבי יוראי, ומנו - רבי אבא. אמר רבי אבא בריה דרבי חיאי

בר אבא, הכי אמר רבי חיאי בר אבא אמר רבי יוחנן: הלכה כרבן שמעון בן גמליאל

במריפה, והלכה כרבי שמעון בן גמליאל במריפה - הא דאמרן.

כרבי שמעון באבל מאי היא? דתנן: כל שלשה ימים הראשונים, בא מקומם קרוב - מונה

עמדם, מקומם רחוק - מונה לעצמו; מאן ואיתך, אפילו בא מקומם קרוב - מונה

לעצמו. רבי שמעון אומר: אפילו ביום השבעי, בא מקומם קרוב - מונה עמדם. אמר מאן

הדוא: איזי ואיסק ואגמרה לשמעתא מפומיה דפרה. כי סליק אשכחיה לרבי אבא בריה

דרבי חיאי בר אבא, אמר ר' חל. אמר ר' אבא הלכה כרבן שמעון בן גמליאל במריפה? אמר ליה:

הא "אין הלכה" אכריו! - כרבי שמעון באבל, מאי? אמר ליה: פלונתא בגמרא. דאיתמר, רבן

הקדא אמר: הלכה, וכן אמר רבי יוחנן: הלכה, ורב נחמן אמר: אין הלכה. ואין הלכה כרבן

שמעון בן גמליאל במריפה, והלכה כרבי שמעון באבל, דאמר שמואל: הלכה כדברי המייל

באבל. אמר רב שימי בר חיאי: מקיפם כגני מעיים. הנהו גני מעיים דאתו לקמיה דרבא,

אפניניהו ולא אידמו. אתא רב משרשא בריה, ממשמש בהו ואידמו. אמר ליה: מאן קך

הא? אמר ליה: פקוה ידי ממשמשו בהני מקמי דליתו לקמיה דמר! אמר ליה: תכיס ברי

במריפות כרבי יוחנן! רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרתייהו: מקיפם בריאה. אמר רבא: לא

אמרן אלא באותה ערוגה, אבל מערוגה לערוגה - לא. והלכתא: אפילו מערוגה לערוגה;

מדיקה דלקדה, ומנסה לגסה, אבל לא מנסה דלקדה, ולא מדיקה לגסה. אפי' ורבא דאמרי

תרתייהו: מקיפם בקנה. אמר רב פפאי: לא אמרן אלא באותה חוליא, אבל מחוליא לחוליא -

לא. והלכתא: אפילו מחוליא לחוליא, ומפר חוליא לבר חוליא; אבל לא מחוליא לבר חוליא,

ולא מפר חוליא לחוליא. אמר ר' עירוי: הלחולת שיקבה - שפירה, הואיל וריכוס מעמידות

אותה, וכמה? אמר רבי אילעזר אמר רבי יוחנן: מקום תרבק - כרובו, שלא במקום תרבק -

במשפחה. אמריה רבנן קמיה דרב נחמן, אמר: לאו מי אמיתא לכו לא תתלו ביה

במקום קרוב בתוך מולך יום אחד, ורואי

הוא לידע בו ביום, אף על פי שלא ידע - חל אבולת עליו, ובלבד שיבא בתוך שלשה ימים, ומונה אבולתו מיום ראשון, אמר מאן דהוא - אחוז מן התלמידים, ולא היו

בזרין אלו ששמיעה הגמרא מן הוה. אוכי ואיסק - לארעא דישראל, לאתריה דרבי אבא בריה דרבי חיאי בר אבא. ואגמרה - לארעא דישראל, לאתריה דרבי אבא בריה דרבי חיאי בר אבא, ונמנו

ואגמרה שטימיה אי אמר להרב כרבי שמעון או לא, ואין הלכה כרבן שמעון וכן גמליאל - התלמוד קא פסיק לה. מקיפם כבני מעיים - אם נמצאו מקיפם, ואין אנו

יודעין אם קודם שחיסה ואם לאחר שחיסה - נוקיין נקב אחר בעידו ורואין, אם מראיהן שוין - כשרה, בדבדוע שלאחר שחיסה היה. פמשמש בהו - ממשמש בהן

בנקיפם דאתריה. ותנפכו מריאה אתר. ואידמו - ואכשרה. מאן קך הא - שידעת לעשות תכונה זו. אמר ליה - מעימא היבנית, דאמינא: כמה ידי ממשמשות בנקיין

קמא מקמי דליתו מולך דומי. כרבי יוחנן - בכל מילי, לישנא איתריא: רבי יוחנן כתיב טרפות, דאמרין לקמן: שרד ליה שמואל תריסי גמלי ספיקי טרפומא בפרק

"יג הנשה" (תולין ע.ב.), מקיפין בריאה - היבא דליבא למיתלי טבתא. ערוגה - דופן הריאה ימיני או שמאלי. מדיקה דוקה - אפילו בתמה אחרת דוגמנה. לישנא

איתריא: מנסה לגסה - מאומה לאומה, ומדיקה דוקה - אלא מאנה לאונא. ואת נראית לי, שאין מקיל כל כך. מקיפין בקנה - אם נמצאת פסוקה לאחר זמן, או קודרה

כאסר. באותה חוליא - לענין קודרה ומדיקה נקט לה. חוליא - שלש טבעות, דטבעת אחת אי עולג כאסר. ערוך דרין אותה חוליא עצמה ומקיפין. כל חוליא

- הוא קלישת חוקה מן הדרדן ומתחתיה. הבשר בחמת ראשי טבעותיה. ואת תתון הך רך מעימא נאמבעיתו ולברדן לכאן וכאן על פי כל הקנה.

מחוליא לבר חוליא - ממקום עוביה של זו למקום קלישתה של זו. הלחולת - היא כרכסא, *סבחיאי. מעמידות - סומתוה אותה, שהרי אדוקה בהן. מקום תרבק

- שהיא דבוקה בריבסי. ריבוי - אפילו נקרו וניטל ונפנה עליון או תחתן ברובו - כשרה. שאין דרך הרעי היוצא דרך הנקב לחזור לאתרויו ליפיל לתוך חלל הגוף,

מפני שבמקום דחוק הוא, השררה מלמעלה, ועצמות האליה שקורין *הגאק"ש, ומכאן ולמטה הן מחוברין בחסוס.

ולידון אפילו מיסתם נמי לא סתים - בתמינה לידון, וביבבל נוד דלא אבלי

ליח - להכי מיהא מחוקין ליה בחלב טהור לזיות סותם. שמע מינה: יהיה דפליגי

ביה בני ארץ ישראל ובני בבל קרי ליה בר נחמן "בר חמצא", והיינו דאיתרא, חלב

שבמקום הדרת. שקביה שיהי קשה, ומבוגר ח"ך "דאקשתא", ומכפנים לעוגל

קרי "דאיתרא" = חבל, ובדאיתרא ובגין, ודאיתרא כולי עלמא לא

כדמפרש ואזיל. דאקשתא כולי עלמא לא

פליגי - דבין לבני בבל ובין לבני מרבא

סוור. דאפילו רבי עקיבא דאמר לעיל תחלין

נ.ט.ב. ונתב קרום ונקף אסור, והאי נמי

לתוב דמי, שאינו מחובר אלא באמצע

הקשת שקורין "ופיטשא". בני פליגי

דאיתרא - בני בבל סברי לה כרבי

ישמעאל דאמר: כל קרום ונקף חלב סריב

הוא, והאי נמי קרום ונקף אסור, ובני מרבא

כרבי עקיבא דבעי תותב קרום ונקף, והאי

לא תותב אסור. אמר ר' חל. דכרבי עקיבא

כולי עלמא ולא פליגי דשרי, דכרבי עקיבא

סברי לה. כי פליגי דאקשתא - מאן דאסר

סריב, תותב אסור, ומאן דשרי סריב, ח"ך

דמחבר במקצת - לאו תותב ח"ך, והאי

לישנא כתיבא לא תחוקמא מלתייה דרב

נחמן, דכיון דאקשתא דפליגי ביה אמר רב

נחמן טסתים - כל שכן דאיתרא, וכליתו

שרי, ואם כן מאן לא סתים? ודרב נחמן

אלישנא קמא. דהכי מסתברא לישנא קמא.

כדאמרין בביקום שנתרג (פסחים נא.א.) כי

אתר רבה רב תנה אכל דאיתרא, על

לבהיה רב ארא וסכסיה קן משה, משום דבני

בבל אסרי לה. דכרבי תרומיו אסרי, דבתר

בני בבל רבין, דאין בני גולה אגן, וכלישנא

קמא ולחומרא. דכל היבא דאיבא תרי לישני

בגמרא, אי מדיד דאיתרא הוא - ולי

לחומרא, וברבדנ - דלי בתר בתרא. כי היל

- אלישנא קמא אפי. רבי יבמי - מרבבא

הוא, ואמר: מקמצי, וטליץ ממנו מעט

למעלה מהוא דאיתרא. אמר מנחם טרוב

שכרבי עקיבא, וכוליך השאר. תפסם - לשון

דכרבי (בב"א "לא תסותם" - מנגמם, בבליה

את - שנתנו בו אסור. גום - תחון עד

עיקרו כולו השלך. גום - כמו "גוממים

השופ" לקמן (תולין ע.ב.) ליח - מבפנים

היא. שירקא דמעיני - *גגלד"א, ואדוקה

בין מבפנים, ומרביאן אותה מום דחוק.

נמריה חרמא דרבי אבא מרבי אבא - לא

שמעתא לקמן דרבי אבא בריה דרבי יואי.

ולאו היינו רבי אבא קמא. כל שישת ימים

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

חולין, פרק שלישי – אלו טרפות דף נא עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל" (שטיינזולץ) רמ"ט

המוציא מחברו עליו חטאת – פירושו: להזקק להביא ראיה שברשות מוכר נטרפה. אף על פי שלא נתן מעט עדים – כאן נמצאו וכן הוה, כראובן בסוף פרק 'המדייר' (כתובות ע"ג). והא דקרי ליה מוציא – משום דמסתמא כל כמה דלא חזי דידו וכו' לא חזי כל חיזתא. והקשה רוב רבני ימינו טוב, ובגדה פירק 'הדואה בתם' (K12) תנאי ברקה עצמה החוקה, והשאלה

לחברתה – היא חטאת המוכר והולח, ומפשי רב ששה דלענין דינא תנן, דלא מייחביא ברתה לכסא בגדה, ואמאי לא אמרינן: כאן נמצאו וכן הוה, ובגדה דהכא ובג' מומין דסוף 'המדייר' ויש לומר: דלא דמי, דהדא יבד לקיים המוכר ובקדושין – סברא הוא דאמרנן הכי, שאומר המוכר ללוקח, קח פרוקן שברשותך נטרפה, והאב אמור לבעול, קח אשתך שברשותך תלד מזה, ואין לו לבעול ומעשה חולין, אבל בני הלוקח ליבד למימר הכי. ועוד, בני הלוקח לעולם לא ברשות האשונה בעלת חלוק, שלא באו ליה השניה בתורת מוכר אלא בתורת שאילה, ולא שייך למימר: ברשות שואלה נמצאת ולא ברשות בעלת חלוק. **ביון** דאיכא מוח סמוך היה סרוך – הוא הדין קוץ וכל דבר, חרע, מוקאמרא, התם ליכא מוח למידי. **דרי** – נפל – ולא הלך, ולקטן פסקתין הולכה – אפילו בדיקה לא בעי. **דחוו** – שגון כרעיה בתרייתא – לא בבפילה מדיה.

נפל לארעא חוששין – אף על גב דבפילה בעינן עד שיפול מעשרה טפחים, כדאייתא בפרק 'שור שנגח את הפרה' (בבא קמא ג'ב), ומכריסא דהוא עד ירעא ליכא אלא ארבעה טפחים, כדאמרינן התם (א.א.) מכל מקום חיישין דהאב נמוט ונפיל ממות החבאה שנגחין זה את זה.

בית חרס אין בו משום ריסקו אברים – משום דאיכא ריעותא דאניו והלך אינערדיך ליה לאשמועינן, דאי לאו הכי – פשיטא דאילוני בתר רוב ולדות, ואם תאמה אם כן, מאי קא מסייע ליה מכן יסי אחד דעמטא דביבתי: התם ליכא ריעותא. אי נמי, כשחיה הרבה אחריו ויש לומר: דאם איתא דאדמיני ריסקו אברים ממות בית דחרס, אם כן הדין לה לחשוב לאונס לעבן ביבתי. **חובט** מוכיה שנתרסקו אבריו בבית דחרס, ובעין ריעותא הוא, דמסתמא דממתן כך בא חובט. **והוא** דהוא לילוש אף כי ריסקו אברים. מודה

בירדנו שלפני שחוטתה, לא נמצא עליה קורט דם – **בירדנו שלאחר שחוטתה**, הגלדו פי המכה – **בירדנו ששלישה ימים קודם שחוטתה**, לא הגלדו פי המכה – **המוציא מחברו עליו חטאת** – ונאי שאנ מכל גקובי **דעלמא**, דאף על גב דלוקא דם מריף מרי? – התם **ליבא מדי למסרדי**, **הכא**, פיון דאיכא מחט, אי איתא דקודם שחוטתה הוא – **מיסרד הוה סרדי**. אמר ליה **רב ספרא לאביו**: **חוו מר האי צורכא מרנן דאתא מערנא**, ואמר: **רב עזריא שפני**, ואמר: **משה ובא לפני רבי מחט שנומצאת בעקבו בית הפוסות מצד אחד ותרפה**, שלח ליה, לא אתא לגביה. **איל הוא לגביה**: **תנה קאי אאינרא**, אמר: **ניחות מר וניתו לי לא נחות**. **סליק הוא לגביה**, אמר ליה: **אימא לי**, גופא **דעוברא היכי הוה?** אמר ליה: **מפטר מנסותא אנא לעילא מרבי רבתי**, והוה רב הונא ציפורה ורבי יוסי מדיאה וישבן לפניו, ובאת לפני רבי מחט שנומצאת בעקבו בית הפוסות מצד אחד, והפקה רבי ומצא עליה קורט דם ותרפה, ואמר: **אם אין שם מפה, קורט דם מנן?** אמר ליה: **מרח מרייה ליהוה נבא, מתניתין היא**: **המסס ובית הפוסות שנקבו חולין? נפלה מן הגג**. אמר רב הונא: **הניח בהמה למעלה, ובא ומצאה למטה** – אין חוששין משום ריפוקן אברים. **ההוא נריא דהוה ליה לרבינא דהוה חושלא באיפומא**, דגר נפל מאינרא לארעא; **אתיא לקמיה דרב אשי**, אמר ליה, **הא דאמר רב הונא: הניח בהמה למעלה, ובא ומצאה למטה**, אין חוששין משום ריפוקן אברים – משום דאית לה מדי למסרד, והאי לית ליה מדי למסרד, או דלמא משום דאמרה נפשה, והאי נמי אמרה נפשה. **ההיא אימרתא דהוה פי רב האי שיתרונא נקטיה**. מתקין לה רבינא: **ולמא חוט השדרה אפסיקו**; **בדוקה**, אשכחיה רבינא; **ואפילו הכי** – הלכתא כרב רבי ימר, **הלכתא כרב רבי ימר**, שנתרונא שכיית, חוט השדרה לא שכיית. אמר רב הונא: **זכרים ומנעוין זה את זה** – אין חוששין משום ריפוקן אברים, אף על גב דמדיוו ונקימו – צימרא בעלמא הוא דנקט להו; **אי נפול לארעא** – ודאי חיישין, אמר רב מנשי: **הני דכרי דגבי גבתי** – אין חוששין משום ריפוקן אברים, **מאי טעמא? פי שרו להו** – אמתנייהו שדו להו, פי היכי דלדחמי קפיוהו; **אתדרגוהו** – ודאי חיישין, והני מילי – דאתדרגוהו מממת ריאה, אכל מחמת תשובה – תשובה מעלייתא הוא דעקבי. אמר רב יהודה אמר רב: **הפה על ראשהו והלכה לה פלפי ונבתי**, על ונבתי והלכה לה פלפי ראשהו, כנגד כל השדרה פולה – אין חוששין משום ריפוקן אברים; **ואי שלים חוכרא אפלני דגבא** – חיישין, ואי אית פה קומרי – חיישין, ואי מחמי אפסקיה – חיישין. אמר רב תלמי: **בית הרחם – אין בו משום ריפוקן אברים**. אמר ליה רבא לרב תלמי: **תניא דמסייע לך**: **תנוק בן זומא** – מומא

וכן על זנבה והלכה כפי ראשה והכח על צוארה. ואפילו – לא גרסינן, דדוקא לא כפה המטה והכח על כל הצלעות כנגד כל השדרה קאמר. ואי שלים חוכרא **אפילני דגבא** – שלא היה ארוך ככל השדרה, חיישין. קשר – במלך שיש בו שיורי ענפים. **אפסקיה** – בהפסק, כלומר, לרוחב הגב – חיישין לחוט השדרה. בית הרחם – עגל שנולד היום שיצא מבית הרחם. אין חוששין – שמא נדחך ונתרסקו אבריו, ואין צריך להשתחוות מעת לעת.

בירדנו שלפני שחוטתה – קורטו, שהוא שלשה ימים קודם שחוטתה – ואם לקחה בתוך שלשה ימים – הוי מקח טעות, גררין המוכר להחזיר לו מעותיו. לא הגלדו פי המכה – איכא לספקי אי קודם מקח הוי אי לאחר מקח הוי, ועל הטבח שהוא מוציא מידו, דמסתמא כל כמה דלא חזי וכו' לא יזיב ליה חיזתא. ועליו להביא ראיה

שקודם מקח הוה, ומספקיא לא במפקין מומנא מחוקיה. **למא נפקא מינה** – לא גרסינן. **התם ליבא מדי למסרד** – כשנמצא נקב בלא מאה, ששהיה יוצא הוא מתקנה בלחלוחות הבשר והולך, לפי שאין לו הזכנ לדבק. **מיסרד הוה סרד** – הוה במחט. **רב עזריא שפני** – רב עזריא שמי. **שלח ליה** – אביו הרחיף לגביה. **מכריסא** – מניסס ומוציא תלמידים. **ומאספ**, ומעמידים מכות מבית המדרש. **לעילא מרבי רבתי** – מרבי יהודה הנשיא. **רב הונא ציפורה ורבי יוסי מדיאה**, מהם **שנומצאת בעקבו בית הפוסות** – במנפסי. **מצד אחד** – שלא היתה נראית מבחוץ. **ועליתא** – לבית הכבוט לצד החיצון. **ומצא את רב אחא** כנגד פיה מבחוץ קורט דם. **אמר אם אין מכה** – ויציאת דמך וכו'. **ומצא מניח כףא בריח טריה ליהוה נבא** – כמה הטרדת לאותו האיש. על עצמו היה אומר, שהטרדה זו כלבא אצלו, לשישא אחרניא: **טרח טרייה** – כמה דטרדייה לרישדא דאמרן **לעיל** (וחלף מהגב), כלומר, מבשר שרדתי לבא, שאין כאן דבר חרש. **למעלה** – בגג. **למטה** – על הארץ. אין חוששין – והואיל ולא ראיננה שנפלה – אין חוששין שמא נטרסקו אבריו, להשתחוות מעת לעת כו'. **נפילה וריסקת אברים**, דאמרין מנחתין (חולין נו"א) גבי עוף, אם שהתה מעת לעת **ורשתה** – כשרה. **ובקפצת מאלה** לא חיישין להכי. **ההוא נריא דהוה ליה לרבינא** – בגג, הוה ארובה בגג. **לשישא אחרניא** – חוט חוליא – שטרסיס קלופיה. **באיפומא** – בגג פי ארובה מלכת בבית. **ידי – קפץ** – משום דאית לה מדי למסרד – שלא קפצה דאית ארובה אלא בעידי גוגג מסרבת עצמה בכתיילת וקפצת. **ומהניא לא מריבת הבתיל** שמשרבת בידיה קצת. **והאי לית** – ליה למסרד – שהארובה אינה סמוכה לכותל. **דאמרה נפשה** – אם גבה לה יותר מדיא אינה קופצת. **דחו שדר** כרעיה בתרייתא – גרילה האחרונה היו גררין אחריה. **שינונא** – לקרפניא. **הלכתא כרב ימר** – רב דמחוקקין למיבדק שאר בהמות דשגון כרעיהו. **זכרים** – אילים. **מדיוו** – דואנס וכואבים. **צימרא** – זימנות, כמו (שבת ס"א). **אשכחיה צימרתא**, דגבי נגבי – ושלכין אותם למעלה מכתלי החצר ונפלים לארץ. **אמתנייהו** – על מתניתין נפלין, ואין הנכפין על גבן שתרפקו לחליתיהן. **אתדרגוהו** – דרך למעלה מן הכותל. **והאי חיישין** – דלא איכפת להו כל היכי דנפלה, הנה על ראשהו – שכפם המטה. **והלכה לה כפי זנבה** – והכח על מנתיה ולא על הצלעות. **וכן על זנבה והלכה כפי ראשה והכח על צוארה**. **ואפילו** – לא גרסינן, דדוקא לא כפה המטה והכח על כל הצלעות כנגד כל השדרה קאמר. **ואי שלים חוכרא אפילני דגבא** – שלא היה ארוך ככל השדרה, חיישין. **קשר** – במלך שיש בו שיורי ענפים. **אפסקיה** – בהפסק, כלומר, לרוחב הגב – חיישין לחוט השדרה. **בית הרחם** – עגל שנולד היום שיצא מבית הרחם. אין חוששין – שמא נדחך ונתרסקו אבריו, ואין צריך להשתחוות מעת לעת.

1 מודה רבי שמעון לענין קדישם - לא הוא צריך כאן לדברי רבי יוחנן, דבבבזר עסקין, דתלי רחמנא בפטר רוח, וקדישם נפיהו לא ליה רבי שמעון אלא מבבזר
2 "לידה" לידה, כדאמר ברעש לית רבי יוחנן (גדה מ.א.), ולרבותא נקט הכא כל קדישם.
3 **עמדה** אנה צריכה בעת לעל אבל בדיקה היא בעיא - אבל לא עמדה בעיא היא
4 מעת לעת, ודעה נמי בדיקה בתרין לבין
5 (וחילין ונא.) ודעה ודעה טרפה בבזל או טרפצנות
6 בבמה - צריך מעת לעת, ואמר גמירא משום
7 רבי אלעזר ברבי ינאי אחת זו ואחת זו צריכה
8 בדיקה, ואם תאמר דעתיך רבי יוחנן בפרק
9 "התערובת" (בבבזר ע.ב.) נתערבה בשור
10 שעברנה בו בעירה, בכלאיא חבי דמי? אי דיעד
11 (שם ע.ד.) פריך: הוה טרפה חבי דמי? אי דיעד
12 ליה - לשקלא, אי לא דיעד ליה - מנא דיעד
13 ומשני ריש לקיש: דאיערב בפולא, ופריך
14 בפולא לבעיה, ומשני: קסבר עמדה צריכה
15 מעת לעת, ולדבא צריכה ודוהתא, ועל
16 כרחק עיקר שינויא לא הוי מעמדה צריכה מעת
17 לעת, דאבני ליבדיקה בולין, ועוד, דבין
18 מדעת לעת סוג, אמאי קתה ידעו עד
19 שסתמא לא עיקר שינויא מולכה צריכה
20 בדיקה, וכין דאין מרחיח שום דבר במה שאמר
21 עמדה צריכה מעת לעת, למח לי למימר חבי
22 אלא עמדה נלמא מוחא אלא עמדה אלא מריב
23 מעת לעת! וטראה גורסין תתם: עמדה אנה
24 צריכה מעת לעת, אף על גב דלא צריך ליה
25 התם, נקטיא אלא הלכה בעיא בדיקה.
26 והלכתא: היבא דנפלה מן הכא בר - אה
27 דלא קאמר: הלכה כרב יוחנן בריסוק אברים -
28 משום דבעי לאשמעונין: ודאק עמדה, למשע
29 פסטה ידה לעמוד ונעודה לעמוד.
30 קטניות

22 **פי שלא עמדה, והלכתא:** היבא דנפלה מן הכא ברלא דיעד, ועמדה ולא הלכה - צריכה
23 בדיקה, ואינה צריכה מעת לעת. ואם הלכה - אפילו בדיקה נמי לא צריכה. אמר אמימר
24 משמיה דרב דמי מנהדרקא: נפולה שאמרו - צריכה בדיקה כנגד בני מעיים. אמר ליה
25 מר זוטרא, הכי אמרין משמיה דרב פפא: צריכה בדיקה כנגד בית החלל כולו. אמר ליה
26 הוהא מר בר ברין דרב נחמיה לרב אשי: סימנין מאי? אמר ליה: סימנין קשין הן אצל
27 נפילה. אמר רב יוחנן אמר שמואל: עוף שצחק על פני הפנים, כיון שישט מלא קומתו
28 - דיו. ולא אמרין אלא ממש למעלה, אבל מקמעה למטה - מיא הוא דאשפלו, ואי
29 מיא קמי - לית לן בה; ואי שדא ציבי יקדמיה - הא קמייה. גלימא מתיח - חיישין,
30 דלא מתיח - לא חיישין, עוף ומעופף - לא חיישין, איזלא וקדמיה קיטרי - חיישין, לא
31 קדמיה קיטרי - לא חיישין. פיתגא דעביד פגוני - חיישין; דהאי יגסא ודהאי יגסא - לא
32 חיישין. אפרייתא - לא חיישין. פיתגא דרייק ופנין - לא חיישין, דייק ופנין - חיישין;
33 דעביד ביורי, כיון דאיכא ביה קיור - חיישין. דקתא - חיישין; דקדקתא - לא חיישין,
34 נבא - חיישין, תימחתא - לא חיישין. קוסבא נהלא - חיישין, לא נהלא - לא חיישין.
חול

35 דאי ידעה - הא אמרין דאמדה נפשה (לעיל עמוד א.) כנגד בני מעין - שמא נקע רוב החיצונה, או נקבו דוקן. כנגד כל החלל - משום שברית רוב בלעת או
36 עקרת חולית. סימנין מאי - מי בעי בדיקה שמא נקערו? עוף שנחבש - ונפל כרחו על פני הנדה, ואיכא למחש דריסוק. כיון ששט מלא קומתו - הוה ליה
37 כהלכה, שאינה צריכה בדיקה, ואי מיא קימי - כגון אנגוסים. לית לן בה - דאפילו מלמעלה למטה שפיר רמי. ואי שרי ציב - ואם ודו קסמי עצים משחבין
38 בנדה, וקדמיה - איהו לציבי מלמעלה למטה, אפילו במיא דלא קימי - שרי, דכין דקדמיה איהו לציבי איהו דלא קש. גלימא - פרש על גבי יתרות באור, ומתיח
39 שפיר, ונפל עף עליו. חיישין - לריסוק ובעי שתייה, דכין דמתיח שפיר קשה הוא. עוף ומעופף - ואם פפולה תטיל, אפילו מתוחה. לא חיישין - דיניה
40 נמתח תתא. אוילא - עוף שנפל ברשת הפרושה באורי. אי מוקריב קיטרי - קשרי הוחסין שבדם סמוכין זה לזה תמיד. חיישין - שמא הקשרים סיקודו. בימא
41 דעביד פגוני - ששתן חובטת חבילות חבילות. חיישין - שהרי קשה הוא. דהאי יגסא ודהאי יגסא - פיתגא ופנין - חיישין
42 - דכי מטי עליהו משתרחק ומתחמט ולא מליק ליה. אפרייתא - חבילות של קנים. בימא דרייק ופנין - חבט *מטרי* בלעו. ופנין - כאששאי. לא חיישין
43 - אם שטח על גבי קרקע ונפל עוף עליו. דייק ופנין - שברי בעולטין מלקין העוף. דעביד ביורי - *פופרדיש* - אפילו דין תפחין שינויא משום קטרי דאי
44 ביה, וקתא - נעורת שברי בעולטין ונעורין מן הפדחוס שמצפצפין אתו. חיישין - אם נפל עוף עליו. דקדקתא - דקדקתא - דקדקתא - דקדקתא - לא חיישין -
45 אי ש ממנה כרי על גבי קרקע ונפל עוף עליו - לא חיישין, לפי שהיא רכה. נבא - סיב הגדול סביב הדקלים, ומייבשין אתו, ותלק לרצועתו ומפשייל ממנו
46 חבילים. וכל זמן שלא נעשה רצועתו הוא קשה. תימחתא - לאור שהלקוהו לרצועתו לזאת נבא. כמו שנושקין לקליפת עץ הקרוי "טרי" קיטבא נהלא - מורקד
47 בנפה, נכבש ונעשה קשה. לא נהלא - אינו נכבש, וכל שעה הוא טפוח ואינו קשה.

אין פורטיו לא מתבת המוכסין, ולא מביס של גבאיין. ואין נומלין מהם צדקה. אכל נטיל הוא מתודך ביתו או מן השוק.

גמרא תני: ישראל שלוחה בריבית ועשה תשובה – חייב להחזיר.

[דף מ"ב ע"ב]

מת והניח לפני בניו – עליו הכתוב אומר (איוב כו): יכין וצדיק ילבש.

הניח לפניהן פרה או טלית – חייבין להחזיר. אול תנייה לגזיליא. אם היה דבר שיש לו אחריות – חייבין להחזיר.

אינהו דבר שיש לו אחריות? רבי יונתן אומר: בשנהניח לפניהן קרקע. ריש לקיש אומר: בשנהניח לפניהן גוף הגזילה.

רב אומר: יורש – במשועבד. בשם שאין מלוה בעדים גובה ממשועבדין – כך אינה גובה מיורשין.

שמואל אומר: דאיכני – אינו גובה ממשועבדין, הא מבני חרי – גובה.

ולית היא פליגא על רב? דרב אומר: יורש – במשועבד, בשם שאין מלוה בעדים גובה ממשועבדים, כך אינה גובה מיורשין.

פטר לה: בשנהניח לפניהן קרקע.

ואפילו בשמואל, לית היא פליגא? לא בן אומר שמואל: דאיכני – אינו גובה ממשועבדין!

פטר לה: בשנהניח לפניהן גוף הגזילה.

גזל טלית ונתנה לאחר – רבי לעזר בשם רבי תייה אומר: מוציאין מראשון ולא משני.

רבי יוחנן אומר בשם רבי יצאי: מוציאין אף מן השני.

רבי בא בר מפל אומר: אף רבי תייה בדיעתיה, דרבי תייה אומר: מוציאין אף משני.

[דף מ"ג ע"א]

נתחלפו פליו בבית האומן – ישתמש בהן ויצא ויבקש את שלו.

בבית האבל או בבית המושטה – אל ישתמש בהן, אלא יצא ויבקש את שלו.

אמר רבי בא בר חנה: לא הוה רבי חייה חביבי פתר לה אלא כגון הדין בר קורא שכל הנוטל מאצלו – נוטל ברשות, וכל המניח אצלו – מניח ברשות.

הגנבים שבאו במוחצרת ועשו תשובה – תיבין להחזיר. עשה אחד מהן תשובה – תיב להחזיר את שלו. ואם היה מוציא ונותן להן – הוא משלם על ידי כולן.

תני: הגזול ומאביל בניו, בין גדולים בין קטנים – פטורין מלשלם. הניח לפניהו בין גדולים בין קטנים – תיבין לשלם. סמכום אומר: גדולים – תיבין, קטנים – פטורין. אם אומר: "אין אנו יודעין אם עשה אבינו חשבון באחרונה" – הרי אילו פטורים.

התיב רבי בא בר ממל: הגע עצמך, בשחניח לפניהו קרקע – לא הפל מהן לומר: "אין אנו יודעין מה חשבון עשה אבינו באחרונה!"

התיב רב המנונא: הגע עצמך, שהיתה גזילה מפורסמת – לא הפל מהן לומר: "אין אנו יודעין מה עשה אבינו חשבון באחרונה!"

התיב רב ששת: אפילו קטנים – נמעינין להן בבית דין. מה אית לה למימר? אמר רבי מנא: תיפתר, בשמענו הו, אין אנו יודעין כו', יודעין אגון דעסק אבינו עמד על הדין הושבנא, ולית נן ידעין מה נפק מדינא.

הלכה ב' מתני' נטלו מוכסין את חמורו ונתנו לו חמור אחר, נטלו הליסטיין כסותו ונתנו לו כסות אחרת – הרי אלו שלו, מפני שהבעלים מתיאשין מהן.

הפוציל מיד הנזק, מיד הליסטיין, אם נתייאשו הבעלים – הרי אלו שלו. וכן נחיל של דבורים, אם נתייאשו הבעלים – הרי אלו שלו.

אמר רבי יוחנן בן ברוקה: נאמנת אשה או קטן לומר: "מכאן יצא נחיל זח". ומחלה לתוף שדהו ונוטל את נחילו. ואם הויק – משלם מה שהויק.

אבל לא יקוין את הסוכה על מנת לתן דמים. רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר: קוצין ונותן דמים.

גמרא תני: המציל מן הנגיים, מן הדליקה, משונניות הנם, משלולית הנחר – הרי אילו שלו. וכן נחיל של דבורים, אם נתניאשו בעליו – הרי אילו שלו.

רבי היננא בר פפא בשם רבי יוחנן:

[דף מ"ג ע"ב]

מתניתא – בנחיל שגזלו מן התליכה ובפורתה, ובלבד על אתר. אבל אם יצא וחרו – אני אומר: מפני וראה ופיתוי אפרו.

תני: רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקה אומר: תניי בית דין הוא, לקוי זה סוכה ונותן דמים, שעל מנת בן הנחיל יהושע לישראל את הארץ:

הלכה ג' מתני' המפיר בליו או ספריו ביד אחר, אם יצא לו שם גנבה בעיר – ישבע במה הוציא, ויפול. ואם לאו – לא כל הימנו, שאני אומר: מכרן לאחר ולקחן זה ממונ:

גמרא אמר רבי בא בר מפל: בדין הוא שלא ישבע. ולמה אמרו ישבע? שלא יהו בעלי בתים נמפלין לגנבים.

רבי יהושע בן לוי אומר: והוא שייצא לו שם שנגנבו ספריו.

רב אומר: צריך להביא ראיה שלן עמו באותו הלילה.

אפי אומר: אם טעון לומר מפלוני לקהתים – נאמן.

אתא עובדא קומי רבי נסא ולא קביל. מה פליגי? אומר, בר נש דעקין תוה, בגין בן לא קביל:

הלכה ד' מתני' זה בא בהכיתו של וון וזה בא בכדו של דבש, נסדקה חבית של דבש, ושפד זה את וינו והציל את הדבש לתוכו – אין לו אלא שברו. ואם אומר: "אציל את שלך ואתה נותן לי דמו שלי" – תייב לתן לו

גמרא תני: שנים במדבר, ביד זה חבית מים, וכיד זה חבית דבש, נסדק חבית מים – תניי בית דין הוא שושפוד זה דבשו ויציל את מומיו, שהמיום מהייה במדבר ולא הדבש.

תני: פועל ועני שעלו לראש אילן ושיברו סוכה, בזמן שדרך פועליו לעלות באילן – פטורין, ואם לאו – חייבין:

הלכה ה' מתני' שטף נהר חמורו וחמורו חברו, שלו ופה מנה, ושל חברו מאתים, הניח את שלו, והציל את של חברו – אין לו אלא שברו. אם אמר לו: "אציל את שלך ואתה נותן לי דמי שלי" – חייב לתן לו:

גמרא תני: הניח שלו להציל של חברו, ועלה של חברו מאיליו – אין נזקק לו כלום. אלא הניח שלו להציל של חברו, ועלה שלו מאיליו, מהו דיימר לו נתייאשתי?

נישמעינה מהדא: שטף נהר חמורו, והיה צווח ואומר: לא נתייאשתי – ריש לקיש אמר: כל זמן שצווח – לא נתייאש. רבי יוחנן אמר: חזקה מייאש הוא:

[דף מ"ד ע"א]

הלכה ו' מתני' הגזול שדה מחברו, ונטלוה מסיקים, אם מכת מדינה היא – אומר לו: "הרי שלך לפניך", ואם מחמת הגזלן – חייב להעמיד לו שדה. שטפה נהר – אומר לו: "הרי שלך לפניך".

הגזול את חברו, או שלוחה ממנו, או שהפקיד לו בישוב – לא יחזיר לו במדבר. על מנת לצאת במדבר – יחזיר לו במדבר:

גמרא אמר רבי יוחנן: והלא אמרו: אין הקרקע נגזלת, ולמה אמרו חייב להעמיד לו שדה? קנס קנסוהו.

נטלוה מסיקין מן הגזלן מחמת הגזל מהו? די יכיל מימר ליה: מכל מקום חב לי דידי, ומאן דבעי ייתי ויסיב מיני.

רבי יהושע בן לוי אמר: אין אדם נתפש על חברו וחייב ליתן לו, אלא בארנון וגולגולת.

רב אמר: יכיל מימר ליה: "את שרי עביטוד מיני".

הלכה ז' מתני' האומר לחברו: גזלתיה, והליתני הפקדתה אצלי, ואיני יודע אם החזרתה לך ואם לא החזרתה לך – חייב לשלם. אבל אמר לו: איני יודע אם גזלתיה, ואם הליתני, אם הפקדתה אצלי, ואם הפקדתה – פטור מלשלם.

גמרא רבי יוחנן אומר: בבא לצאת ידי שמים.

בגזלתיה, והלוינותי, הפקדתי אצלי, והחזרתי לך, והלה אומר: "איני יודע" – רבי ירמיה סבר מימר: תיב להעמיד לו מן הדין. רבי יוסי סבר מימר: עוד היא לצאת ידי שמים.

"הוצאתי מן הכיס ונתתי לך", והוא אומר: "איני יודע" – רב הונא אומר: אומרין לו: "את לית ידע, אהן ידע?"!

הלכה ח' מתני' הוגב טלה מן העדר והחזירו, מת או נגב – תיב באחריותו. לא ידעו בעלים לא בגנבתו ובחזירתו, מנו את הצאן והיא שלמה – פטור מלשלם.

גמרא אמר רבי יוחנן: אם ידעו הבעלים בגניבה – צריכין לידע בחזירה. לא ידעו בגניבה – אין צריכין לידע בחזירה. ריש לקיש אומר: אף על פי שלא ידעו בגניבה – צריכין לידע

[דף מ"ד ע"ב]

בחזירה.

אמר רבי לעזר: אין תיה בגזן התיב ברהא – אין צריכין לידע בחזירה. מהו בגזן אהן ברהא? אית דמרין: הוטרוא. אית דמרין: פנדורה. אית דמרין: תישא רבא.

הלכה ט' מתני' אין לוקחין מן הרועים צמר וחלב ונגדיים, ולא משומרי פרות עצים ופרות. אבל לוקחין בלי פשתן בגליל מן הנשים, ועגלים בשרון, וכלן שאמרו: "תטמן" – אסור. ולוקחין ביצים ותרנגולין מכל מקום.

גמרא תני: אין מקבלין פקדונות לא מנשים ולא מעבדים ולא מקטנים.

קיבל מן האשה – יחזיר לה. מתה – יחזיר לבעלה:

הלכה י' מתני' מוכין שהפוכם מוציא – תרי אלו שלו. שהפורק מוציא – תרי תן של בעל הבית. הפוכם נטיל שלשה הוסיין והן שלו. יתר מפן – של בעל הבית. ואם היה שחור על גבי לבן – נטיל את הכל והן שלו:

גמרא אבא הושעיה איש טרויאה תנה קצר, ותנה עבד ליה תדא איסטדין מן חד עמר. דלא יתוון ברייתא אמרין: מדידן לבש:

הלכה י"א מתני' החייט ששייר מן החוט כדו לתפור בו מטלית שהיא שלש על שלש – הויב לתחזיר לבגליו.

מה שחרט מוציא במעצד – הרי אלו שלו. ובכשיל – של בעל הבית. ואם היה עושה אצל בעל הבית – אף הנסורת של בעל הבית:

גמרא תני רבי חייה: מלא מחט. דבי רבי חייה פתרון לה: בפליים כמלוא מחט.

תני בר קפרא: מלא משיכת המחט. דבי רבי ינאי פתרון לה: במשיכת מחט.

מה, ופליג? מה דתני רבי חייה: מלא מחט – דבי רבי ינאי פתרון לה: בפליים כמלא מחט. מה דתני

בר קפרא: מלא משיכת מחט – דבי רבי ינאי פתרון לה: בפליים במשיכת מחט.

הדרן עלה הגוזל ומאכיל וסליקא לה מסכת בבא קמא

הדרן עלה מסכת בבא קמא והדרה עלו. דעתו עלה מסכת בבא קמא ודעתה עלו. לא נתנשי מנה מסכת בבא קמא ולא תתנשי מנו, לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי: (ג' פעמים)

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתהא תורתך אמנותנו בעולם הזה, ותהא עמנו לעולם הבא:

חנינא בר פפא. רמי בר פפא. נחמן בר פפא. אחאי בר פפא. אבא מרי בר פפא. רפרם בר פפא. רביש בר פפא. סורחב בר פפא. אדא בר פפא. דרו בר פפא:

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בינו ובפיפיות עמך בית ישראל, ונהיה לנו אנהנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל לנו יודעי שמך ולומדי תורתך: מאיבי תחפמני מצותך, מי לעולם היא לי. יהי לבי תמים בחסדך, למען לא אבוש: לעולם לא אשכח פקודיך, מי בם חייטני: ברוך אתה יי, למדני חסדך: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנהנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששימתך חלקנו מיושבי בית המדרש, ולא שימתך חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משימים והם משימים. אנו משימים לדברי תורה, והם משימים לדברים בטלים. אנו עמלים והם עמלים. אנו עמלים ומקבלים שכר, והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אנו רצים והם רצים. אנו רצים לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת, שנאמר ואתה אלהים תודים לבאר שחת, אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אבטח בך:

יהי רצון מלפניך יי אלהי, פשם שעזרתני לסיים מסכת בבא קמא. מן שעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסיימם, ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקום את כל דברי תלמוד תורתך פאהבה:

וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים, ועמוד לי ולזרעי, שלא תמוש התורה מפי ומפי זרעי וזרע זרעי עד עולם. ותתקום בי, בהתהלכה תנחה אתך, בשכבך תשמור עליה, ובקיצות היא תשיחה: מי בי ירבו ימיה, ויוסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינה, בשמאלה עשר וקבוד: יי עז לעמו ותן, יי יברך את עמו בשלום:

פרק ראשון

[דף א' ע"א]

הלכה א' מתני' שנים אוחזין בטלית, זה אומר: "אני מצאתיה", וזה אומר: "אני מצאתיה". זה אומר: "בלה שלי", וזה אומר: "בלה שלי" – זה ישבע שאין לו בה פחות מחציה, וזה ישבע שאין לו בה פחות מחציה ויחלקו.

זה אומר: "בלה שלי", וזה אומר: "חציה שלי", האומר: "בלה שלי" – ישבע שאין לו בה פחות משלשה חלקים. והאומר: חציה שלי" – ישבע שאין לו בה פחות מרביע. זה – נוטל שלשה חלקים, וזה – נוטל רביע.

גמרא תני: אדם שאמר לחבירו: "תן לי מנה שאתה חייב לי", אומר לו: "לא היו דברים מעולם". הלך והביא עדים שהחייב לו המשיח זוז – רבי חיה רבה אומר: הודיית עדים בהודיית פיו וישבע על השאָר. רבי יוחנן אומר: אין הודיית עדים בהודיית פיו שישבע על השאָר.

אמר רבי לא:

[דף א' ע"ב]

משנים אוחזין בטלית דרבי חיה רובה. מפיון שתפוש בחציה אלא כמי שהביא עדים שהחציה שלו ותימר נשבע ונוטל. אוף הדא דמייא לה.

רבה בר ממל ורב עמרם סליקו תן דרב ביניי. אומר ליה: אין מוכרין שבועה לחשוד. אומר ליה: אפילו לשון שבועה אין מוכרין לו.

פיצד נשבע? רב הונא אומר: "שבועה שיש לי בה ואין לי בה פחות משנה פרוטה".

אמר רבי יוחנן:

[דף ב' ע"א]

אם מוז, שבועת תקנה היא.

ותני: שנים שהיו תופסין בשטר, זה אומר: "שלי ואבד ממוני". וזה אומר: "שלי הוא שפרעתיד לך" – ותקיים השטר בהותמו; דברי רבי. רבן גמליאל אומר: יחלוקו.

אמר רבי לעזר: הכל הולך אחר התפוס בעדים.

אמר רב חסדא: אין שמעתוניה אתיית כרבי שמעון.

זה אומר: חצייה שלי, וזה אומר: שלישה שלי – האומר: חצייה שלי – ישבע שאין לו בה פחות מרביע. והאומר: שלישה שלי – ישבע שאין לו בה פחות משתות.

כלל של דבר: אינו נשבע אלא על חצי שהודה:

הלכה ב' מתני' היו שנים רוכבין על גבי בהמה, או שהיה אחד רכוב ואחד מהלך, זה אומר: "כלה שלי", וזה אומר: "כלה שלי" – זה ישבע שאין לו בה פחות מחצייה, וזה ישבע שאין לו בה פחות מחצייה, ויחלקו. בזמן שהם מודים או שיש להן עדים – הולקין שלא בשבועה:

גמרא אמר רב הונא: תניי תפן: אשה שהיתה רכובה על גבי בהמה ושנים מנהיגין אותה, ואמרת: "אילו – עבדי, והחמור והמשאוי – שלי". וזה אומר: "זו – אשתי, וזה – עבדי, והחמור והמשאוי – שלי". וזה אומר: "זו – אשתי, וזה – עבדי, והחמור והמשאוי – שלי" – צריכה גט משניהם, וצריכה לשחרר את שניהם, ושניהם משחררין זה את זה. בחמור ובמשאוי – שלשתן שוין:

הלכה ג' מתני' היה רוכב על הבהמה וראה את המציאה, ואמר לחברו: תניה לי, ונטלה, ואמר: "אני זכיתי בה" – זכה בה. אם משנתנה לו אומר: "אני זכיתי בה בתחילה" – לא אומר כלום.

גמרא אמר רבי יצחק: הדיא הילכתא לית שמע מינה כלום, לא מראשה ולא מסיפה.

[דף ב' ע"ב]

היה רכוב על גבי בהמה וראה את המציאה ואמר לחברו: תניה לי, ונטלה ואמר: "אני זכיתי בה זכה בה. אילו אומר: "זכה לי" – זכהו הוי, לית שמע מינה כלום, לא מרישא ולא מסיפא:

הלכה ד' מתני' ראה את המציאה ונפל לו עליה, ובא אחר והחזיק בה, זה שהחזיק בה – זכה בה.

ראה אותן רצין אחר המציאה, אחר צבי שבור, אחר גוזלות שלא פיריחו, ואמר: "זכת לי שדי" – זכת לו.

היה צבי רץ בדרבו, או שהיו הגוזלות מפריהו, ואמר: "זכת לי שדי" – לא אמר כלום.

גמרא ריש לקיש אמר אבא כהן ברדליה: אדם זכה במציאה בתוך ארבע אמות שלו.

רבי יוחנן אמר: והוא שתפול לתוך ידו.

מתניתא פליגא על ריש לקיש, נמל מקצת הפיאה וזרק בשאר – אין לו בה כלום! אמר: תיפתר, בשלא אמר: "זוכו לי בארבע אמות שלי".

ומור דבתרה, נפל עליה ופרס טליתו עליה – מעבירין אותו ממנה! עוד היא בשלא אמר: "זוכו לי בארבע אמות שלי".

והתני רבי חייה: שניהם שהיו מתכתשין בעומר, ובא עני והטפו מלפניהן – זכה בו. עוד היא בשלא אמר: זוכו לי בארבע אמות שלי.

והתנינן: ראה את המציאה ונפל עליה, ובא אחר והחזיק בה, זה שהחזיק בה – זכה בה.

[דף ג' ע"א]

עוד היא בשלא אמר: "זוכו לי בארבע אמות שלי".

והתנינן: קרוב לה – מגורשת, קרוב לו – אינה מגורשת, מהצה למהצה – מגורשת ואינה מגורשת! הנקיה אמר: בשכר הליבול היא מתניתא.

התיבון: והכתיב (דברי הימים א כב, יד): ואני בעוניי הכינתי וגו', והיכי? אם בנתנין בתוך ידו – עשיר הוא, אי בשאינן נתנין לתוך ידו – יש אדם מקדיש דבר שאינו שלו? הני אמר: בנתנין בתוך ארבע אמות שלו.

[דף ג' ע"ב]

אמר רבי אבין: מהו בעוניי? שאין עשירות לפני מי שאמר והיה העולם.

דבר אחר: שהיה מתענה ומקדיש סעודתו לשמים.

תני: האומר: "זוכה לי ביתי במציאה שנפלה לתוכה" – לא אמר כלום. יצא שם למציאתו – דכריו קיימין.

בחדא אריסיה דרבי בא בר מינא, סליק לדיקלא, אשפח גוזלין ונסתנו, אזל שאיל לרב, לא אמר ליה בלום. אזל חזר אמר רבי בא בר מינא: קשייא – לן הויתא חזר, ותייתר – ממציותא.

[דף ד' ע"א]

הלכה ה' מתני' מציותא בנו ובתו הקטנים, ועבדו ושפחתו הפגעים, ומציותא אשתו – הרי אילו שלו. מציותא בנו ובתו הגדולים, ועבדו ושפחתו העבדים, מציותא אשתו שגרשה, אף על פי שלא נתן בתבתה – הרי אילו שלוק.

גמרא אמר רבי יוחנן: בשאינן טפולין לאביהן. אבל אם היו טפולין לאביהן – מציותאן שלו.

ריש לקיש אמר: אין אדם זוכה לחבירו במציעאה.

אמר רבי יוסא: לא דמר רבי שמעון אבן, אלא דקשיא ליה על תדא דתני רבי הושעיה: השוכר את הפועל לעשות בכל מלאכה – מציותא לבעל הבית. אמר ריש לקיש: אדם שיש בו רשות לחזור בו – תהא מציותא לרבין!

מה בין עבדו ושפחתו העבדים לעבדו ושפחתו הפגעים? אמר רבי יוחנן: עבדו ושפחתו העבדים, הואיל ואינו רשאי לשנותו ממלאכתו – מציותא לעצמו. עבדו ושפחתו הפגעים, הואיל ורשאי לשנותו ממלאכתו – מציותא לרבין.

התיבון: הרי אשתו שאינו רשאי לשנות ממלאכתה, ומציותא שלו! דתנינן תמן: כופה לעשות בצמור ואינו כופה לעשות בדבר אחר!

אמר רבי בא בר מינא, ורבי יוסא בשם רבי יוחנן: טעם אחר באשה. מה טעם אחר באשה? רבי חייא אמר: מפני הקטטה. רבי יוסא אומר: שלא תהא מברחת נכסי בעלה ואומרת: "מציעאה הוא".

התיבון: בעדים! לא אמרו זה אלא מפני זה.

מציותא אשתו שגירשה. רבי יוסא בשם רבי אחא: אדם שגירש אשתו ולא נתן לה בתובתה – הויב במזונותיה עד שיתן לה פרוטה אחרונה.

אמר רבי יוסי: מתניתא אמרה בן, מציותא אשתו שגירשה! אמר רבי הושעיה: שלא תאמר: הואיל ותיב במזונותיה עד שיתן לה פרוטה האחרונה – תהא מציותא שלו, לפום בן צריך מתניתא.

הלכה ו' מתני' מצא שטר חוב, אם יש בהן אחריות נכסים – לא יחזיר. אם אין בהן אחריות נכסים – יחזור, מפני שאין בית דין נפרעין מהן; דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים: בין כך ובין כך לא יחזיר, מפני שבית דין נפרעין מהן.

[דף ד' ע"ב]

גמרא תני בשם רבי מאיר: בין שטר שיש בו אחריות נכסים – ובין שטר שאין בו אחריות נכסים – גובה מנכסים בני חורין .

על דעתיה דרבי מאיר, לאי זה דבר הוא מחזיר? לצור על פי צלוחיתו.

רב אמר: יורש – כמשועבד. כשם שמלוה בעדים אינה נגבית ממשועבדיו, כך אינה נגבית מן היורשין.

שמואל אמר: דאקני – אינו גובה ממשועבדיו, הא מבני חרי – גבי. תבא את מר: גובה, ותבא את מר: אינו גובה! לא דמי מי ששיעבד מקצת למו שלא שיעבד כל עיקר.

אמר רבי לעזר: שאני אומר כתב ללוות ולא לנות.

[דף ה' ע"א]

אמר רבי לעזר: אם היה הלווה מודה – חרי זה יחזיר.

אמר רבי לעזר: אם הוחזק השטר ביד הפלוה – חרי זה יחזיר.

ותליתיהון מתברין.

והקמים אומרים: בין כך ובין כך – לא יחזיר. רבי אבהו בשם רבי יוחנן: מפני קיניגיא. רבי יסא בשם רבי יוחנן: אם היה זמנו יוצא לבו פיוס – יחזיר.

הלכה ז' מתני' מצא גיפוי נשים, ושיחרורי עבדים, דייתיקי, מתנה ושוכרים – חרי זה לא יחזיר, שאני אומר: בתובים היו ונמלך עליהם שלא ליתנן.

גמרא תני: מצא גיפוי וכתובות – חרי זה יחזיר. וכתובה – לא היא תזקה.

שטר שלוחה בו ופרעו – לא יחזיר ויגבה בו, מפני מירע בוחן של לקוחות.

רבי יסא בשם רבי יוחנן: ואפילו לבו ביום.

רבי זירא בעא קומי רבי יסא: הכא אתמר: אפילו לבו ביום. והכא אתמר: אם זמנו יוצא לבו ביום ויחזור! אמר ליה: אדם מצוי ללות ולפרוע לבו ביום, ואין אדם עשוי לפרוע וללות בו ביום.

רבי חגי בעא קומי רבי יסא: הוא הזמן, והן העדים, והוא המלוה, מהו מפני מרע פוקן של לקוחות? אמר ליה:

[דף ה' ע"ב]

בשלא נשתעבדו נכסים. ויש אומרים: בשלא התמו העדים על אותה המלוה:

הלכה ה' מתני' מצא אגרות שום ואגרות מוזן, ושטרי חליצה ומאינין, ושטרי ברורין, וכל מעשה בית דין – הרי זה יחזיר.

מצא בחפיסה או בגלסקמא תכריד של שטרות, או אגדה של שטרות – הרי זה יחזיר. וכמה היא אגדה של שטרות? שלשה קשורין זה בזה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אחד לזוה משלשה – יחזיר לזוה. שלשה לזוין מאחד – יחזיר למלוה.

מצא שטר בין שטרותיו ואין ידוע מה טיבו – יהא מנח עד שיבוא אליהו. אם יש עמקן סימפון – יעשה מה שבסימפון.

גמרא רב ירמיה בשם רב: אם היה אישר

[דף ו' ע"א]

הדיינין – הרי זה יחזיר.

רבי חמא אבוי דרבי הושעיה אומר: אשלי דיינין שבגליות, גזלי דיינין שבארץ ישראל.

רב המנונא אומר: נכתבה אונו באחד בנים, ניתן הפסך בעשרה בנים – צריכין לכתוב: אף על פי שכתבנו בכתב באחד בנים, בן גמור, שיתן הפסך בעשרה בנים.

רב ירמיה בשם רב: סימפון שיוצא מתחת ידי המלוה בכתב ידי המלוה – פסול, אני אומר: מתעסק היה בשטרותיו. הא מתחת ידי אחר – פשר.

מסכת גטין פרק ראשון

א. המביא גט מסוריא - כמביא מחוצה לארץ. צריך שיאמר: 'בפני נכתב ובפני נחתם', מעבר הירדן כמביא מארץ ישראל, ואין צריך שיאמר: 'בפני נכתב ובפני נחתם'.

ב. המביא גט ממדינת הים, ונתנו לה, ולא אמרו לה: בפני נכתב ובפני נחתם, אם נתקם בחותמיו - כשר. ואם לאו - פסול. הוי, לא הצרכו לומר: 'בפני נכתב ובפני נחתם' להחמיר עליה, אלא להקל עליה.

ג. המביא גט ממדינת הים, ולא נכתב בפניו ולא נחתם בפניו - הרי זה מחזירו למקומו, ועושה לו בית דין, ומקיימו בחותמיו, ומביאו, ואין צריך שיאמר: 'בפני נכתב ובפני נחתם', אלא אומר: שליח בית דין אני, בארץ ישראל שליח עושה שליח; רבי שמעון בן גמליאל אומר: אין שליח עושה שליח בגטין.

ד. בראשונה היו אומרים ממדינה למדינה, חזרו לומר משכונה לשכונה. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אף מהגמוניא להגמוניא.

ה. חמר במדינת הים שאין בארץ ישראל, ובארץ ישראל שאין במדינת הים, שהמביא גט ממדינת הים, צריך שיאמר: 'בפני נכתב ובפני נחתם', אם יש עליו עוררין - יתקם בחותמיו. המביא גט מארץ ישראל, אין כול לומר: 'בפני נכתב ובפני נחתם', אם יש עליו עדים - יתקם בחותמיו.

ו. כיצד אמרו: 'יתקם בחותמיו'? עדים שאמרו: כתב ידנו הוא זה, אבל אין אנו מכירין לא את האיש ולא את האשה - כשר. אין כתב ידנו זה, אבל אחרים מעידין בהם שהוא כתב ידן, או שהיה כתב ידן יוצא ממקום אחר - כשר.

ז. רבי מאיר אומר: עכו ותחומיה כארץ ישראל לגטין. וחכמים אומרים: עכו ותחומיה כחוץ לארץ לגטין. מעשה באחד מכפר ססי שהביא גט לפני רבי ישמעאל, אמר לו: אף אתה צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם, שלא תזקק לעדים. לאחר שיצא, נכנס לפניו רבי אלעאי, אמר לו: והלא כפר סוסאי מבלעת בתחום ארץ ישראל, וקרובה לצפורי יותר מעכו. אמר לו: שתק בני, שתק! הואיל ויצא הדבר בהתר - יצא.

ח. רבי יהודה אומר: אף על פי ששני עדים כותים - כשר. אמר רבי יהודה: מעשה שהביא לרבן גמליאל בכפר עותנאי גט אשה, והיו עדיו כותים והקשירו.

ט. כל שטרות העולים בערכאות שלהם, אף על פי שחותמיהן עובדי כוכבים. רבי עקיבא מכשיר בכלן, וחכמים פוסלין בגטי נשים ובשחרורי עבדים. אמר רבי אליעזר ברבי יוסי: כך אמר להם רבי שמעון לחכמים בצידן, לא נחלקו רבי עקיבא וחכמים על כל השטרות העולים בערכאות של עובדי כוכבים, אף על פי שחותמיהן עובדי כוכבים שהם כשרים, ואפילו גטי נשים ושחרורי עבדים, לא נחלקו, אלא בזמן שנעשו בהדיט, שרבי עקיבא מכשיר בכלן, וחכמים פוסלין, חוץ מגטי נשים ושחרורי עבדים. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אף אלו כשרים, במקום שאין ישראל חותמין.

י. אמר רבי אלעזר: אמרנו לו לרבי מאיר, מפני מה זכין לעבדים שלא בפניו? והלא זכות הוא לעבד שיצא מתחת יד רבו לחרות! אמר לנו: אינו אלא חוב הוא לו, שאם היה עבד כהן - נמצא פוסלו מן התרומה. אמרנו לו: ומה אם ירצה שלא לזונו ושללא לפרנסו - הרשות בידי. אמר לנו: ומה אם אלו עבד כהן שברה, ואשת כהן שמרדה על בעלה, הלא אוכלין בתרומה, וזה אינו אוכל, אבל אשה אינה

כֵּן, אֲלֹא חוֹב הוּא לָהּ, שְׁכֵן פְּסָלָה מִן הַתְּרוּמָה וּמִפְסִידָה מִן הַמְּזוֹנוֹת.

יא. הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ: 'הוֹלֵךְ מִנֶּה לְפָלוּנִי שְׂאֲנִי חֵיב לּו, תֵּן מִנֶּה זֶה לְפָלוּנִי, פִּקְדוֹן שֵׁשׁ לּו בְּיָדִי, הוֹלֵךְ מִנֶּה זֶה לְפָלוּנִי, פִּקְדוֹן שֵׁשׁ לּו בְּיָדִי' - חֵיב בְּאַחֲרֵיאוֹתָיו, אִם בָּא לַחֲזֹר - לֹא יִחֹזֵר, וְחֵיב. הוֹלֵךְ מִנֶּה זֶה לְפָלוּנִי - תֵּן מִנֶּה זֶה לְפָלוּנִי, הוֹלֵךְ מִנֶּה זֶה לְפָלוּנִי, הוֹלֵךְ שֹׁטֵר מִתְּנֶה זֶה לְפָלוּנִי, תֵּן שֹׁטֵר מִתְּנֶה זֶה לְפָלוּנִי, אִם רָצָה לְהַחֲזִיר - לֹא יִחֲזִיר. הֵלֶךְ וּמִצְאוֹ שְׂמֵת - יִחֹזֵר לְמִשְׁלַח, וְאִם מֵת - יִתֵּן לְיֹרְשָׁיו, זֶכֶה מִנֶּה זֶה לְפָלוּנִי, קִבַּל מִנֶּה זֶה לְפָלוּנִי, זֶכֶה שֹׁטֵר מִתְּנֶה זֶה לְפָלוּנִי, קִבַּל שֹׁטֵר מִתְּנֶה זֶה לְפָלוּנִי, אִם רָצָה לַחֲזֹר - לֹא יִחֹזֵר. הֵלֶךְ וּמִצְאוֹ שְׂמֵת - יִתֵּן לְיֹרְשָׁיו. וְאִם לֹאֲחֵר מִיִּתֵּה זֶכֶה - יִחֲזִיר לְמִשְׁלַח, שְׂאִין אָדָם זֹכֶה, שְׂאִין אָדָם זֹכֶה בִּכְתָב לְאַחֵר מִיִּתֵּה. מִי שְׂאָמַר: 'שְׂאֵא מִנֶּה זֶה לְפָלוּנִי, טוֹל מִנֶּה זֶה לְפָלוּנִי, יֵהָא מִנֶּה זֶה לְפָלוּנִי בְּיָדֶךָ', וְמֵת, אִם רָצָה לְהַחֲזִיר - לֹא יִחֲזִיר, וְאִין צָרִיף לוֹמֵר, בְּאוֹמֵר: - זֶכֶה לוֹ. וּבְאוֹמֵר: - הַתְּקַבֵּל לוֹ.

מִסְכַּת גִּיטִין פְּרָק שְׁנִי

א. הַמְּבִיא גִט מִמְדִּינַת הַיָּם, וְנִתְּנוּ לָהּ, וְלֹא אָמַר לָהּ: 'בְּפָנֶי נִכְתָּב וּבְפָנֶי נִחְתָּם' - הָרִי זֶה מְקַבְּלוֹ הַיָּמֵנָה, אֲפִלוֹ לְאַחֵר שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְיִחֹזֵר וְיִתְּנֶנּוּ לָהּ, וְיֹאמַר לָהּ: 'בְּפָנֶי נִכְתָּב וּבְפָנֶי נִחְתָּם'.

ב. נֶאֱמַנְתָּ אִשָּׁה שֶׁתֹּאמַר: 'זֶהוּ גִט שְׁנֵתָת לִי'. נִקְרַע - כִּשֶׁר, נִתְקַרַע - פְּסוּל, נִקְרַע בּוֹ קָרַע שֶׁל בֵּית דִּין - פְּסוּל. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֲלֵעָזָר אוֹמֵר: מִדְּבַק אֶת הַקְּרָעִים וְנוֹתֵן לָהּ, וְאוֹמֵר לָהּ: 'בְּפָנֶי נִכְתָּב וּבְפָנֶי נִחְתָּם'.

ג. אֶחָד אוֹמֵר 'בְּפָנֶי נִכְתָּב וְאֶחָד אוֹמֵר בְּפָנֶי נִחְתָּם' - פְּסוּל. שְׁנַיִם אוֹמְרִים: 'בְּפָנֶי נִכְתָּב', וְאֶחָד אוֹמֵר: 'בְּפָנֶי נִחְתָּם' - פְּסוּל. רַבִּי יְהוּדָה מְכַשִּׁיר בְּזֶה.

ד. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֲפִלוֹ כְּתָבוּ הַיּוֹם וְחִתְּמוּ לְמַחֵר - כִּשֶׁר. כְּתָבוּ בְּעֵיר זֶה - לֹא יִחְתְּמוּ בְּעֵיר אַחֲרָת. וְאִם חִתְּמוּ - כִּשֶׁר. כְּתָבוּ בְּאַרְץ וְחִתְּמוּ בַּחוּץ לְאַרְץ - צָרִיף שְׂיֹאמַר: 'בְּפָנֶי נִכְתָּב וּבְפָנֶי נִחְתָּם'. כְּתָבוּ בַּחוּץ לְאַרְץ וְחִתְּמוּ בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, אִין צָרִיף שְׂיֹאמַר: 'בְּפָנֶי נִכְתָּב וּבְפָנֶי נִחְתָּם'.

ה. כְּתָבוּ בְּקִלְפֵי אֲגוּזִים, בְּקִלְפֵי רְמוֹנִים, בְּדָם הַקְּרוֹשׁ, וּבְכֹלֵב הַקְּרוֹשׁ, עַל עֲלֵי זֵית, עַל עֲלֵי דִלְעָת, עַל עֲלֵי חֲרוֹב, עַל כָּל דְּבָר שֶׁהוּא שֶׁל קִימָא - כִּשֶׁר. עַל עֲלֵי חֲזָרִין, עַל עֲלֵי כְּרִשִׁין, עַל עֲלֵי בְצָלִים, עַל עֲלֵי יִרְקוֹת וּוְרִדִין, עַל כָּל דְּבָר שְׂאִינוֹ שֶׁל קִימָא - פְּסוּל. זֶה הַכֹּלֵל: כְּתָב דְּבָר שֶׁהוּא שֶׁל קִימָא עַל גְּבֵי דְּבָר שְׂאִינוֹ שֶׁל קִימָא, אוֹ בְּדָבָר שְׂאִינוֹ שֶׁל קִימָא עַל גְּבֵי דְּבָר שֶׁהוּא שֶׁל קִימָא - פְּסוּל, עַד שֶׁיִּכְתֹּב בְּדָבָר שֶׁהוּא שֶׁל קִימָא, וְעַל דְּבָר שֶׁהוּא שֶׁל קִימָא.

ו. הַמְּקָרַע עַל הָעוֹר כְּתַבְנִית כְּתָב - פְּסוּל. הַרוֹשֵׁם עַל הָעוֹר כְּתַבְנִית כְּתָב - כִּשֶׁר. רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: מֵה סֵפֶר מִיחָד שְׂאִין בּוֹ רוּחַ חַיִּים, יִצָּא דְּבָר שֵׁשׁ בּוֹ רוּחַ חַיִּים. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָה אוֹמֵר: מֵה סֵפֶר מִיחָד שֶׁהוּא תְלוּשׁ מִן הַקְּרָקַע, יִצָּא דְּבָר הַמְּחַבֵּר לְקָרַקַע. כְּתָב עַל קָרֵן הַצָּבִי, וְחִתְּכוּ, וְחִתְּמוּ, וְנִתְּנוּ לָהּ - פְּסוּל, שְׁנַאֲמַר (בְּדָרִים כד): 'וְכִתְּבָה וְנִתְּן' - 'מֵה נִתְּנָה בְּתוֹלוֹשׁ, אִף כְּתִיבָה בְּתוֹלוֹשׁ'. כְּתָב עַל קָרֵן פְּרָה, וְנִתְּן לָהּ אֶת הַפְּרָה, עַל הַיָּד שֶׁל עֶבֶד, וְנִתְּן לָהּ אֶת הָעֶבֶד - וְכִתְּבָה בְּהֵן.

ז. אָמַר לָהּ: 'הָרִי זֶה גִיטִיךָ, וְהִשְׂאָר כְּתַבְתִּיךָ'. נִתְקַבְּלָה גִטָּה וְנִתְקַבְּלָה כְּתַבְתָּה. 'הָרִי זֶה גִיטִיךָ, עַל מִנְתָּ שֶׁתִּחֲזִיר לִי אֶת הַנִּזְר' - הָרִי זֶה מְגִרְשֶׁת. 'עַל מִנְתָּ שֶׁהִנִּיר שְׁלִי', אוֹ שְׁנִתְּנוּ לָהּ הַנִּזְר עֲצָמוֹ אוֹ שֶׁכְּתָבוּ עַל יָדָה - אִינָה מְגִרְשֶׁת.

ח. הַכָּל כִּשְׂרִין לְקַבֵּל אֶת גִּטָּה, חוּץ מִחֲרַשׁ שׁוֹטֵה וְקָטָן, הַכָּל נֶאֱמָנִים לְהִבִּיא לָהּ אֶת גִּטָּה, אֲפִלוֹ בְּנָה, אֲפִלוֹ בְּתָה, וְאֲפִילוֹ חֲמֵשׁ נְשִׁים שְׂאִין נֶאֱמָנוֹת לוֹמַר 'מֵת בְּעֵלָה' -

רבי אלעזר מכשיר בכלן, חוץ מגטי נשים, שנאמר (דברים כד, א): "וְכָתַב לָהּ" – 'לשמה'.

יב. גט שאבד ממנו, ומצאו לאחר זמן, אף על פי שמכיר את סימנו – פסול, לפי שאין סימן לגטין. איזהו לאחר זמן? כדי שילך אחר לאותו מקום, אבל נתנו בשדה ובתבה ובמגדל, ונעל בפניו, אבד, אף על פי שמצאו לאחר זמן – כשר.

יג. ועוד שלשה הוסיפו עליהן: את שגורתו חיה, ואת ששטפו נהר, ואת שנפל עליו מפלת – נותנין עליהן חומרי חיים וחומרי מתיים. בת כהן לישראל ובת ישראל לכהן – לא תאכל בתרומה. עבד כהן שברח, ואשת כהן שמרדה – הרי אלו אוכלין בתרומה. לא יצא הרוצח חוץ לגבול עיר מקלטו, בחזקת שכהן גדול קיים.

יד. הולך גט לאשתי, על מנת שתתן לאבא ולאחי מאתים וזו – אין יכול לעשות שליח, על מנת שתתן לה מאתים וזו – אין יכול לעשות שליח, שלא האמין לכל אדם אלא לו. אמר לו: הולך גט זה לאשתי, יכול לעשות שליח. את הולך גט זה לאשתי – אין יכול לעשות שליח, שלא האמין לכל אדם אלא לו.

מסכת גיטין פרק שלישי

א. המלנה מעות את הכהן ואת הלוי, ואת העני, ומת – צריך לטול רשות מן הירושין. אלו הן הירושין, רבי אומר: כל שירשו. רבי אליעזר בן יעקב אומר: המלנה מעות את הכהן, ואת הלוי, בפני בית דין, ומתו – מפריש עליהן ברשות אותו שכת. המלנה מעות את העני ומת – מפריש עליהם ברשות כל עניים. רבי אחא אומר: ברשות עניי עולם.

¹ שהבעל מקפיד שדוקא הוא בעצמו ימסר לה

את הגט ולא אחר.

נאמנות להביא גטה. חמותה, ובת חמותה, וצרתה, ויבמתה, ובת בעלה. רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי עקיבא: אשה עצמה נאמנת להביא גטה, מקל וחמר, ומה צרתה שאין נאמנת לומר 'מת בעלה', נאמנת להביא גטה, היא שנאמנת לומר 'מת בעלה' אינו דין שנאמנת להביא גטה? דיו לבא מן הדין להיות כנדון! מה באלו צריכות שיאמרו: 'בפני נכתב ובפני נחתם', אף היא עצמה שהביאה, צריכה שתאמר: 'בפני נכתב ובפני נחתם'.

ט. גט אשה שכתבו שלא לשמה – פסול, שנאמר (דברים כד, א): "וְכָתַב לָהּ" – 'לשמה'. שחרור עבד שכתבו שלא לשמו – פסול, שנאמר (ויקרא יט, כ): "או חפשה לא נתן לה", ולהלן הוא אומר: "וְכָתַב לָהּ" – מה 'לה' האמור להלן לשמה, אף לה האמור כאן לשמה.

י. מגלת סוטה שכתבה שלא לשמה – פסולה, שנאמר (במדבר ה, ל): "וְעִשָּׂה לָהּ כַּכֹּהֵן אֶת כָּל הַתּוֹרָה הַזֹּאת" – 'שיהיו כל מעשיה לשמה'. כתב סופר לשמה, וחתמו עדים לשמה, אף על פי שכתבוהו וחתמוהו ונתנו לה – פסול, עד שיאמר לסופר 'כתוב', ולעדים 'חתמו'. ולא עוד, אלא אפלו כתב בכתב ידו לסופר 'כתוב' ולעדים 'חתמו', אף על פי שכתבוהו וחתמוהו ונתנו לה – פסול, עד שישמעו את קולו, שיאמר הוא לסופר: 'כתוב' ולעדים 'חתמו'.

יא. לזה ממנו אלף דינר בשטר, ופרע לו, ומבקש ללוות ממנו שניה – הרי זה לא יחזיר לו שטר הראשון, מפני שמרע כח הלקוחות. משפן לו בית, משפן לו שדה, ופרע לו, ומבקש ללוות ממנו שניה – הרי זה לא יחזיר לו שטר הראשון, מפני שמרע כח הבאין אחריו. אמר רבי יהודה: מעשה בכך קדירה שהיה כותב טפוסים גטין בערב, ובא מעשה לפני חכמים ופסלו את כלן.

שמעון בן גמליאל אומר: אינו יכול לבטל אלא זה בפני זה. אם אומר לזה בפני עצמו ולזה בפני עצמו - יכול לבטלו, אפלו זה שלא בפני זה.

ז. עבד שנשבה ופדאוהו לשם עבד - ישתעבד, ורבו נותן דמיו. לשם בן חורין - לא ישתעבד, ואין רבו נותן דמיו. רבי שמעון בן גמליאל אומר: בין כך ובין כך ישתעבד, ורבו נותן דמיו. אומר לו רבי שמעון בן גמליאל: כשם שמצוין ישראל לפדות בני חורין, כך מצוים לפדות את העבדים.

ח. איזהו נדר שצריך חקירת חכם? אומר: 'קונם אם אשתי נהנית לי, שגנבה את כוסי, שהקתה את בני'. ונודע שלא הפתו, ושלא גנבה; רבי אליעזר אומר: אף בזה לא יחזיר מפני תקון העולם. במה דברים אמורים? בזמן שנדר ואחר כך גרש, אבל גרש ואחר כך נדר - מתר. נדר לגרש ונמלך - מתר. נדר בבזיר ובקרובן ובשבועה - מתר.

ט. מפני מה אמרו המוציא את אשתו משום שם רע לא יחזיר עולמית? שהמוציא את אשתו משום שם רע, ונשאת לאחר וילדה, ואחר כך נמצאו דברים בדאים, אומר: 'אלו הייתי יודע שהדברים בדאין, אפלו נתנו לי מאה מנה לא הייתי מגרשה' - נמצא גט בטל והולד ממזר. ומפני מה אמרו 'המוציא את אשתו משום נדר - לא יחזיר'? מפני שמוציא בנדר, ונשאת לאחר וילדה, ואחר כך נמצא נדר בטל, ואמר: 'אלו הייתי יודע שהנדר בטל, אפלו נתנו לי מאה מנה - לא הייתי מגרשה', נמצא גט פסול והולד ממזר.

י. רבי אלעזר ברבי יוסי אומר: מפני מה אמרו המוציא את אשתו משום שם רע לא יחזיר? שלא יהיו בנות ישראל פרוצות בעריות! אומרין לה: 'הוי יודעת, שהמוציא את אשתו משום שם רע - אין יכולה היא שתחזור'. מפני מה אמרו

ב. המלוה מעות את העני והעשיר - אין מפרישין, שאין מפרישין על האבוד, זכה עני במה שבידו. המלוה מעות את הכהן ואת הלוי, ואת העני להיות מפריש עליהן מחלקן, מפריש שעליהן, בחזקת שהן קימין, ומפריש עליהן כשער הזול, ואין בו משום רבית, ואין שביעית משמטת, ואם בא לחזור - אינו חוזר. ואם נתאשו הבעלים - אין מפרישין עליהן, לפי שאין מפרישין על האבוד.

ג. האומר: 'הילך מנה ונתן לפלוני בן לוי מחלקו', אם רצה לחזר - לא יחזר. קח מנה זו מדמי מעשר שיש לך בידי, והילך דמיו - חוששין לתרומת מעשר שבו, כור מעשר יש לך בידי - חוששין לתרומת מעשר שבו, והלך ונתנו לאחר - אין לו עליו אלא תרעמת.

ד. המניח פרות להיות מפריש עליהן תרומות ומעשרות. מעות להיות מפריש עליהן מעשר שני - מפריש עליהן בחזקת שהן קימין, ואינו חושש שמא הרקיבה התבואה, ושמא החמיץ היין, ושמא החלידו המעות. הלך ומצאן שהרקיבו ושהחמיץ, ושהחלידו - הרי זה חושש לתבואה, כדי שתרקב, וליין כדי שיחמיץ, ולמעות כדי שיחליד. אבדו - הרי זה חושש מעת לעת; דברי רבי אליעזר. רבי יהודה אומר: בשלשה פרקים בודקין את היין.

ה. קדם אצל אשתו, או ששלח אצלה שליח, ואמר לה: 'גט ששלחתי לך אי אפשר שתעשי בו, הרי זה בטל הוא' - דבריו קימים. 'פסול הוא', 'אינו גט' - לא אמר כלום. בראשונה היה עושה בית דין במקום אחר, ומבטלו, אם בטלו - מבטל; דברי רבי. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אין יכול לבטלו, ולא הוסיף על תנאי, שאם כן, מה כח בית דין יפה?

ו. אומר לשנים: תנו גט זה לאשתי, יכול לבטל זה שלא בפני זה; דברי רבי. רבי

המוציא את אשתו משום נדר לא יחזיר? שלא יהיו בנות ישראל פרוצות בנדרים! אומרים לה: 'היו יודעת, שהמוציא את אשתו משום נדר - אין יכולה היא שתחזר'.

יא. המוציא את אשתו משום אילונית, ונשאת לאחר, והיו לה בנים, והיא תובעת כתבתה מן הראשון. משום רבי יהודה בן בתירה אמרו, אומרים לה: 'פה שתיתקוּתִיךָ מדבוריך'. רבי אלעזר ברבי יוסי אומר: משום אילונית נותנים לה כתבתה, בחזקת שהיא כשרה.

יב. אין מבליעין דגרי זהב במלחמה מפני סכנות נפשות. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אין מבריחין את השבויין מפני תקנת השבויים. בראשונה היו אומרים: המטמא ומנסף. חזרו ואמרו: אף המדמע. חזרו לומר: אף המנסף, בשוגג - פטור, במזיד - חייב, מפני תקון העולם.

יג. כהנים שפגלו במקדש, שוגגין - פטורין. מזידין - חייבין, מפני תקון העולם. שליח בית דין שהכה ברשות בית דין, והזיק בשוגג - פטור, במזיד - חייב, מפני תקון העולם. רופא אמן שרפא ברשות בית דין והזיק, בשוגג - פטור, במזיד - חייב, מפני תקון העולם. המחתרף את העבר במעי אשה ברשות בית דין, והזיק, בשוגג - פטור. במזיד - חייב, מפני תקון העולם.

יד. ארץ יהודה אין בה משום סקריקין², מפני ישוב המדינה. במה דברים אמורים? בהרוגין שנהרגו לפני המלחמה, ובשעת מלחמה אבל הרוגין שנהרגו מן המלחמה ואילך - יש בו משום סקריקין, גליל - לעולם יש בה משום סקריקין.

² גבר אלים ואנם, שילקח שדות מיד בעליהם בגזלה ובלא דמים.

טו. הלוקח מן הסקריקין, וחזר ולקח מבעל הבית - מקחו קיים, מבעל הבית, וחזר ולקח מסקריקין - מקחו בטל, ואם עשה לו בעל הבית אחריות - מקחו קיים. זו משנה ראשונה, בית דין שאחריהן אמרו: הלוקח מן הסקריקין - נותן לבעלים רביע. רביע בקרקעות, רביע במעות, ויד בעלים על העליונה, רצו בקרקע - נוטלין, רצו במעות - נוטלין. אימתי? בזמן שאין בידן לקח, אבל אם יש בידם לקח - הן קודמין לכל אדם. רבי הושיב בית דין, ונמנו, שאם שהתה בפני סקריקין שנים עשר חדש - כל הקדם יקח. אבל נותן לבעלים רביע, רביע בקרקע, רביע במעות - יד בעלים על העליונה, אם יש בידן לקח - הן קודמין לכל אדם.

טז. האריסין, והחבורות, והאפוטרופסין - אין בהם משום סקריקין. הבא מחמת חוב³, ומחמת אנפרות⁴ - אין בהם משום סקריקין, ואנפרות עצמה - ממתנת לבעלים כל שנים עשר חדש.

יז. רבי שמעון בן אלעזר אומר: לקח מן האשה בכתבתה, וחזר ולקח מן האיש - מקחו קיים, מן האיש וחזר ולקח מן האשה - מקחו בטל. אם עשתה לו אשה אחריות

³ עבדים בעל זרוע שאנם נכסי ישראל ויורד לתוף שדהו מחמת שהיה לו חוב על בעל השדה, ויש עדים לעבדים לעבדים שיש לו חוב על ישראל זה, או שהישראל עצמו הודה בזה.

⁴ אנפרות - עבדים שאין הישראל מסור להרגו, אף נטל ממנו העבדים את שדהו של ישראל במענה שיש לו חוב על ישראל בעל השדה, ואין לו לעבדים עדים שיש לו חוב על ישראל זה, וגם הישראל אינו מודה שיש לעבדים חוב עליו.

בכתבתה - מקחה קים. הפעוטות - מקחן
מקח וממכרן ממכר במשלתלין, אכל לא
בקרקות. רבי שמעון בן גמליאל אומר:
לא אמרו פעוטות אלא בהרה. עני שנוטל
בידו ומשליך אחת אחת, מה שתחתיו גול
גמור.

ית. עיר שיש בה ישראל ועובדי כוכבים -
הפרנסין גובין מישראל ומעובדי כוכבים,
מפני דרכי שלום, ומפרנסין עניי עובדי
כוכבים עם עניי ישראל מפני דרכי שלום.
מספידין וקוברין מתי עובדי כוכבים עם
מתי ישראל מפני דרכי שלום. ומבקרין
חולי כותים עם חולי ישראל מפני דרכי
שלום. ומנחמין אבלי כותים עם אבלי
ישראל.

מסכת גטין פרוק רביעי

א. האשה שאמרה: 'התקבל לי גיטי',
ואשתף אמרה: 'התקבל לי גיטי', 'הילך',
'הולך לה', 'התקבל לה וזכי לה', אם רצה
לחזור - לא יחזור. 'הבא לי גיטי', ואשתף
אמרה 'הבא לי גיטי', 'הילך', 'הולך לה'
ותן לה', 'התקבל לה וזכי לה', אם רצה
לחזור - יחזור; דברי רבי. רבי שמעון בן
גמליאל אומר: 'הולך לה ותן לה', אם רצה
לחזור - יחזור. 'התקבל לה וזכי לה', אם
רצה לחזור - לא יחזור. רבי אומר: בכלם לא
יחזור, עד שיאמר: 'אי אפשי שתקבל אלא
הולך ותן לה'.

ב. 'הבא לי גיטי', ואשתף אמרה התקבל לי
גיטי'. 'התקבל לה גטה' ואשתף אמרה
'התקבל לי גיטי' - 'הולך לה ותן לה',
התקבל לה וזכי לה', אם רצה לחזור -
יחזור. 'שא לי גיטי', 'טול לי גיטי', 'יהא
גיטי לי בידך', האומרת: 'תתקבל לי',
'הולך גט אשתך', 'גט בתך', 'גט אחותך',
והלך ונתנו לה - פשר. אמרו לו: 'נכתוב
גט לאשתך?' 'הולך גט אשתך', 'גט בתך',
'גט אחותך', והלך ונתנו לה - פסול, אפלו
הן הראשונים הן האחרונים. או אחד מן

הראשונים ואחד מן האחרונים. אפלו שני
אחים ואחד מצטרף עמהן.

ג. קטנה שיודעת לשמור את גטה - הרי זו
מתגרשת, אבל אין עושה שליח עד שתביא
שתי שערות. איזו היא קטנה? שיודעת
לשמור את גטה, כל שמשמרת גטה ודבר
אחר, ומחזרת לאחר שעה.

ד. האשה שאמרה: 'התקבל לי גיטי
במקום פלוני', וקבל לה במקום אחר -
פסול. ורבי אליעזר מכשיר. הבא לי גיטי
במקום פלוני, והביאו לה במקום אחר -
כשר, בכלם אין מגרשת, עד שיאמר: 'אי
אפשי שתקבלנו לה אלא במקום פלוני'.
האומר: 'תרכו את אשתי' - כותבין
ונותנין לה. 'הרי זה גטך', ואמרה: 'תנוהו
לפלוני' - אין מגרשת. 'שיקבלנו לי' - הרי
זו מגרשת.

ה. האומר לשנים: 'תנו גט לאשתי', או
לשלושה: 'כתבו גט ותנו לאשתי' - הרי זה
יכתבו ויתנו לה. ואם אינם יודעים -
ילמדו. מפירין את האיש ואין מכירין את
האשה - כותבין ונותנין. מפירין את האשה
ואין מכירין את האיש - כותבין ואין
נותנין. אמר: 'כתבו', ולא אמר 'תנו', אף
על פי שמכירין את שניהם - כותבין ואין
נותנין. היה צורת וצורת מראש ההר: 'כל
השומע קולי יכתב גט לאשתי' - הרי אלו
יכתבו ויתנו.

ו. בריא שאמר: 'כתבו גט לאשתי', ועלה
לראש הגג ונפל - כותבין ונותנין לה, כל
זמן שיש בו נשמה. רבן שמעון בן גמליאל
אומר: אם מעצמו נפל - הרי זה גט. אם
לאחר זמן נפל - כותבין ואין נותנין, שאני
אומר: 'שמא הרוח דחפתו'.

ז. אומר לשנים: 'תנו גט לאשתי על מנת
שתמתין לי שתי שנים', ויחזור ואמר
לשנים: 'תנו גט לאשתי על מנת שתתן לי

5 הינו: גרשו!

מאתים זוד', לא בטלו דבריו האחרונים את הראשונים, אלא הרשות בידה. רצתה תמתין, רצתה תתן, אמר לשנים: 'תנו גט לאשתי על מנת שתמתין לי שתי שנים', וחזר ואמר לשנים: 'תנו גט לאשתי על מנת שתמתין לי שלש שנים', בטלו דבריו האחרונים את הראשונים, ואין אחד מן הראשונים ואחד מן האחרונים מצטרפין לתת לה את גטה.

ח. 'הרי זה גטך' על מנת שתבעל לפלוני - הרי זה גט, ואינו חושש שמא תלך ותבעל. 'על מנת שתבעל ותנשא לאבא ולאחי' - הרי זו לא תנשא, ולא תצא. 'על מנת שתבעלי לפלוני', אם נבעלה - הרי זה גט, ואם לאו אינו גט.

ט. 'הרי זה גטך על מנת שתאכלי בשר חזיר', ואם היתה זרה: 'על מנת שתאכלי תרומה', ואם היתה נזירה: 'על מנת שתשתי יין', אם אכלה ושתתה - הרי זה גט. ואם לאו - אינו גט.

י. האומר לאשתו: 'הולך גטך שעה אחת לפני מיתתי', וכן האומר לשפתחו: 'הולך גט שחרורך שעה אחת לפני מיתתי' - הרי אלו לא יאכלו בתרומה, שמא ימות לאחר שעה.

יא. האומר לעשרה: 'כתבו גט ותנו לאשתי', אחד כותב במעמד כלן. 'הוליכו גט לאשתי' - אחד מוליך לכלן. 'כלכם הוליכו' - אחד מוליך במעמד כלן, לפיכך אם מת אחד מהן - הרי הגט פסול.

מסכת גטין פרק חמישי

א. היה צלוב ומגיד, ורמו לכתב גט לאשתו - כותבין ונותנין לה כל זמן שיש בו נשמה. היה חולה ומשתק, אמרו: נכתוב גט לאשתך? הרכיב בראשו, בודקין אותו שלש פעמים, אם אמר על לאו לאו ועל הן הן - דבריו קימין. וכשם שבודקין אותו לגטין, כך בודקין אותו למקחות, ולמתנות, ולירושות, ולעדות.

ב. 'הרי זה גטך מהיום אם מתי מחלי זה', אם מת מחלי זה, ועמד והלך בשוק וקלה ומת - אומדין אותו, אם מחמת חלי הראשון מת - הרי זה גט, ואם לאו - אינו גט. 'זה גטך מהיום אם מתי מחלי זה', ונפל הבית עליו, או הפישו נחש - אינו גט. 'אם לא אעמד מחלי זה', נפל עליו בית, ונשכו נחש - הרי זה גט, שלא עמד מאותו חלי.

ג. האומר לאשתו: 'הרי זה גטך מהיום ולאחר מיתה', רבי אומר: גט, וחקמים אומרים: אינו גט. אם מת, חולצת ולא מתבימת. וכן האומר לשפתחו: 'הילך גט שחרורך מהיום ולאחר מיתה'. רבי אומר: גט שחרור. וחקמים אומרים: שחרור עבדים כגטי נשים. האומר: 'עשו לעבדי פלוני בן חורין מהיום ולאחר מיתה' - לא אמר כלום. וכופין את היוזשין לקיים דברי המת.

ד. 'זה גטך מהיום אם מתי מחלי זה' - ימים שבינתיים, בעלה זכאי במציאתה, במעשה ידיה ובהפרת נדריה, ויורשת ומטמא לה. כללו של דבר: הרי היא כאשתו לכל דבר, אלא שאין צריכה הימנו גט שני; דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר: בעילתו תלויה. רבי יוסי אומר: בעילתו ספק, וחקמים אומרים: מגרשת ואינה מגרשת, ובלבד שימות. לא תתיחד עמו, אפלו בנה הקטן, לפי שאינה בושה לשמש כנגדו. ראוה שנתיחדה עמו באפלה, או שישנה עמו במרגלות המטה, אפלו הוא ער והיא ישנה, הוא ישן והיא ערה - אין חוששין שמא נתעסקו בדבר אחר, וחוששין משום זנות, ואין חוששין משום קדושין. רבי ישמעאל בן רבי יוסי אומר: אף חוששין משום קדושין. ראו שנים שנתיחדה עמו - צריכה הימנו גט שני. אחד - אינה צריכה הימנו גט שני. אחד בשחרית ואחד בין הערפוס, זה היה מעשה, ובא ושאל רבי אליעזר בן תדאי

לְחַכְמִים, וְאָמְרוּ: אַחַד הֵן, וְאֵין צְרִיכָה מִמֶּנּוּ גִט שְׁנִי.

ה. 'הָרִי זֶה גִטָּךְ עַל מְנַת שְׁתַּתְּנִי לִי מְאֵתִים זוּו', וּמַת, אִם נִתְּנָה - אֵין זְקוּקָה לְיָכֶם, וְאִם לָאוּ - זְקוּקָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: תִּתֵּן לְאָבִיו וּלְאֵחִיו אוֹ לְאֶחָד מִן הַיּוֹרְשִׁים. 'הָרִי זֶה גִטָּךְ עַל מְנַת שְׁתַּתְּנִי לִי מְאֵתִים זוּו', וּנְתַקְרַע הַגֵּט אוֹ שְׁנָאֲבָד - מְגֵרֶשֶׁת, וּלְאַחַר לֹא תִנְשָׂא עַד שְׁתִּתֵּן. 'לְכַשְׁתַּתְּנִי לִי מְאֵתִים זוּו', וּנְתַקְרַע גִּט אוֹ אָבָד, אִם נִתְּנָה - הָרִי זֶה גִט. אִם לָאוּ - אֵינוֹ גִּט. 'הָרִי זֶה גִטָּךְ עַל מְנַת שְׁתַּתְּנִי לִי מְאֵתִים זוּו', וְחֹזֵר וְאָמַר לָהּ: 'הָרִי זֶה גִטָּךְ מֵעַכְשָׁיו' - לֹא אָמַר כְּלוּם. כִּיצַד יַעֲשֶׂה? יִטְלֶנּוּ מִיָּדָה וְיִחֹזֵר וְיִתְּנֶנּוּ לָהּ.

ו. 'הָרִי זֶה גִטָּךְ עַל מְנַת שְׁתַּשְׁמָשִׁי אֶת אֲבָא, וְעַל מְנַת שְׁתַּנִּיקִי אֶת בְּנִי, שְׁמַשְׁתּוֹ שְׁעָה אַחַת וְהַנִּיקְתּוֹ שְׁעָה אַחַת - הָרִי זֶה גִט. 'עַל מְנַת שְׁתַּנִּיקִי אֶת בְּנִי' - עֲשִׂים וְאָרְבָּעָה חֹדֶשׁ; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שְׁמוֹנֶה עָשָׂר חֹדֶשׁ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מוֹנִין לְתֵינוּק מִשְׁעַת לִידְתּוֹ. 'עַל מְנַת שְׁתַּשְׁמָשִׁי אֶת אֲבָא וְעַל מְנַת שְׁתַּנִּיקִי אֶת בְּנִי' - הָרִי זֶה גִט, עַד שְׁיֵאמַר: 'לֹא תִשְׁמָשִׁי וְלֹא תִנִּיקִי'; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחַכְמִים אוֹמְרִים: אִם נִתְּקִים הֵתְנָאִי - מְגֵרֶשֶׁת, וְאִם לָאוּ - אֵינָהּ מְגֵרֶשֶׁת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵין תְּנָאִי בְּכַתּוּבִין שְׁאֵינוֹ כְּפוּל.

ז. 'עַל מְנַת שְׁתַּשְׁמָשִׁי אֶת אֲבָא, וְעַל מְנַת שְׁתַּנִּיקִי אֶת בְּנִי, וּמַת הָאָב אוֹ הַבֶּן, הוֹאִיל וְלֹא נִתְּקִים הֵתְנָאִי - אֵינוֹ גִּט; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחַכְמִים אוֹמְרִים: אִף עַל פִּי שְׁלֹא נִתְּקִים הֵתְנָאִי, יְכוּלָהּ הִיא שְׁתֵּאמַר לוֹ: 'תֵּן לִי אֲבִיךָ וְאֶשְׁמְשֶׁנּוּ, תֵּן לִי אֶת בְּנֶךָ וְאֶנִּיקְנֶנּוּ.' 'עַל מְנַת שְׁתַּשְׁמָשִׁי אֶת אֲבָא, וְאָמַר הָאָב: 'אֵי אֶפְשִׁי שְׁתַּשְׁמְשֶׁנּוּ, הוֹאִיל וְלֹא נִתְּקִים הֵתְנָאִי - אֵינוֹ גִּט. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אִם בְּהַקְפָּדָה אָמַר - אֵינוֹ גִּט, אִם בְּרָצוֹן אָמַר - הָרִי זֶה גִט.

ח. 'הָרִי זֶה גִטָּךְ עַל מְנַת שְׁתַּשְׁמָשִׁי אֶת אֲבָא שְׁתֵּי שָׁנִים, וְעַל מְנַת שְׁתַּנִּיקִי אֶת בְּנִי שְׁתֵּי שָׁנִים', וּנְתַקְרַע הַגֵּט אוֹ אָבָד, אֶפְלוּ בְּתוֹךְ שְׁתֵּי שָׁנִים - הָרִי זֶה גִט, שְׁהוֹמַר 'עַל מְנַת' כְּאוֹמַר 'מֵעַכְשָׁיו' דָּמִי, 'לְכַשְׁתַּשְׁמָשִׁי אֶת אֲבָא שְׁתֵּי שָׁנִים, לְכַשְׁתַּנִּיקִי אֶת בְּנִי שְׁתֵּי שָׁנִים', וּנְתַקְרַע הַגֵּט אוֹ שְׁאָבָד בְּתוֹךְ שְׁתֵּי שָׁנִים - אֵינוֹ גִּט. לְאַחַר שְׁתֵּי שָׁנִים - הָרִי זֶה גִּט. 'עַל מְנַת שְׁתַּשְׁמָשִׁי אֶת אֲבָא שְׁתֵּי שָׁנִים, וְעַל מְנַת שְׁתַּנִּיקִי אֶת בְּנִי שְׁתֵּי שָׁנִים', וּמַת - יִתְּקִים הֵתְנָאִי, אֶפְלוּ לְאַחַר מִיתָהּ.

ט. אֲנִטְיַפְרָס בִּיהוּדָה, כִּפּוּר עוֹתְנָאִי בְּגַלִּיל, בִּינְתִים - מִטְּלִין אוֹתוֹ לְחוּמְרָא, מְגֵרֶשֶׁת וְאֵינוֹ מְגֵרֶשֶׁת. 'שְׁאֵנִי הוֹלֵךְ מִיהוּדָה לְגַלִּיל, וְהִגִּיעַ לְאֲנִטְיַפְרָס, וְחֹזֵר - בְּטַל הֵתְנָאִי. 'שְׁאֵנִי הוֹלֵךְ מְגַלִּיל, וְהִגִּיעַ לְכִפּוּר עוֹתְנָאִי וְחֹזֵר - בְּטַל הֵתְנָאִי. 'שְׁאֵנִי הוֹלֵךְ לְמַדִּינַת הַיָּם, וְהִגִּיעַ לְעֵבּוֹ וְחֹזֵר - בְּטַל הֵתְנָאִי. 'שְׁאֵנִי מְפָרֵשׁ לַיָּם הַגְּדוֹל, וְהִגִּיעַ לְמָקוֹם שְׁהַסְפִּינוֹת מְפָרֶשֶׁת, וְחֹזֵר - בְּטַל הֵתְנָאִי.

י. 'הָרִי זֶה גִטָּךְ כֹּל זְמַן שְׁאֲעָבַד מְכַנְגַד פְּנִיךָ שְׁלִשִׁים יוֹם, הִיָּה הוֹלֵךְ וְכָא הוֹלֵךְ וְכָא, הוֹאִיל וְלֹא נִתְיַחַד עִמָּה - הָרִי זֶה גִט. וְלֹא תִנְשָׂא, עַד שְׁיַעֲבַר מְכַנְגַד פְּנִיךָ שְׁלִשִׁים יוֹם.

יא. 'הָרִי זֶה גִטָּךְ אִם לֹא בָאתִי מְכָאן וְעַד שָׁנִים עָשָׂר חֹדֶשׁ, וּמַת בְּתוֹךְ שָׁנִים עָשָׂר חֹדֶשׁ - לֹא תִנְשָׂא. וְרַבּוּתֵינוּ הִתִּירוּ לָהּ לְנִשָּׂא. וְאִם נִתְּקַרַע גִּט אוֹ אָבָד בְּתוֹךְ שָׁנִים עָשָׂר חֹדֶשׁ - אֵינוֹ גִּט. 'לְאַחַר שָׁנִים עָשָׂר חֹדֶשׁ' - הָרִי זֶה גִט. 'הָרִי זֶה גִטָּךְ עַל מְנַת שְׁתַּתְּנִי לִי מְאֵתִים זוּו', וְחֹזֵר וְאָמַר לָהּ: 'הָרִי הֵן מְחוּלִין לָךְ' - לֹא אָמַר כְּלוּם. כִּיצַד יַעֲשֶׂה? יִטְלֶם מִמֶּנָּה, וְיִחֹזֵר וְיִתְּנֶם לָהּ, וְיֵאמַר: 'הָרִי הֵן מְחוּלִין לָךְ'.

יב. 'הָרִי זֶה גִטָּךְ עַל מְנַת שְׁלֹא תִלְכִי לְבֵית אֲבִיךָ לְעוֹלָם, 'עַל מְנַת שְׁלֹא תִשְׁתִּי יַיִן לְעוֹלָם' - אֵינוֹ גִּט, שְׁמָא תִלָּךְ, וְשְׁמָא תִשְׁתָּה. 'עַל מְנַת שְׁלֹא תִלְכִי לְבֵית אֲבִיךָ, מְכָאן וְעַד שְׁלִשִׁים יוֹם, 'עַל מְנַת שְׁלֹא

תשתי יין מכאן ועד שלשים יום' - הרי זה גט, ואינו חושש שמא תלך ושמא תשטה.

יג. הרי זה גטך על מנת שלא תעלי באילן זה, ו'על מנת שלא תעלי בכתל זה', נקצץ האילן נסתר הכתל - הרי זה גט. 'על מנת שתעלי באילן זה, ו'שתעלי בכתל זה', ונקצץ האילן ונפל הכתל - אינו גט. 'על מנת שלא תפריחי באויר', ו'על מנת שלא תעברי את הים הגדול ברגליך' - הרי זה גט. 'על מנת שתפריחי באויר', ו'על מנת שתעברי את הים הגדול ברגליך' - הרי זה אינו גט. רבי יהודה בן תימא אומר: כזה גט! כלל אומר רבי יהודה בן תימא: כל תנאי שאי אפשר לה לעשות, והתנה עמה, לא נתכפן זה, אלא להפליגה, בין שאמר בפה, ובין שאמר בשטר. כללו של דבר: כל תנאי המתקיים בפה - נתקיים בשטר, כל תנאי שאין מתקיים בפה - אין מתקיים בשטר.

כיון שיצא מרשות הגג, נמחק או נשרף - הרי זו מגרשת.

ד. הרי זה גטך, ונטלתו מידו, והטילתו לים או לנהר, חזר ואמר לה: 'שטר פסול הוא!' - ניר חלק הוא! לא כל הימנו לאסרה.

ה. בית הלל אומרים: אין אדם פוטר את אשתו בגט ישן, שלא יהא גטה גדול מבנה.

ו. כתב לשם הפרכין, לשם הורפינוס, או שהיה שם שני מלכים עומדים, וכתב לשם אחד מהם - כשר, לשם אבי אביו - כשר. לשם אבי משפחה - פסול. אם היו נקראין על שמו - כשר. גר ששנה שמו כשם העובד כוכבים - כשר. וכן אתה אומר בגיורת. גטין הבאין ממדינת הים, אף על פי ששמותיהן כשמות הכותים - כשר, מפני שישראל שבמדינת הים - שמותיהן כשמות הכותים.

מסכת גיטין פרק ישישי

א. רבי אליעזר אומר: אפלו קרוב לה מיל ובא כלב ונטלו - אינה מגרשת. ואם לאו - מגרשת. היה הוא מבפנים והיא מבחוץ, ורקו לה, כיון שיצאה מאסקופה ולחוץ - הרי זו מגרשת. היה הוא מבחוץ והיא מבפנים וזרקו לה, כיון שנכנס מאסקופה ולפנים - הרי זו מגרשת.

ב. אמר לה: 'כנסי שטר חוב זה', או שמצאתו מאחוריה, קוראה והרי הוא גטה, ואחר כך אמר לה: 'הא גטך'. רבי אומר: גט. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אינו גט, עד שיאמר לה בשעת מתנה - 'הא גטך'. נתנו בידה והיא ישנה, ננצרה קוראה, ואחר כך אמר לה: 'הא גטך'. רבי אומר: גט. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אינו גט, עד שיאמר לה בשעת מתנה: 'הא גטך'.

ג. היתה עומדת על ראש הגג וזרקו לה, כיון שהגיע לאויר הגג - הרי זו מגרשת. הוא מלמעלה והיא מלמטה, וזרקו לה,

ז. היה לו שתי נשים, אחת בגליל ואחת ביהודה, ולו שני שמות, אחד ביהודה ואחד בגליל, גרש אשתו שביהודה בשם שבגליל, ואשתו שבגליל בשם שביהודה - פסול. ואם אמר: אני פלוני שביהודה עם השם שיש לי בגליל. ונשוי אני אשה מגליל, או שהיה במקום אחר. נכתב למקום לשם אחד מהם - כשר. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אפלו כתב שם דיהודה בגליל ושם דגליל ביהודה - כשר.

ח. כל עריות שאמרו צורותיהן מתרות, הלכו צרות אלו ונשאו ונמצאו אלו אילונית - תצא מזה ומזה, ושלש עשרה דברים בה; דברי רבי מאיר שאמר משום רבי עקיבא. וחכמים אומרים: אין ממזרים ביבמה. הכונס את יבמתו, והלכה צרתה ונשאת לאחר, ונמצאת זו אילונית, תצא היא מזה ומזה, ושלש עשר דברים בה; דברי רבי מאיר שאמר משם רבי עקיבא. וחכמים אומרים: אין ממזרים ביבמה.

ט. הנותן גט לאשתו, ולא סיהדו; בית שמאי אומרים: פסלה מן הכהונה. הולידך אשתו אצל לבקר, ונטל גטה ונתנו לה, ולא אמר לה: 'הא גטך'. רבי יוסי אומר: אם עסוקין באתו ענין - מגרשת. ואם לאו - אין מגרשת. אמר רבי שמעון בן אלעזר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המגרש את אשתו, ולנה עמו בפונדקי, משום שאין צריכה הימנו גט שני, על מה נחלקו? על שראוה שנבעלה.

י. גט פשוט שכתוב בו עד אחד, מקשר שכתוב בו שני עדים, עדיו מתוכו - תצא היא ושלש עשרה דבר בה; דברי רבי מאיר שאמר משום רבי עקיבא. וחכמים אומרים: אין העדים חותמין על הגט אלא מפני תקון העולם.

יא. איזהו גט קרח? כל שיש בו שבעה קשרים וששה עדים, ששה קשרים וחמשה עדים, חמשה קשרים וארבעה עדים, ארבעה קשרים ושלשה עדים, שלשה קשרים ושני עדים, פחות מכאן - אין משלימין עליו אלא קרובין הראויין להעיד במקום אחר.

מסכת גיטין פרק שביעי

א. המגרש את אשתו ואמר לה: 'הרי את מתרת לכל אדם אלא לפלוני'; רבי אליעזר מתירה לנשא לכל אדם חוץ מאותו האיש. ומודה רבי אליעזר שאם נשאת לאחר ונתארמלה או נתגרשה, שמתרת לנשא לזה שנאסרה עליו. לאחר פטירתו של רבי אליעזר, נכנסו ארבעה זקנים להשיב על דבריו, אלו הן: רבי יוסי הגלילי, ורבי טרפון, ורבי אלעזר בן עזריה, ורבי עקיבא.

ב. נענה רבי טרפון ואמר: הרי שהלכה זו ונשאת לאחיו של זה שנאסרת עליו ומת בלא בנים, היאך זו מתיבמת? לא נמצא זה מתנה על מה שכתוב בתורה? וכל המתנה על מה שכתוב בתורה - תנאו בטל! הא למדנו, דאין זה כריתות. נענה רבי יוסי

הגלילי ואמר: היכן מצינו האסור לזה ומת לזה? האסור - אסור לכל! והמתר - מתר לכל! הא למדנו שאין זו כריתות.

ג. רבי אלעזר בן עזריה אומר: כריתות - דבר הכורת בינו לבינה, הא למדנו, שאין זו כריתות. אמר רבי יוסי: רואה אני את דברי רבי אלעזר בן עזריה מדברי בלן. נענה רבי עקיבא ואמר: הרי שהלכה זו ונשאת לאחד מן השוק, והיה לה בנים ונתארמלה או נתגרשה, ועמדה ונשאת לזה שנאסרה עליו, לא נמצא גט בטל ובניה ממזרים? הא למדת, שאין זה כריתות. דבר אחר, הרי שהיה זה שנאסרה לו כהן ומת, המגרש אלמנה אצלו, וגרושה לכל אדם לא נמצאת? וקל וחומר מה גרושה שהיא קלה, אסורה בשביל צד גרושין שבה, אשת איש שהיא חמורה לא כל שכן? הא למדת, שאין זה כריתות. אמר לו רבי יהושע: אין משיבין את הארי לאחר מיתה.

ד. דבר אחר, את מי החמירה תורה, ככל גרושה או ככל אלמנה? חמורה גרושה מאלמנה, מה אלמנה קלה נאסרה מן המתר לה, גרושה חמורה אינו דין שתאסר מן המתר לה? הא למדנו שאין זו כריתות.

ה. דבר אחר, הלכה ונשאת לאחר, והיו לו בנים הימנה ומת, כשהיא חוזרת לזה שנאסרה עליו, לא נמצאו בניו של ראשון ממזרים? הא למדנו שאין זו כריתות. רבי שמעון בן אלעזר אומר: הלכה ונשאת לאחר וגרשה, ואמר לה: הרי את מתרת לכל אדם, היאך זה מתיר מה שאסר הראשון? הא למדנו שאין זו כריתות.

ו. גט שאין בו זמן, אבא שאול אומר: אפלו כתוב בו: 'אני היום גרשתיך' - כשר. 'כתבו ביום שקרע פלוני שטרותיו' - כשר. גט שאין עליו עדים אלא שנתנו לה בפני עדים - כשר, משום רבי אליעזר אמרו: מביא עדים לבית דין, ואין צריך להביא את הגט, וגובה מנכסים משעבדים.

ז. גַּט שֵׁישׁ בּוֹ מַחֵק, אוֹ תְּלוּי מַגּוּפוֹ - פְּסוּל, שְׁלֵא מַגּוּפוֹ - כָּשֶׁר. אִם הִחְזִירוּ מִלְמַטָּה, אֶפְלוּ מַגּוּפוֹ - כָּשֶׁר. גַּט שִׁחְתָּמוֹ עָלָיו עֲדִיו, אַחַר שְׁאֵלַת שְׁלוֹם - פְּסוּל, שְׁלֵא חָתְמוּ אֶלָּא עַל שְׁאֵלַת שְׁלוֹם. הִחְזִיר בּוֹ דָּבָר אֶחָד אוֹ שְׁנַי דְּבָרִים מֵעֲנִינוֹ שֶׁל גַּט - כָּשֶׁר.

ח. כָּתְבוּ בְּדָף זֶה, וְחָתְמוּ עֲדִיו בְּדָף שְׁנַי - פְּסוּל. הִחְזִיר בּוֹ דָּבָר אֶחָד אוֹ שְׁנַי דְּבָרִים מֵעֲנִינוֹ שֶׁל גַּט - כָּשֶׁר.

ט. הִרְחִיק אֶת הָעֲדִים מִן הַכֶּתֵב מֵלֵא שְׁתֵּי שִׁטִּין - פְּסוּל. פְּחוֹת מִכֵּן - כָּשֶׁר. כַּמָּה יִרְחִיק אֶת הָעֲדִים מִן הַכֶּתֵב וַיְהִי כָּשֶׁר? כְּדִי שִׁיְהוּ נִקְרִין עִמּוֹ; דְּבָרֵי רַבִּי. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: מֵלֵא שִׁטָּה אַחַת. רַבִּי דוֹסֵתַאי בֶּן רַבִּי יֵנְאִי אוֹמֵר: מֵלֵא חֲתִימַת שְׁנַי עֲדִים.

י. גַּט שִׁחְתָּמוֹ עָלָיו חֲמִשָּׁה עֲדִים, וְנִמְצְאוּ שְׁלֵשָׁה הֶרְאִשׁוֹנִים קְרוּבִין אוֹ פְּסוּלִין - תְּתַקֵּים עֲדוֹת בְּשֶׁאֵר עֲדִים. גַּט שִׁכְתָּבוּ בְּחֲמִשָּׁה לְשׁוֹנוֹת, וְחָתְמוּ עָלָיו חֲמִשָּׁה עֲדִים בְּחֲמִשָּׁה לְשׁוֹנוֹת - פְּסוּל. נִקְרַע - כָּשֶׁר. נִתְקַרַע - פְּסוּל. נִקְרַע בּוֹ קֶרַע שֶׁל בֵּית דִּין - פְּסוּל. נִמוֹק אוֹ שֶׁהִרְקִיב, אוֹ שֶׁנִּצְעָשָׂה כְּכִבְרָה - כָּשֶׁר. נִמְחַק אוֹ שֶׁנִּטְשָׁטְשׁ וּבִבּוּאָה שֶׁלוֹ קִימַת, אִם יָכוֹל לְקַרוֹת - כָּשֶׁר, אִם לֹא - פְּסוּל.

יא. 'אֲנִי עַד, חֲתִמְתִּי עַד', אִם הָיָה כָּתֹב יָדוֹ יוֹצֵא מִמְּקוֹם אַחַר - כָּשֶׁר. וְאִם לֹא - פְּסוּל. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: תִּקְנֶה גְדוּלָה הַתְּקִינוּ שִׁיְהוּ הָעֲדִים מְשִׁימִין אֶת שְׁמֵן בְּגִטִּין.

14 JUN	ראשון Sunday	כט 29	בבלי: חולין מה ירושלמי: בבא קמא מג תוספתא: גטין א נ"ך: דברי הימים ב רמב"ם: שבת כד	יום כפור קטן	
				נץ החמה..... 5:25	עלות השחר..... 4:12
				סו"ז קרי"ש - מג"א... 8:34	סו"ז קרי"ש - מג"א... 8:34
				סו"ז תפלה - גר"א... 10:25	סו"ז תפלה - מג"א... 10:01
				צה"כ לשיטת ר"ת... 9:41	שקיעה..... 8:28

15 JUN	שני Monday	ל 30	בבלי: חולין מו ירושלמי: בבא קמא מד תוספתא: גטין ב נ"ך: דברי הימים ב רמב"ם: שבת כה	א' דראש חודש תמוז Rosh Chodesh Tamuz	
				נץ החמה..... 5:25	עלות השחר..... 4:12
				סו"ז קרי"ש - גר"א... 9:10	סו"ז קרי"ש - מג"א... 8:34
				סו"ז תפלה - גר"א... 10:25	סו"ז תפלה - מג"א... 10:01
				צה"כ לשיטת ר"ת... 9:41	שקיעה..... 8:28

16 JUN	שלישי Tuesday	א 1	בבלי: חולין מז ירושלמי: בבא מציעא א תוספתא: גטין ג נ"ך: דברי הימים ב רמב"ם: שבת כו	ב' דראש חודש תמוז Rosh Chodesh Tamuz	
				נץ החמה..... 5:25	עלות השחר..... 4:12
				סו"ז קרי"ש - גר"א... 9:10	סו"ז קרי"ש - מג"א... 8:34
				סו"ז תפלה - גר"א... 10:25	סו"ז תפלה - מג"א... 10:01
				צה"כ לשיטת ר"ת... 9:42	שקיעה..... 8:29

17 JUN	רביעי Wednesday	ב 2	בבלי: חולין מח ירושלמי: בבא מציעא ב תוספתא: גטין ד נ"ך: דברי הימים לה רמב"ם: שבת כז	עלות השחר..... 4:12	
				נץ החמה..... 5:25	סו"ז קרי"ש - מג"א... 8:34
				סו"ז קרי"ש - גר"א... 9:10	סו"ז קרי"ש - מג"א... 8:34
				סו"ז תפלה - גר"א... 10:26	סו"ז תפלה - מג"א... 10:02
				צה"כ לשיטת ר"ת... 9:42	שקיעה..... 8:29

18 JUN	המישי Thursday	ג 3	בבלי: חולין מט ירושלמי: בבא מציעא ג תוספתא: גטין ה נ"ך: דברי הימים לו רמב"ם: שבת כח	עלות השחר..... 4:12	
				נץ החמה..... 5:25	סו"ז קרי"ש - מג"א... 8:34
				סו"ז קרי"ש - גר"א... 9:10	סו"ז קרי"ש - מג"א... 8:34
				סו"ז תפלה - גר"א... 10:26	סו"ז תפלה - מג"א... 10:02
				צה"כ לשיטת ר"ת... 9:42	שקיעה..... 8:29

התולדת מחזור ג של לימוד ב"ך יומי - פרק אחד ליום

19 JUN	ששי Friday	ד 4	בבלי: חולין נ ירושלמי: בבא מציעא ד תוספתא: גטין ו נ"ך: יהושע א רמב"ם: שבת כט	עלות השחר..... 4:12	
				נץ החמה..... 5:25	סו"ז קרי"ש - מג"א... 8:34
				סו"ז קרי"ש - גר"א... 9:10	סו"ז קרי"ש - מג"א... 8:34
				סו"ז תפלה - גר"א... 10:26	סו"ז תפלה - מג"א... 10:02
				צה"כ לשיטת ר"ת... 9:42	שקיעה..... 8:29

Candle Lighting 8:12 הדלקת הנרות

20 JUN	שב"ק Shabbos	ה 5	בבלי: חולין נא ירושלמי: בבא מציעא ה תוספתא: גטין ז נ"ך: יהושע ב רמב"ם: שבת ל	קרח, פרק ד	
				נץ החמה..... 5:25	עלות השחר..... 4:12
				סו"ז קרי"ש - גר"א... 9:11	סו"ז קרי"ש - מג"א... 8:35
				סו"ז תפלה - גר"א... 10:26	סו"ז תפלה - מג"א... 10:02
				צה"כ לשיטת ר"ת... 9:43	שקיעה..... 8:30

Shabbos Ends 9:43 זמן מוצש"ק